

هونه‌ری وه لآمدانه وه وه لآمه جوان وده مکو تکه ره کان

به‌رگی یه‌که‌م

ناماده‌کردنی
ناو‌دیر نه‌حمه‌د قه‌مته‌رانی

ناماده‌کردن و کرده PDF
روژگار که‌روکی

کتابخانه‌ی زانیار
ZNYAR BOOKSTORE

هونه‌ری وه لآمدانه‌وه (به‌رگی یه‌که‌م)

ناو‌دیر نه‌حمه‌د قه‌مه‌ترانی

نیبراهیم س‌ال‌ح

۱۰۰۰ دانه

یه‌که‌م

نیران

© مافی له‌به‌رگرتنه‌وه‌ی پارێزراوه

Zanyar Bookshop
for printing and publishing
Sulaimany - Piramerd St.

کتابخانه‌ی زانیار
بو چاپ و بلاوکردنه‌وه
سلێمانی - شه‌قامی بهره‌مێرد

07501121801

07702222460

07702233946

f Zanyar Bookshop

@ Zanyar_bookshop

Y Zanyarbook@yahoo.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشه کی

سوپاس و ستایشی بی هه ژمار بو په روه ردگاری بی هاو دل و خاوهن بهر زترین و بی خه و شترین گوفتار، نهو خودایه ی که مروقی به عقل و لوژیک ریژدار و پایه بهر زکرد و فزلیدا به سهر ته و اوی خهلق و گیاندار، فیږی کرد بهر زترین به ها و جوانترین گوفتاری به هیژ و واتادار، تا لیک تیښگن له کاروبارو مامه له ی ژیان و پوژگار.

صه لات و سه لام له پیغه مبه ر و په یامبه ری سهردار، خاوهنی گوفتاری کورت و پوخت (جوامع الکلم) و بهر زترین ئاکار، به هاتنی نهو جیهان بوو رو شن و پر شن گدار، بلاوی کرده وه په یامی ئاشتی و نه یه یشت جهور و سته می زوړدار، جیاوازی چینی دهوله مهند و هه ژار، بهر هکات و په حمه تی یه زدانیش وهکو ریژنه بارانی به هار، برژی به سهر سه رجه م هاو ه لانی خو شه ویست و ریژدار، نمونه ی

شوینکه و تهیی و خاوهن هه لویست و وه فادار، له دوايشدا برژی
به سهر ته و او باوه پدار و موسلمانانی خاوهن ته قوا و ئه مه کدار .

وه لآمه ده مکو تکه ره کان پیگه یه کی دیار و به رچاویان له هه ردوو
مهیدانی ئه دهب و ره وانبیژیدا هه یه، به تایبه تیش له ئه دهب و
پراوانبیژی زمانی عه ره بیدا، به جوړیک کهم په رتووک هه یه له و
دوو بواره دا که هه لگری چه ندین وه لآمی له و شیوه یه نه بیټ. به لآم
ئه وه ی جیی سه رنجه له ئه دهب ره وانبیژی زمانی کوردیدا بایه خیکی
ئه و تو به و هونه ره نه دراوه، ئه مه له کاتی کدایه که کلتوری کوردی
پراوپره له و جوړه وه لآمانه، به لآم به داخه وه تا ئیستا له کتیبیکی
سه ربه خو دا کو نه کراونه ته وه، به لکو تاک تاکه له کتیبه کانی
سه رگوزه شته و ژیان نامه کاندانا ئا مازه یان پیکراوه. ئیمه له و به رگه دا
هه ول ده دین به شیوه یه کی گشتی پیناسیکی کورتی ئه و جوړه
هونه ره بکه ین و چه ندین نمونه ی جوړاو جوړی بخه ینه روو که
ره نگه زیاتر له ئه دهب و ره وانبیژی زمانی عه ره بی وه رگیرابن، به لآم
هه و لیشمانداوه که چه ند نمونه یه کیش که له کوردستانی خو ماندا
روویانداوه بیان خه ینه روو، ئه مه له کاتی کدا چه ند نمونه یه کیش له
ئه دهبه جیا جیا کانی جیهانی شی تیدایه، به لآم به پشتیوانی خودا له
به رگی داهاتوو نمونه ی زیاتر له ئه دهب و ره وانبیژی کوردی
ده خه ینه روو، داواکاریشم له خوینه ری خوشه ویست که هاوکارمان
بن له کو کردنه وه ی ئه و جوړه وه لآمانه به تایبه تیش ئه و وه لآمانه ی
که له ژیانی پوژانه ی خو مان و باب و باپیراندا روویانداوه و

گوییستان ده‌بین یان ده‌یانخویننه‌وه و به‌رچاومان ده‌که‌ون،
تاره‌کو له داهاتوودا بتوانین به‌رگیک تایبەت بکه‌ین به‌و هونه‌ره له
زمانی کوردی.

خوینەری خوشەویست دەتوانی لە ڕێگەی ئەم ژمارە موبایلەوه
(٠٧٥٠٤٦٦٩٦٧٠) یاخود لە ڕێگەی ئەکاوتی تایبەتمەوه له فه‌یس
بووک (Awder Ahmed Qamtarani) به‌رگی داهاتووی
کتیبه‌که‌مان ده‌وله‌مه‌ندتر بکه‌ن و خزمه‌تیک به‌ ئەده‌ب و ڕه‌وانبێژی
و په‌رتوو‌کخانه‌ی کوردی بکه‌ن و که‌شیکێ خوش و چالاکیش به
خۆمان و ده‌ورو به‌ریشمان ببه‌خشین.

چەند تێبینیه‌کی گرنگ:

- دیاره‌ مه‌به‌ست له‌ نووسینه‌وه‌ی ئەو جووره‌ وه‌لامانه‌ ته‌نها
ده‌وله‌مه‌ندکردنی په‌رتوو‌کخانه‌ی کوردی و فراوانکردنی زیه‌نی
خوینەری کوردیه‌.

- به‌هیچ شێوه‌یه‌ک مه‌به‌ستمان له‌ گیرانه‌وه‌ی‌اندا زه‌مکردن و
ناشیرینکردنی هیچ که‌سایه‌تی و لایه‌نیک نیه‌.

- ڕه‌نگه‌ به‌شیک له‌ وه‌لامه‌کان دروستکراوبن و ته‌نها به‌ مه‌به‌ستی
خۆشی دانرا‌بن.

- پرووداوی وا ههیه بهناو چهند که سیک گیردراوده ته وه، نیمه
ره چاوی نه وه مان کردو وه که کامه که سایه تی زیاتر له سه رچاوه کان
ناوی هاتو وه به ناوی نه ومان کردو وه.

- ناوهینانی که سایه تیه کان به سادهیی له هه ندیک شوین، هیچ
مه به سستیکی له پاشا وه نیه، به لکو ته نها له بهر نه وهی نه گهر له گهل
هه موو ناوه کاندای (خوا لینی رازی بیت) یان (ره حمه تی خودای
لیبیت)... یان هه ر دهسته واژه یه کی ترمان دانابا رهنگه له کاتی
خویندنه وه له به هیزی وه لامه که ی که مبرد بایه وه.

پیناسه ی وه لامه ده مکو تکه ره کان

بریتیه له وه لامیکی ژیرانه و زیره کانه، که پرسیار لیکراو به مه به سستی
ده مکو تکردنی پرسیار که ره دریده بریت، چهندین ناوی تریشی ههیه،
وه لامی بی دهنگه ره، وه لامی ئاماده، وه لامی ژیرانه.

هه روه ها ده توانین بلین: وه لامی ده مکو تکه ره هونه ره و شیوازیکی
به رزی ره وانبیژیه وهک گولله که سه کان ده پیکی و ده مکو تیان
دهکات و چوکیان پیداده دات و سه ریان پیداده نوین.

به م پیناسه یه ش در ده که ویت که وه لامی ده مکو تکه ره پیویسته به
بیژه یه کی به توانا در ببردریت، که زور به ی کاته کان مه به ست له
در برینیان راست کردنه وهی هه له یه له قسه کردن و شیوازی
قسه کردن، یا خود در خستنی حه قیقه ت و راستی، یانیش

ره‌واندنه‌وه‌ی گومانیک له زیه‌نی پرسیارکه‌ر، زورجارانیش بو گالته
و گه‌پ به‌کارده‌هینریت.

گیرانه‌وه‌ی ئه‌و جو‌ره له وه‌لام کاریکی ئاسان نیه، به‌لکو ده‌توانین
بلین یه‌کیک له قورسترین گیرانه‌وه‌کانه، هه‌ربو‌یه‌ش پاراستنیا
کاریکی ئاسان نیه، به‌لکو پیوستیان به‌بیریکی تیژ و خه‌یالیکی
فراوان هه‌یه.

تایبه‌تمه‌ندی وه‌لامه‌ ده‌مکو‌تکه‌ره‌کان

وه‌لامی ده‌مکو‌تکه‌ر یاخود بیده‌نگه‌ر چه‌ندین تایبه‌تمه‌ندی و
نیشانه‌ی تایبه‌ت به‌خۆی هه‌یه که له وته‌ی ئاسایی جیا‌یان ده‌کاته‌وه،
له‌ گرنگترینی تایبه‌تمه‌ندیه‌کانیشی:

۱- خیرایی له وه‌لامدانه‌وه:

خیرایی له وه‌لامدانه‌وه یه‌کیکه له تایبه‌تمه‌ندییه هه‌ر دیاره‌کانی ئه‌و
جو‌ره له قسه‌کردن، ده‌کریت بووتریت ئه‌و جو‌ره وه‌لامه له‌دایک
بووی ساته وه‌ختی پرسیارکردنه، چونکه هه‌ر کاتیک بیرکردنه‌وه و
پامان که‌وته نیو وه‌لام ئه‌وا له چوارچێوه‌ی وه‌لامی ده‌مکو‌تکه‌ر
ده‌چێته ده‌ره‌وه، پیوسته‌ پیشتر ئه‌و وه‌لامه له ده‌رووندا پیگه‌یه‌کی
نه‌بووبیت، هه‌ر له‌به‌ر ئه‌و تایبه‌تمه‌ندییه‌شه که به‌ قورسترین

جۆره‌كانى ئاخاوتن داده‌نریت، هه‌روه‌ها له‌به‌ر ئه‌وه‌ی كه خاودنى
وه‌لامه‌كه‌ش به‌بى هیچ خۆ بۆ ئاماده‌کردنیک وه‌لامى پرسىارکه‌ر
ده‌داته‌وه به‌كه‌سى لیها‌توو و زیره‌ک و ژیر داده‌نریت.

۲- پێكان و جیگه‌گرتن:

ئهو وه‌لامه‌ی پرسىارلیکراو ده‌یداته‌وه پێویسته جیگه‌ی خۆی بگریت
و ئامانجه‌كه‌ی بپیکى، هه‌ر ئه‌مه‌ش جۆرى وه‌لامه‌كه ده‌کاته وه‌لامیکى
ده‌مکو‌تکه‌ر، به‌ ئه‌ندازه‌ی ئه‌وه‌ش كه وه‌لامه‌كه پێویسته له‌جى و
شیاوبیت، هینده‌ش پێویسته كه شوینى خۆی بگریت و ئامانجى خۆی
بپیکى، بۆ ئه‌وه‌ی وه‌لامه‌كه‌ش جیگه‌ی خۆی بگریت پێویسته كه ئهو
ده‌سته‌واژانه‌ی به‌کارده‌هێنرین سه‌لامه‌ت بن له‌ رووى رێزمانیه‌وه،
ئه‌گه‌رنا پرسىارلیکراو ده‌خاته پرسىاریکی تروه‌وه، كه ره‌نگه
زۆرجارانیش بپیت به‌ خالیکی لاواز له‌سه‌رى، به‌مه‌ش وه‌لامه‌كه له
چوارچێوه‌ی وه‌لامى ده‌مکو‌تکه‌ر ده‌رده‌چیت و سه‌نگ و به‌هایه‌کی
ئهو‌تۆی نامینى.

۳- کورتبیری له‌ ده‌ربهرین:

ئهم تايبه‌تمه‌ندییه‌ش هه‌یجى وای له تايبه‌تمه‌ندییه‌كانى تر كه‌متر نیه،
چونكه هه‌میشه وه‌لامى خیرا، كه به‌هۆى شوین و پێگه‌ی خۆی
بگریت و ئامانجى بپیکى، پێویسته کورت بپیت و به‌دووربپیت له
دریژبهریه‌كه‌ی بێزارکه‌ر، تاوه‌كو وه‌لامه‌ده‌ر بتوانى له‌ كه‌مترین كاتدا

وهلامی خوی بگهیه نیت به پرسیارکه ر و بواری ئه وهی نه دات که
بیچرینیت، هر ئه وه شه که گفتوگو یه که زور به هیز ده کات .

۴- جوان ده برین:

ئهمهش به ههلبژاردنی شیوازیکی جوان و گونجاوی رهوانبیزی
دهبیت، ههروهها پیویسته هاوسهنگیهک له نیوان وشهکاندا ههبیت، به
ئامانجی ئه وهی وهلامه که کاریگه ریهکی تهواو له سه ر به رامبه ر
دورست بکات، ئهمهش هوکاریکه بو ئه وهی پرسیارکه ر به ئاسانی
چوک دابدات و قهناعهتی لا دروست بیت، یانیش ملکه چ بکات و
بیدهنگ بیت.

۵- بی دهنگردن و دهمکو تکردن:

ئهمه ده رئه نجامی هر چوار تایبه تمه ندیه که ی پیشووه، دوا ی ئه وهی
به شیوه یه کی خیرا و جوان و کورت و ئامانج پیک وهلامی
پرسیارکه ر ده دریتته وه پیویسته دوا ی ئه و تایبه تمه ندیانه پرسیارکه ر
دهمکو ت بکریت و وته یه کی بو وتن نه مینیتته وه، جا وهلامه کانیش به
گویره ی کات و شوین و شیوازی پرسیارکه ر و چوئیه تی
پرسیارکردن و بابه تی پرسیارکردنه که ی دهگوردریت.

پیویسته ئه وهش بووتریت که هه میشه له وهلامی بی دهمکو تکه ردا
که سی پرسیارکه ر که سیکی ناشیرین و دزیو نیه، یاخود به واتایه کی
تر بلین که هه میشه دژایه تی له نیوان پرسیارکه ر و پرسیارلیکراو

نیه، هه‌میشه پرسیارکه‌ر بن باوه‌ر و پرسیارلیک‌راو باوه‌ردارنیه،
هه‌میشه ئه‌وه‌ی ده‌پرسی ناحق و وه‌لامده‌ر له‌سه‌ر حق نیه،
هه‌میشه ئه‌و خراب و ئه‌ویشیان باش نیه... به‌لکو زۆرجار
هه‌ردووکیان باوه‌رداران و هه‌ردووکیان له‌سه‌ر حق و
هه‌ردووکیان که‌سی باشن... زۆرجارانیان پهنه‌گه‌ ته‌واوی ئه‌وانه
پێچه‌وانه‌ بن.

6 - پێویسته وه‌لامه‌که‌ له‌ ئاست تیگه‌یشتنی که‌سی پرسیارکه‌ر یاخو
قسه‌که‌ر بێت:

واتا وه‌لامده‌ر ده‌بێت ره‌چاوی ئاستی تیگه‌یشتنی ئه‌و که‌سه‌ بکات
که‌ قسه‌ یان پرسیاریکی وروژاندووه‌، نابێت وه‌لامه‌که‌ی زۆر به‌هیز
و وته‌کانی قورس بن، ئه‌گه‌ر هاتوو که‌سی به‌رامبه‌ری که‌سیکی
ئاسایی بوو و له‌ هه‌موو ولامیک تینه‌ده‌گه‌یشت، به‌پێچه‌وانه‌وه‌ش
نابێت وه‌لامه‌که‌ هه‌نده‌ ئاسایی بێت له‌ کاتی‌دا که‌ که‌سی به‌رامبه‌ر
زانایه‌ک یاخود که‌سیکی خاوه‌ن ئاست و تیگه‌یشتنیکی به‌رز بێت،
به‌ کورتیه‌که‌ی هه‌رکاتیک وشه‌کانی نیو وه‌لامه‌که‌ له‌ ئاست که‌سی
به‌رامبه‌ر نه‌بوون، یان نامۆ و نه‌بیستراو و به‌کارنه‌هێنراو بوون و
بیستنیان له‌سه‌ر گۆی قورس و ئاسان نه‌بوو، ئه‌وا وه‌لامه‌که‌ بێ
سه‌نگ و بایه‌خ ده‌بێت و نابێت وه‌لامیکی ده‌مکوته‌ر.

هه‌روه‌ها پێویسته ئه‌وه‌ش بووتریت که‌ هه‌میشه وه‌لامی ده‌مکوته‌ر
بۆ شکاندن و رووشاندنی که‌سایه‌تی به‌رامبه‌ر نیه، به‌لکو ئامانجی

سەرەکی لەو جۆرە وەلامانە گەیشتنە بە حەقیقەت و پراستی شتەکان
و باوەر پێھێتانی کەسی بەرامبەر، بەمەش دەردەکەویت کە وەلامی
بێدەنگەر ئامانجیکی پەروەردەیی ھەیە. ھەندیک جاریش وەلامیکی
گالته جارانە و جارجارەش ستایشکارانە و پەنگە ھەندیک جاریش بۆ
شکاندنی کەسایەتی بەرامبەر بیت!

بەمەش دەتوانین وەلامە دەمکوێتکەرەکان بکەین بە چەند جۆریکەو،
ئەوانیش:

١- وەلامیک کە وەلامی کەسانی گەوج و بێ ڕیزی پێ دەدریتەو،
لەو حالەتەدا پیویست دەکات کە وەلامەکە توند بیت.

٢- وەلامیک کە لەلایەن زانایانەو دەدریتەو، بەرامبەر قسەییکی
ھەلبەستراو کە بەرامبەریان ئەنجامدراو .

٣- وەلامی دانایان، ھاوار بۆ ئەو کەسە کە تورەیان دەکات!

٤- وەلام بۆ کەسە پەزا قورسەکان.

٥- وەلام بۆ کەسانی لەخۆبایی و خۆبەگەرەزان و نەزان.

٦- وەلامی زانایان بۆ زانایان.

چۆن وەلامى ئەو پرسىيارانە بەدەينەووە كە ئارەزوويان ناكەين و
پووشكىنمان دەكەن؟

چەند رېگايەك ھەيە بۆ ئەووە كە وەلامەكانمان جىگەي خۆيان بگرن
و ئەو پرسىيارانەي بە مەبەستى شەرمەزارکردن و شكاندەنەوومان
ئاراستەمان دەكرينەووە كۆتايى و ئاراستەكەيان لەبەرژەوەندى
خۆمان بگۆرپن، لە گرنگترين ئەو رېگايانەش:

۱- ئەگەر پرسىيارىكى لەو شىوہيەت ليكرا پيويستە زوو وەلام
نەدەيتەووە و لە بىرى خۆتدا تا دە بژميرى، تاوہكو لە وەلامەكەي
پەشيمان نەبيتەووە، بەتايبەتيش ئەگەر پرسىيارەكە تورپەي كردى و
بووہ ھۆي ھەلچونت.

۲- ئەگەر زانيت پرسىيارەكە شكانەوہيەك يان شەرمەزارىەكى بۆ تو
تيدايە، وا خۆت نیشان بەدە كە لە پرسىيارەكە نەگەيشتووى و داواي
دووبارە كردنەوہي پرسىيارەكە لە پرسىياركەر بكە، بەلام ئەگەر
زانيت دووبارە كردنەوہكەي دەبيتە زياتر ئاگادار كردنەوہي
دەوروبەر و شكانەوہي زياترت بۆ دروست دەكات، ئەوا باشتەر
رېگەيەكى تر ھەلبژيرى بۆ خو دەربازکردن.

۳ - ئەگەر زانیت شوینە که گونجاو نیە بۆ ئەو پرسیارە ی که ئاراستەت کراوە، زۆر ئاساییە ئەگەر بە پرسیارکەر بلیت: ئێرە شیاو نیە بۆ ئەو جۆرە پرسیارە.

۴ - هەر وەها ئەگەر زانیت کات و شوینە که شیاو نیە دەتوانی بە پرسیارکەر بلیت: ئێرە شیاو نیە بۆ وەلامدانەوێ پرسیارە کهت، یان کاتە که وا دەخوازیت که ئیستا وەلامی ئەو پرسیارەت نەدەمەو، دەشتوانی بلی: لە کاتیکی تردا وەلامی ئەو پرسیارەت دەمەمەو، بەلام لەگەڵ هەموو ئەوانەدا پێویستە باری ئاسایی خۆت بپاریزی و شلەژانت پێو دیار نەبیت.

۵ - هەموو کاتیک وەلامە کانت تەنها بە وشە ی نەخیر مەدەرەو، چونکه رەنگە هەندیک جار درێژە دان بە وەلام لەبەرژەوێندی تۆ بیت، بۆنموونە: پرسیارەت لیدە کهن: ئایا هەست ناکەیت ئەو برە پارە یەت بە هەلە بە کارهیناوە، تۆ یە کسەر مەلی نەخیر، بەلکو دەتوانی بلی: ئەو پارانە ی که خەرج کراون لە شتی بەسوود و پێویستدا خەرج کراون، بۆنموونە: دوو سی نموونە بخە یە پوو.

۶ - هەندیک جار وەلامە که دواخە و بلی، ئیستا وەلامی ئەو هشت دەدەمەو، رەنگە ئەمە بواریکی باشت پی بدات بۆ بیرکردنەو و دۆزینەوێ وەلامیکی ژیرانە.

۷- گومان و گری بکه پر یان دهتوانی به لگه یه ک له سهر پرووتر پرسیاره که ت بکه، یان دهتوانی به لگه یه ک له سهر پرسیاره که تم بدهیه، ئەمەش تەکتیکی باشە بۆ دواخستنی وه لایمه و لاوازکردنی هیزی پرساره که... یان دهتوانی له پرسیارکه ر بیرسیت: چی وای لیکردیت که ئەو پرسیاره بکهیت.

۸- یه کیک له رینگا به هیزهکانی وه لامدانه وهی ئەو جوړه پرسیارانهش پیچه وانه کردنه وهی پرسیاره، بۆنموونه پرسیارکه ر ده پرسیت: ئایا پیتوانیه که ئەو شته وایه، تۆ بلی: ئایا تۆ پیت وایه که وایه!

۹- هه ندیک جاریش دهتوانی بلی: ئەگەر بیرت لای ئیمه بوویت پیشتر وه لایم ئەو همان دایه وه.

۱۰- ئەگەر زانیت پرسیاره که سنووری ریز و شهرمی شکانه، دهتوانی هیچ وه لایمیک نه دهیته وه، یان دهتوانی بلی: من دانا به زمه ئەو ئاسته نزمه، وه لایم بی شهرمی به بیدهنگی ده ده مه وه!

۱۱- هه ندیک جار وا خۆت نیشان بده که زۆر ئاره زووی ئەو پرسیاره ت کردووه، بلی: پرسیاریکی زۆر جوانه!! به راستی پرسیاریکی له جیت کرد!! یان باشبوو ئەو پرسیاره ت کرد...

۱۲- هه ندیک جاریش بۆ ئەوهی خۆت له ته لهی شکاندنه وه و شهرمه زارکردن بدزیته وه دهتوانی بلی: به راستی ئەوه پرسیاریکی

بى مانايە، ئەو جۆرە پىرسىيارە لە كەسانى وەك ئۆۋە ناۋەشىتەۋە،
پىرسىيار كىردىنىش شىۋازى خۆى ھەيە، سەرەتا خۆت فېرى چۆنىيەتى
پىرسىيار كىردىن بىكە ئىنجا پىرسىيار بىكە!!

۱۳- ھەروەھا ھەر كاتىك پىرسىيارىان سەبارەت بە كەسىك كىردى،
دەتۋانى بلىيى: مەن ناتۋانم لە جىياتى ئەو ۋەلامەت بىدەمەۋە، ئەو ژيانى
تايىبەتى خۆيەتى چى دەكات يان نا!!، ھەروەھا ئەگەر كەسەكە مابوۋ
بلى: خۆى زىندوۋە دەتۋانى پىرسىيار لەخۆى بىكەيت، ئەگەر مەردبوۋ
دەتۋانى بلىيى: ئەو تازە مەرد بۆيە نامەۋى ھىچ شىتىكى دەربارە بلىم.

وهلامه جوان و ده مكوته كه ره كان

• پیځه مبهړ ئیبراهیم (علیه السلام) و نه مروود

جاریک نه مروود له گهل پیځه مبهړ ئیبراهیم (علیه السلام) سه بارهت به بوون و دهسه لات و توانای خودا ده بیته مشتومریان، ئه مه له حالیکدا که خودا ئه و پادشاییه تیه ی به نه مروود داوه، که دهیوت من خودام (په نا به خودا)، به پیځه مبهړ ئیبراهیمیشی وت: ئه ی خودای تو کییه؟

- ئیبراهیم (علیه السلام) فهرمووی: ﴿... رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ...﴾ واته: ((خودای من ئه و زاته یه که ژیان و مردنی به دهسته، ده ژینئ و ده مرینئ)).

- ئینجا نه مروود وتی: ﴿أَنَا أَخِي وَأُمِيتُ﴾ واته: ((منیش ئه وه ی بمه ویت زیندووی ده که مه وه و، ئه وه یش بمه ویت ده میرینم))، وه کو ئه وه ی که که سیکی تر بکوژیت، من نایکوژمه وه و لی دی ده بورم، به لام بو یه کیکی تر توله ی لی وهرده گرمه وه و لی خوش نابم و ده یکوژم.

- پاشان ئیبراهیم بو دم کوتکردنی فهرمووی: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمَسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأَتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ﴾ واته: ((باشه خودا پوژ له پوژ هه لات هه هه لدینیت، ئه گهر تویش خودایت، له پوژ ئاواوه هه لیبینه)).

- ﴿فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرُ﴾ ئه وسا ئیتر نه مروودی بیباوه ر واقعی ورماو حه په سا و نوقه ی لیبرا و وه لامی نه ما و مت بوو.

• که واته سوپره تیک هاوشیوهی نهو بیتن

بیتاوه پان سه ره پای هینانی دهیاها بهلگه و نیشان دانی چندان
موعجیزه هر دهیانووت:
- به راستی نهوهی محمد دهیلی هموو ههلبه سترای خویه تی و ل
لایه ن خوداوه نیه.

پهروه ردگاریش به پیغه مبهری فهرموو توش پیان بلی: ﴿أَمْ يَقُولُونَ
اٰفْتَرٰنَهٗ قُلْ فَاْتُوا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهٖ ۚ وَاَدْعُوْا مِّنْ اَسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ۝۳۸﴾
[یونس: ۳۸] واته: ((به لکو (له گهل نهو هموو بهلگانه دا) نهوانه دهلین
که محمد (ﷺ) قورئانی ههلبه ستووه، بلی: دهئیوهش سووپره تیک وهک
سووره تهکانی داریژن و بیهینن، داوا بکه ن لههر بکه سیکی تر که
دهتوانن جکه لهخوا (که یارمه تیتان بدات) دریغی مهکن نهگر
راستگورن)).

• ئایا خودا له توانیدا هیه ئیسکه کان کوبکاته وه؟!

پهروه ردگاری مهزن دهفه رموویت:

- ﴿اَلَيْسَ الْاِنْسٰنُ اَلَّذِیْ جَمَعَ عِظٰمَهٗ ۝۱﴾ واته: ((ئایا مروف واده زانیت هرگیز
ئیسکهکانی کوناکهینه وه؟!)).

ئایه تی دواتر وهلامی نهو ئایه تهیه و نهو جوړه که سانه دهمکون
دهکات کهوا بهم شیوهیه بیرده که نهوه و دهفه رموویت: ﴿بَلٰی قٰدِرِیْنَ عَلٰۤی اٰنْ

سُورَى بَنَاهُ. ۛ واته: ((بهائی، له وه زیاتریش ده کهین و توانامان هه یه که نه خشه ورده کانی سهر په نجه کانی به دی بهیینه وه)).

• پیغه مبه ر عیسا (علیه السلام) و شهیتان

گیردراوه ته وه، که جاریکیان ئیبلیس (شهیتان) له پیغه مبه ر عیسا (سه لامی خودای لیبت) دهرده که ویت و لی دی پرسى: -
ئایا تو نالیی که ئه گهر خودا دوو چاری به لا و ئازارت نه کات که س ناتوانیت دوو چارت بکات؟

- ئه ویش فهرمووی: با به دلنیا ییه وه.

- ئیبلیس وتی: ده که واته برۆ خۆت له سهر لوتکه ی ئه و شاخه بخه خواره وه بزانه سه لامه تی بۆت نووسیوه یا خود ئازار.
پیغه مبه ر عیسا (سه لامی خودای لیبت) فهرمووی: ئه ی نه فرین لیکراو، خودای گهره بهنده کانی تاقیده کاته وه، بهنده کان بۆیان نیه که په روه ردگاریان تاقی بکه نه وه.

• هه مووی ماوه ته وه ته نها شان ه که ی نه بیّت

دایکی باوه رداران عائیشه (خودا لیی رازی بیّت) مه ریکی کرده خیر و له گوشته کهش ته نها شانی مه ره که ی بۆ خواردنی خۆیان هیشته وه، پیغه مبه ری خودا (ﷺ) له عائیشه ی پرسى: - چیت هیشتوته وه له و مه ره؟

ئه ویش (خودا لیی رازی بیّت) وتی: ته نها شان ه که ی ماوه ته وه.

پیغمبهری خوداش فەرمووی:
- هەمووی ماوەتەووە تەنھا شانەکە ی نەبیّت!!

• نەفس ماندوو تر دەبیّت یاخود جەستە؟

لە سۆقرااتیان پرسى:

- ئایا نەفس ماندوو تر دەبیّت یاخود جەستە؟

- وتى: نەفس، چونکە جەستە کاتیکی ماندوو دەبیّت کە نەفسی
تیدا بیّت.

• کامیان رزقەکە ی لەسەر خودا نیە لە مالهکەت بیخە دەرەو.

لە عەلی کورپی بەکارهوە دەلیّت:

- کەسیک هاتە لای ئیبراهیمی کورپی ئەدەم و سکالای ژمارە ی
زۆری خیزانەکە ی دەکرد.

- ئەویش پێی وت: برۆ مالهووە سەیربکە بزانه کامیان رزقەکە ی
لەسەر خودا نیە لە مالهکەت بیکە دەرەو.

• وەلامیکی دەمکو تەری مەولهوی

مەولهوی لەشاری سنە لە مزگەوتی (دار الإحسان) لەگەل چەند
کەسیکی هاوتەمەنی خۆی فەقی دەبی، یەکیک لەو فەقیانە شیعە
دەبیّت.

به هار دئ...هه موو فه قیكان ریكده كه ون كه به یه كه وه گه شتیکی به
كۆمهل بکهن...قه ده ری خودا وا ریك ده كه ویت كه ده چنه ژیر داریك
كه كانیه کی سازگاری له نزیك بوو، گۆرستانی گوندیش هه ر له نزیك
ئه وانه وه بوو.

دهست ده كه ن به خواردن ئاماده كردن و چا لیتان...به ده م
ئاماده كردنی خواردنیشه وه مهوله وی جار جار توانجیك له فهقی
شیعه كه ده دا.

به لام فهقی شیعه كه له به رامبه ر وته كانی مهوله وی هیچ وه لامیکی
نابی، بۆیه ناچار خۆی بی دهنگ دهكات.

له ناکاو چاویان ده كه ویته سه ر سه گیك...سه گه كهش ده چیت له تهك
گۆریك میزیک به کیلی یه کیك له گۆرپهكان دا دهكات.

فهقی شیعه كه ئه و دیمه نه به هه ل ده زانیت بۆ ئه وه ی وه لامیکی
مهوله وی بداته وه، بۆیه پروو دهكات مهوله وی و دهلیت:

- مهوله وی بینیت ئه و سه گه میزی به گۆری سونییهك داكرد؟

مهوله ویش بی ئه وه ی هیچ خۆی تیك بدات زۆر له سه رخۆ وتی:

- چنیه، ئه و دوژمنایه تی به له نیوان شیعه و سوننه دا هه ر له كۆنه وه
ههیه!

شیعه كه ده مكۆت بوو، له و پۆژه وه زۆر له گه ل مهوله ویدا
ویرانه ده چوو.

• دوو دهشته کی

- ئه عرابیه ک به ئه عرابیه کی تری وت: بیست درهه مم بدهیه به قهرز، مانگیکیش دهرفته م بدهیه بۆ دانه وهی.

- ئه ویش وتی: بۆ درهه مه کان داوای لیبوردن دهکه م، به لام له جیانی مانگه که ده توانم سالیک دهرفته ت پی بدهم.

• به چوار پی دهت بینم!

مه لا عه بدولای مهربوانی، نوسهر و ویزهوانی به ناوبانگ، که میک چاوهکانی مه یلی خیلیان دهکرد، خوی له تهویلله ی سهر به پاریزگای سلیمانی داده نیشته.

جاریکیان بۆ دیدهنی مه حمود پاشای جاف دهچیت بۆ هه له بجه، مه حمود پاشاش له میانه ی قسه کانیدا به پیکه نینیکه وه دهلیت:
- ئه ری به راست ماموستا عه بدولا راسته دهلین تو یه ک به دور دهبینی؟

مه لا عه بدولاش خیرا دهلیت:

به لی به لی، ئه وه راسته من ئیستا دوو پیی تو به چوار دهبینم!

• دز و مه ژاریک

کومه له دزیک دهچنه مالی مه ژاریک، وتیان:

- بینه چیت هه یه پیمان بده.

- هه ژاره كه ش ده لئ: ئه وهى ئيوه به شهو بوى ده گه رين من به پوژ ده ستم نه كه وت.

• دووړو كييه؟

ماموستايه ك له قوتابيه كانى پرسى:

- كى پيم ده لئ دووړو كييه؟

- قوتابيه ك: ماموستا دووړو ئه و قوتابيه يه كه به پيكه نينه وه پي ده خاته قوتابخانه.

• ئايا ده زانى به جوانى له خودا بپارښه وه

له ده شته كييه كيان پرسى:

- ئايا ده زانى به جوانى له خودا بپارښه وه؟

- وتى: به لئ.

- وتيان دهى بپارښه وه.

- ئه ویش وتى: خودايه گيان ئيمهت به موسلمان دروست كرد بى

ئوهى داوات لى بكهين، له به هه شت شت بى به شمان مه كه كه داوات

ليده كهين.

• كەس سىتەم لە پياۋى كورته بالا ناكات

پۇژىكيان كىسرا بۇ چارەسەكردنى كىشەى ئەو كەسانەى كى
ستەميان لىكرابوو دانىشتىبوو ، لەناكاو پياۋىكى كورته بالا ھاتە
ژوورەوہ.

- وتى: گەورەم من سىتەم لىكراوہ.

- كىسراش ھىچ وەلامىكى نەدايەوہ، تەنانەت ئاورپىشى لىنەدايەوہ، تا
وہزىرەكە لە كىسراى دووبارە كردهوہ.

- وتى ئەو پياوہ كورته بالاىە سىتەمى لىكراوہ.

- كىسراش وتى: كەس سىتەم لە پياۋى كورته بالا ناكات.

- پياوہكەش وتى: ئاخىر ئەوہى سىتەمى لەمن كردهوہ لە من
كورتنرہ.

• پىت خۇشە لەسەر ھەق بىكوژن؟

ئەو كاتەى سۇقراىيان برد بۇ ئەوہى بىكوژن، ژنەكەى دەگريا.

- سۇقراىيش وتى: بۇ دەگريەى؟

- ژنەكەى وتى: چونكە بە سىتەم دەتكوژن.

- سۇقرات وتى: بۇ پىت خۇشە ئەوان لەسەر ھەق بن ئىنجا
بىكوژن؟؟؟

• ههركهسهو به دواى ئهوشتهدا دهگهپيٽ كه نيهتى

به برناردشويان وت تو پهزىل و سهروهت و سامانت زور
خوشدهويٽ. چونكه ههركهسيك چووبا لاي بو نووسيني
يادگاربيهك يان وتهيهك تهنها له بهرامبهر برپك پاره ئه و كارهى بو
دهكردن، واي ليهاتبوو بو ههركه وشهيهك دولاريكى وهردهگرت،
جاريكيان كهسيك دهچيٽه لاي بو نووسيني وتهيهك كه تهنها يهك
دولارى پييه، ئهويش تهنها به يهك وشه وهلامى دايهوه و وتى:
((سوپاس))، بهمهش كهسهكه زور توپه بوووتى:

- تو كهسيكى ماددى و تهنها به دواى كوكدنهوهى پاره و
سامانهوهيت، بهلام ئيمه به دواى شك و ئهدهبدا دهگهپيٽين.
برناردشو زور به لهسهرخويى وتى:
- ههركهسهو به دواى ئهوشتهدا دهگهپيٽ كه نيهتى.

• شهرم ناكهيت دهلي نازانم

- دهربارهى شتيك له زانا (الشعبى)يان پرسى.
- ئهويش وتى: نازانم.
- وتيان: تو گهوره زاناي عيراقى شهرم ناكهيت دهلي نازانم.
- ئهويش وتى: فريشتهكان شهرميان نهكرد له وتنى ئهم بيژهيه و:
﴿ قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴾ [البقرة: ٣٢].

• پرسپاری بی بنه ما پیویستی به وهلامی بی بنه ما هیه
 ئافرهتیک کچه جهوت سالیه که ی دهبات بو لای پزیشکیکی دهروونی،
 پزیشکه که ش پرسپاریکی لی دهکات و دهلیت:
 - تو کوری یان کچ؟ بیربکه ره وه دواتر وهلامم بده ره وه، بهلام
 کچه که به خیرایی وهلامی دایه وه
 - وتی: من کورم
 - پزیشکه که وتی: نه گهر گهره بوویت ئاره زوو ده کهیت بیت به
 چی؟

- کچه که وتی: چه زده که م بیم به باوک.
 - دایکه که به دهنگ هات و وتی: نه وه چیه کچم نه و قسه بی بنه ما و
 پروپوچانه چین ده یانکهیت؟
 - کچه که ش وتی: دایکه پرسپاری بی بنه ما پیویستی به وهلامی بی
 بنه ما هیه.

• مروّف چیژ له خه وه که ی وهرده گریت
 وهزیریکی عه باسی (سه مامه ی کوری نه شرهس) به لای شیتیکا
 تیپه ری، شیه که پرسپاری له وهزیر کرد وتی:
 - نه ی وهزیر که ی مروّف چیژ له خه وه که ی وهرده گریت؟
 - نه ویش وتی: نه وکاته ی که له خه وه لده ستیت.
 - شیه که وتی: جا چون که سیک چیژ له خه وه دهکات که له خه
 دابراییت؟

- وهزيره كه وتی: كه واته بهر له خه وتن چیژ وهرده گریت.

- شینه كه وتی: جا چۆن كه سیک چیژ له خه و دهكات كه هیشتا نه خه وتبیت؟

- وهزيره كه وتی: كه واته ئه وكاته ی كه خه وتوو.

- شینه كه وتی: جا چۆن چیژ وهرده گریت له كاتیندا ههست به هیچ ناكات؟!

- وهزيره كه پنی سه رسام بوو و هیچ قسه یه کی بو نه ما و رویش.

• له ریگایه كدا منت بینوه كه خۆت له وی نه بووبیت؟؟

پیاویك وهك سه رزه نشتر دینك به ره قبه ی كوری موسقه له ی دهلی:

- باشه ئه وه تو چیت هه میشه له ریگا و شه قامه كان ده سورپیت هه؟

ئه ویش وتی: له بهرچی ئه وه ی بو من پیت زۆره، بوخۆشت پیت زۆر

نیه؟ ئایا له ریگایه كدا منت بینوه كه خۆت له وی نه بووبیت؟!

• به شاری كوری بور

كه سیک رهزا قورس و قسه رهق له به شاری كوری بور دی پرسی:

- هه ره كه سیک خودای گه وره چاوی پی نه دابیت به شتیکی تر

قه ره بووی کردۆته وه، ئایا خودای گه وره به چی قه ره بووی توی

کردۆته وه؟

- به شاریش وتی: به وه ی كه تو و هاوشیوه ی تو نابینیم!

• هەر عومەرەکەى جارائىم

عومەرى كورپى عبدالزىز لە مەجلىسىڭدا دانىشتىبوو، سەرنجىداى تىشكى چراى ژوورەكە كەمىك كز بوو، بۆيە ھەستا و كەمىك زىادى كرد بۆ ئەوھى پرووناكەكەى زىاتر بىت.

يەكەك لە دانىشتوانەكەى ئەو مەجلىسەدا وتى:

- قوربان بۆچى بە ئىمەت نەوت چراكە زىاد بکەين، بۆ خۆن ھەستائىت؟

- ئەویش وتى: قەسەم بەخوا تىشكى چراكە زىاد بکەم ياخود كەمى بکەم، ھەر عومەرەكەى جارائىم!

• بۆچى نەزەر ھەرام و قەدەغەيە؟

بە موسلماننىڭيان وت:

- بۆچى لە ئايىنى ئىوھدا قەدەغەيە تەنانت سەيرى پرووخسارى كچىكەش بکەيت؟

- وتى: تاوھكو مليۆنەھا كەسى تر قەدەغەبكات لەسەيرکردنى خوشكەكەى تۆ.

• ئايا پىشەوا عوسمانى كورپى عەففان يەھوودى بوو؟!

ئەبو ھەنەفە گويىستى ئەو دەبىت كە يەكەك لە پياوھ شىعەيەكان وتوئەتى:

- عوسمانى كورپى عەففان يەھوودى بوو.

ئەبو حەنەئە شەھىدە چىتە لاي و پىي دەلى:

- ئەي پياو من ھاتووم تاوھكو داواي يەكك لھ كچەكانت بكم بۆ
پياويكى دىندارى لھ خواترس، كەسكى دەست پاك و راستگو،
شەوانە بەردەوام لەترسى خودا دەگرى و دەپارپتەو، زۆر
لەسەرخۆ و بەخشندەيە.... شىعە كە كاتىك ئەو وەسفانەي گوي لىبوو
دەي وت:

- بەھ بەھ لەو كەسە باشە. جا ئەگەر وابىت چۆن كچەكەي خۆمى
نادەمى.

- ئەبو حەنەئە: بەلام تەنھا يەك سىفەتي ئەو پياوھم بىرچوو كە پىي
بلىم، ئەويش ئەوھەيە كە ئەو پياوھ يەھوودىيە و موسلمان نيە.
- پياوھ شىعەكە: ئەي ئىمام تۆ چى دەلىي؟ يەھوودىيە؟ خۆت دەزانى
ئىمە موسلمانين چۆن دىيە داخوازي كچكەم بۆ كەسكى يەھوودىي؟
لەكاتىكدا خۆت باش دەزانى كە ناكريت ئىمەي موسلمان كچ بەدين
بە يەھوودىي!!

- ئەبو حەنەئە: ئەي چۆن پىغەمبەري خودا (ﷺ) كچەكەي خۆي داوھ
بە عوسمانى كورپى عەففان لەكاتىكدا خۆت دەلىي يەھوودىي بووھ؟

• سوودی پاشەكەوت

بە دانايەكيان وت:

- تۆ تەمەنت حەفتا سالا ھىشتا پاشەكەوت دەكەيت؟

- وتى: پياو ئەگەر لە دواى مردنى خوى سىزووت و سامان بو
دوژمنەكەى جىبھىلى لەوہ باشتەرە كە بەر لە مردن چاوى لە دەستى
هاورپىكەى بىت.

• گفتوگۆى باوك و كورپىك

- باوكىك: كورپەكەم كاتىك ناپليۆن لە تەمەنى تۆدا بوو، ھەمىشە
لەسەر ئاستى پۆلەكەى يەكەم دەبوو، بۆچى تۆ ھەر پىنجەم و
شەشەم دەبىت؟

- كورپەكە: باوكە كاتىك ناپليۆن گەيشتە تەمەنى تۆ بوو بە
ئىمپراتۆرى فەرەنسا و ھەولى دەست بەسەر داگرتنى ھەموو جىھانى
دەدا.

• گوشتى مېشولە ھەرامە؟

لە زانا شەعبى پرسرا:

- ئايا خواردنى گوشتى مېشولە جائىز و رېگە پىدراوہ؟
- وتى: ئەگەر ھەزەت چووہ گوشتەكەى بىخۆ جائىزە.

• خانمىكى جوان و برناردشو

پۆژىكيان گۆرانىبىژىكى ئىرلەندى كە زۆر جوان و بەرچاو بووہ
دېتە لای برناردشو و پىي دەلېت:

- بۇچوونت چۆنە ئەگەر پېكەۋە ھاۋسەرگىرى بىكەين و مندالېكىش
بېئىنە دونيا ۋەك تۆ زانا ۋىلىمەت و ۋەك منىش جوان بېت؟ بەمەش
مندالەكەمان دەبېتە كەسايەتتەكى نمونەيى.

- بىرناردشۆش داۋاي لېبوردنى لېدەكات و بە داۋاكەي رازى نابېت،
بە گالتە ھەمىشەيىكەي بە گۆرانىبېژە جوانەكە دەلېت:

- بىمبوره گەۋرەم، چونكە رەنگە ئەنجامى ئەۋ ھاۋسەرگىرىيە خراب
و چاۋەرۋان نەكراۋ بېت، لەۋە ئەترسم مندالەكەمان جوانىكەي
لەمن بچېت و زىرەككىيەكەشى لەتۆ! بەمەش ھەرگىز نمونەيى نابېت.

• ئافرەتى چاك نىعمەتتىكى گەۋرەيە

گەنجىك لە ھاورپىيەكى خۆي پرسى كە ماۋەيەك بوو
ھاۋسەرگىرى كىردبوو:

- ئايا راستە دەلېن پياۋ نازانى كە بەلا و موسىبەت چىيە تا ژن
نەھىنى؟

ئەۋىش زۆر ژىرانە ۋەلامى دايەۋە و وتى:

- بەلكو تا بەلاۋ موسىبەتتە نەبېت قەدرى ئافرەتى چاك نازانى!

• ۋەزىرى تېنەكەشتو

رۇژىكىان شا عەبباس لە يەكېك لە ۋەزىرەكانى دەپرسىت:

- ئەمسال بارودۇخى ئابوورى خەلك چۆنە؟

وہ زیرہ کھش زور بہ مہردانہ وتی:

- قوربان ئەمسال بارودۆخی ئابووری خەلک زور باشە، تەنانەت
پینەدۆزەکانیش چوون بۆ حەج!!

شاش وتی:

- ھەي گەمژە ئەگەر بارودۆخی خەلک باش بێت ئەوا پێلاو
فرۆشەکان دەچن بۆ حەج نەک پینەدۆز و پینەچیەکان، چونکە
ئەگەر حالی خەلک باش بێت پێلاوی دراو چاک ناکاتەو، بەلکو ھی
نوی دەکریت.

• پیاویکی کویر و ژنەکەي

پیاویکی کویر ژنیکی ھینا، ژنەکەي پێی وت:

- ئەگەر تۆ جوانی و سەرنجراکێشی منت بینیا دلنیام سەرسام
دەبووی.

- پیاوہ کویرەکەش وتی: دلنیام ئەگەر تۆ بەو شیوەیە نیت، وەک
باسی خۆت دەکەیت، چونکە ئەگەر وابایت ئەوا چاوساغەکان
بۆمنیان جی نەدەھێشتی!

• ژن و میتردیک

دەگیرنەوہ کەوا پیاویک بە ژنەکەي وتووە:

- خودای گەورە لە تۆی خوشەویستر بۆ من دروست نەکردووە.

- ژنه کهش وتی: خودای گه وره له توی بیزارتر بۆ من دروست نه کردوو.

- پیاوه که وتی: سوپاس بۆ خوا که ئه وهی خوشمدهوی به منی داوه، ئه وهی رقیشی لیده بیته وه و به توی داوه!

• ئایا چیش لینه ر له شاعیر و ئه دیب به سوودتر نیه بۆ گهل؟
- پیاویک به برناردشوی وت: ئایا چیش لینه ر له شاعیر و ئه دیب به سوودتر نیه بۆ گهل؟
- ئه ویش وتی: سه که کان بۆ چوونیان وایه.

• جیگای پسمارک

به پسمارکی (گه وره سیاسه تمه داری ئه وروپا له سه رده می خویدا) یان وت: تۆ بانگهیشت کراویت بۆ به شداری کردن له ئاههنگیگ، به لام ریکه هه ران شوینیکی نه گونجاویان بۆ پسمارک دانابوو، به لام دواي ئه وهی که سه رپه رشتیاری ئاههنگه که زانی به خیرایی چوو بۆ لای و داوای لیبوردنی کرد و وتی:
- ((بمانبوره گه وره م، چونکه پیویست بوو تۆ له شوینی سه ره کی دابنیشتهای))

- ئه ویش وتی: ((پیویست به په شوکان و داوای لیبوردنت ناکات..
پسمارک له هه رشوینیکی دابنیشیت ئه وی شوینی سه ره کییه)).

• ئايا مالى باوكت گوره تره يان مالى ئه مير

پوژيكيان يه كيک له ئه مير گوره كان سهرداني مالى يه كيک له
گوره فهرمانبه ره كانى ده كات، فهرمانبه ره كه منداليكى زور زيره ك و
ژيرى هه بوو، به جوړيک كه ئه مير پيى سهرسام بوبوو، بويه ئه مير
ويستى تاقى بكاته وه و ئاستى ژيرى هه لېسه نكيښت، ليى پرسى:
- ئايا مالى باوكت گوره تره يان مالى ئه مير؟

منداله كه كه ميک بيرى كرده وه، نه يده زانى خو شه ويستى بو باوكى
دهربخت، ياخود گوره يى بو ئه مير بنويښى بويه به ژيرانه وتى:
- چونكه ئه مير له مالى ئيمه يه، مالى باوكم گوره تره له مالى ئه مير.

• كاميان گوره تره

فهرمانپه وايه ك سهرداني يه كيک له شيخ و زاناکانى ژير حوكمپانى
خوى ده كات، فهرمانپه وا ته مه نيكي مامناوه ندى هه بوو، به لام
شيخه كه به ته مه ن و پيربوو، يه كيک له هاوه لاني حوكمپانه كه بو
ئه وهى پياوه پيره كه بخاته مه وقيفه وه پرسيارى لي كرد و وتى:
- ئه ي شيخ تو گوره ترى ياخود فهرمانپه وا؟

- شيخه كه ش زور به ليژانانه وه لامى دايه وه و وتى: فهرمانپه وا له
من گوره، به لام من بهر له وه دايك بوومه.

• به كام پوه وه من ده بينى؟!

پياويكى تاوانبار هاته لاي فهرمانپه وا: فهرمانپه واش پيى وت: به كام
پوه من ده بينى؟!

- پیاوه‌کش وتی: بهو پووهی که له پوژی دوايیدا خودای گه‌وره‌ی پی ده‌بینم،

له‌کاتی‌کدا تاوانه‌کانم زور گه‌وره‌تر و زیاترن و سزای ئه‌ویش گه‌وره‌تر و به‌هیزتر...

- فه‌رمان‌په‌وا به وه‌لامه‌که‌ی سه‌رسام بوو، بویه ئازادی کرد.

• گه‌نجیک و ئه‌سکه‌نده‌ر دیماس

گه‌نجه‌ نووسه‌ریک ده‌چیته‌ لای پو‌ماننووسی گه‌وره و ناوداری فه‌ره‌نسی (ئه‌سکه‌نده‌ر دیماس) نووسه‌ری پو‌مانی (سی سوارچاکه‌که) و چهند نووسینیکی تر... گه‌نجه‌که داوای لی‌کرد که هاوکاری بکات له نووسینی یه‌کیک له چیرۆکه تاریخیه‌کان..

- دیماسیش به گالته پیکردنه‌وه وه‌لامی دایه‌وه و وتی: جا چو‌ن ئه‌سپ و که‌ریک ده‌توانن له راکیشانی عه‌ره‌بانیه‌کدا یارمه‌تی یه‌کتر بده‌ن؟

- گه‌نجه‌کش زور به‌خیرایی وه‌لامی دایه‌وه و وتی: گه‌وره‌م ئه‌وه سوکایه‌تی پیکردنه، چو‌ن ریگه به‌خۆت ده‌ده‌یه‌ت من به ئه‌سپ بچوینی؟ (واته ئه‌و که‌ره‌که‌یه).

• نیوانی ئاسمان و زه‌وی چه‌نده؟

که‌سیک له پیشه‌وا عه‌لی (خوای لی رازی بی‌ت) ده‌پرسی: ئایا نیوانی ئاسمان و زه‌وی چه‌نده (دیاره مه‌به‌ست پی‌ی تاقیکردنه‌وه‌ی پیشه‌وا بووه).

- ئەویش وتى: نىوانيان تەنھا نزاىەكى وەرگىراوہ و وەلامدراوہىہ.
- ئىنجا پرسى: ئەى نىوانى خۆرھەلات و خۆرئاوا چەندە؟
- وتى: ماوہى رۆژىكە بۇ خۆر، بەمەش كاپرا بى دەنگ بوو.

• بۆچى مىردت بە شۆينەوارناس کرد؟

كاتىك پرسىارىان لە ژنە نووسەرى ئىنگلىز (ئەغاسا كرىستى) کرد،
 كە ئاخو بۆچى مىردت بەو پىاوہ کرد كە كارى شۆينەوار دەكات؟
 وتى: بۇ ئەوہى تا كۆنتىرېم خۆشەوېستىرېم لای ئەو (كەسانى
 شۆينەوار ناس ھەمىشە زىاتىر گىرنگى بە شتى كۆن و مىژووبى
 ئەدەن).

• بەر لە سى سەد سال رزقت بۇ دانراوہ

زانايەك لە كەسىكى پرسى:

- ئەو رۆژگارە بەلای تۆوہ چۆنە؟

كەسەكەش بە بىزارى و بى تاقەتییەكى زۆرەوہ وتى:

- لەتاو برسپەتى وا ناچارم كە ئەو گۆزە گلینە بفرۆشم، كە سى
 سەد سال لەمەوبەر باب و باپىرانمان دروستيان کردوہ، تەنھا بۇ
 ئەوہى چەند لەتە نانیکى پىبکرم...

زاناکەش وتى:

- بەر لە سى سەد سال خودا ھۆكارى رزقى بۇ دەستەبەر
 کردووی، كەچى تۆ دانىشتووی و ناشوكرى دەكەیت!

• زانایه کی موسلمان و بی باوه پیک

پوژیکیان یه کیک له و که سانه ی که باوه پری به خودا نه بوو (ملحد) ته حه دای زانا موسلمان هکانی ئه و ناوچه یه ی کرد که تیایدا ده ژیا، لیهاتووترین و زیره کترین زانای ناوچه که ی هه لبرارد تاوه کو وه لامی پرسیاره کانی بداته وه، دواتریش واده یه کیان دانا بو گفتوگو که یان .

له و پوژه ی که دیاریان کرد بوو هه موان چاوه پری زاناکه یان ده کرد، به لام ئه و دواکه وت. کابرای بی دین وتی:

- سه یربکه ن زاناکه تان هه لاتوو و ترساوه و زانیویه تی که شکست ده ینیت بویه نه هاتوو، ئیستا بزائن که ئه م گه ردونه هیچ دروستکه ریکی نیه! بی دینه که له و قسانه دابوو زاناکه به دیار که وت و گه یشه شوینی دیاری کراو، پاشان داوای لیبور دنی له بی دینه که کرد له سهر دواکه وتنه که ی، پیی وت:

- من له ریگادا بووم تاوه کو بیم بو ئیره، به لام هیچ به له میکم ده ست نه که وت تاوه کو له پرووباره که دا پیی بپه رمه وه، بویه له که نار پرووباره که چاوه پیم کرد، له ناکاو هه ندیک پارچه ته خته له ناو پرووباره که ده رکه وتن، پارچه کان خویان کو کرده وه و تا له خویان به له میکیان دروست کرد، دواتریش به له مه که له من نزیک بوویه وه و منیش سهری که وتم پیی هاتم بو ئیره.

بی دینه که به خیرایی وه لامی ئه و قسانه ی زانا موسلمان هکه ی دایه وه و وتی:

- خەلکینه سەیر بکەن زاناكەتان شىت بوو، چۆن ھەر لە خووە پارچە تەختە خۆيان کۆ دەکەنەو و دەبن بە بەلەم؟ بى ئەوھى کەسىک دەستيان لىيدات؟ ھەروەھا چۆن جولە دەکەن بى ئەوھى کەسک ھەبىت بيان جولینىت؟ لەو کاتەدا زاناكە پیکەنى وتى:

- ئەى کەواتە چى بەخۆت دەلێت: لە کاتیکدا تۆ دەلێت ئەم گەردونە گەورە لە خووە دروست بوو و ھىچ دروستکەرێكى نیه!

• پیاویک و پیاویكى دانا

پیاویک لە کەسىكى دانای پرسى: براکەت چۆنە - دیارە کە نەخۆش بوو-؟

- ئەویش وەلامى دایەو و وتى: براکەم مرد.

- پیاوھکە: ھۆکارى مردنەکەى چى بوو؟

- پیاوھ داناكە: ھۆکارى مردنەکەى ژيانى بوو.

• گفتوگۆى دووپیاوی دانا:

- داناھەک: لە دەرگای مالى مندا خراپ بۆى نیه بىتە ژوورەوھ.

- داناكەى تر: ئەى خۆت و ژنەکەت لە کوێوھ دەچنە ژوورەوھ؟

• گفتوگۆى نىوان دووپیاو

پیاویک دەبینى دوو پیاوی تر چپەچپ دەکەن

- ئەویش لای ناخۆش دەبىت و وادەزانى بەخراپ باسى ئەو دەکەن، بۆیە دەلێت: ئەوھ سەبارەت بەچى درۆ دەکەن.

- يه كيك له پياوه كانيش وه لامي دايه وه و وتي: درو كه مان ته نها
ته وه يه كه ستايش و مه دحي تومان كرد.

• شيت و عاقلېك

- پياويك به شيتيک ده ليت: ئايا هيچ مه يت لا نيه بيتوشم؟
- شيته كه: عاقله كان مه ي ده نوشن تاوه كو وه كو منيان ليبيت، ئه ي
من بو بيتوشم، تا وه كو كي م ليبيت؟

• به هول و پزيشكيك

هارونه ره شيد پزيشكيكي يوناني بو به غداد بانگه يشت دهكات.
روژيكيان كوريك ده به ستن و بالوليش ئاماده ي ئه و كوره ده بيت،
پزيشكه كه به گيل له بالول گه يشتووه، بويه پرووي تي دهكات و به
گالته وه ده ليت:

- بالول تو ده زاني من مردوو زيندوو ده كه مه وه؟؟؟
بالوليش زور خيرا وه لامي ده داته وه و ده لي:
- قوربان تو زيندوو ده كان مه كوژه، واز له مردوو ده كان به يته.

• ئه مير و ماموستاي كوره كه ي

- ئه مير به ماموستاي كوره كه ي ده ليت: ماموستا بهر له نووسين
مه له واني فير بكه.
- ماموستا: به لام ئه ي ئه مير نووسين گرنگتره له مه له واني.

- ئەمىر: بەلى نووسىن، گرنگە، بەلام مەلەوانى پىئوستىرە، چونكى
ئەگەر نووسىن نەزانىت كەسىك دەبىت بۆى بنووسىت، بەلام ئەگەر
مەلەوانى نەزانىت، كى مەلەوانى لە جياتى دەكات؟

• پادشا و وەزىرەكەى

- پادشاىەك بە وەزىرەكەى دەلى: ئاى چەند باشدەبوو ئەو دەسلان
و مولك و سامانەم بەردەوام بوایە...

- وەزىرەكەى: ئەگەر بۆ كەسىكى تر بەردەوام بوایە، ئەوا بەتر
نەدەكەىشت.

• ئەگەر پىاویك وىستى خىر و

• چاكە بكات چى بكات بەخىر باشە؟

- بە ئەبو عوبەیدە وترا: ئەگەر پىاویك وىستى خىر و چاكە بكان
چى بكات بەخىر باشە؟

- ئەویش وتى: چەند درهەمىك بكات بەخىر.

- وترا: ئەگەر ئەوى نەبوو؟

- وتى: بە درهەمىك.

- وترا: ئەگەر ئەوەشى نەبوو؟

- وتى: بە خورمايەك.

- وترا: ئەگەر نەیبوو؟

- وتى: بەلەتە خورمايەك.

- وترا: ئەگەر ئەوەشى نەبوو؟

- وتی: با یارمه تی لیقه وماویک بدات.
- وترا: ئه گهر نه ییتوانی؟
- وتی: با قسه یه کی خیر بکات.
- وترا: ئه گهر نه ییتوانی ئه و قسه یه ش بکات؟
- وتی: هه وره تریشقه یه ک دابه زیت و بیکوژیت، تاوه کو له کۆل عیباده و بیلا ده بیته وه.

• ئافره تیکی جوان و پیاویکی هه ژار

پوژیکیان: ئافره تیکی زۆر جوان به لای پیاویکی هه ژار تیه پرده بیته، پیاوه که به جوانی ئه و ئافره ته سه رسام ده بیته و دلی په یوه ست ده بیته پییه وه، بۆیه لی ده چیه پیشه وه و ئه م گفتوگۆیه له نیوانیاندا رووده دات:

- پیاوه که: "وزیناها للناظرین"
- ئافره ته که: "وحفظناها من کل شیطان رجیم"
- پیاوه که: "بل هی فتنه ولكن أكثرهم لا يعلمون"
- ئافره ته که: "واتقوا فتنه لا تصيبن الذين ظلموا منكم خاصة واعلموا أن الله شديد العقاب"
- پیاوه که: "نريد أن نأكل منها وتطمئن قلوبنا"
- ئافره ته که: "لن تنالوا البر حتى تنفقوا"
- پیاوه که: "وإن كان ذو عسرة"
- ئافره ته که: "حتى يغنيهم الله من فضله"

- پیاوه که: "الذین لا یجدون ما ینفقون"

- ئافره ته که: "أولئک عنها مبعدون"

- له و کاته دا پیاوه که رهنگی سوور هه لگه را و وتی: ألا لعنة الله علی نساء الارض أجمعین.

- ئافره ته که: للذکر مثل حظ الانثیین.

• وه لامیکی شیخ ناسره دینی ئه لبانی

- پیاویک هاته لای شیخ ناسره دینی ئه لبانی و وتی :

- من علمی غهیب ده زانم .

- شیخیش فهرمووی: که واته من له سهر ئه و بابه ته گفتوگو ت له گه لدا ده که م، به لام به مهرجیک.

- پیاوه که ش وتی: باشه مهرجه که ت چیه؟

- شیخ فهرمووی : تو چون علمی غهیب ده زانی له کاتی کدا که نازانی مهرجه که ی من چیه؟!

مناقه شه که ش لی ره دا کو تایی هات!

• ژنیکی قه له و

- ژنیکی "قه له و" سواری پاسیک بوو، یه کی له سهر نشینه کان به توانجه وه وتی :

- نه مزانی ئه م سه یاره یه بو گواستنه وه ی فیه!

- ژنه که زور به هیمنی وه لامی دایه وه :

- نا بهر یزم ئەم سه یاره یه وهک و کهشتی نوح وایه، فیلش
سهرده کهوئ و (کهه) یشی سهرده کهوئ!

• موته نه بی و پیاویک

موته نه بی شاعیر پیاویکی قژ در یژ بوو

- پیاویک پئی وت : له دووره وه بینیمی وامزانی ژنی !
- ئەویش وه لّامی دایه وه : منیش له دووره وه بینیمی وامزانی پیاوی !!

• تو که وره تری یان پیغه مبهری خودا (ﷻ)؟

له هاوه لی بهر یژ (عه باس) یان پرسى:

- تو که وره تری یان پیغه مبهری خودا (ﷻ)؟
- وتی: پیغه مبهری خودا که وره تره، به لّام من پیش ئەو له دایک
بوومه!!

• ژن و پیاویک

- ژنیکی "زۆر ناشرین" به پیاویکی وت: ئەگەر میردی من بویتایه
ژهرم ده کرده قاوه که ته وه.
- پیاوه کهش وتی: ئەگەر تۆش ژنی من بویتایه یه کسه ر
دهمخواره وه!

• وه لّامی جنیو!

- جنیویان به پیاویکی دانا دا
وه لّامی نه دایه وه.

- لێیان پرسی : بۆ وهلامت نه دانه وه ؟

- وتی : ناچمه جهنگیکه وه که براوه که ی خراپتر بیت له دۆراوده کی .

• پێشهوا غه زالی و گهنجیک

- گهنجیک پرسیا ری له پێشهوا غه زالی کرد وتی : حوکمی ئه و کسه چیه که نوێژ ناکات؟

- فهرمووی : حوکمی ئه وه یه دهستی بگریت و بیبهیت بۆ مزگهوت .
" تۆ بانگخواز به نهک حاکم "

• وهلامیکی پێشهوا عومهری کورپی عهبدولعهزیز

جاریکیان پێشهوا عومهری کورپی عهبدولعهزیز (خودا لینی رازی بیت) له لای ده رگای مزگهوت دانیشتبوو چاوه رپی بانگی به یانی ده کرد، پیاویک که خه لکی ئه و شاره نه بوو و عومهری نه ده ناسی و نه یده زانی خه لیفه ی موسولمانانه، هاته ژووره وه و قاچی به ر قاچی عومهر کهوت و زۆر به توور په ییه وه به عومهری گووت :
- تۆ که ری؟!

- عومهریش زۆر به له سه رخۆیی وه لامی دایه وه و وتی : نه خێرا!
- هاوه له کانی عومهر هه ستانه وه و گووتیان : ئه ی عومهر، ئه م پیاوه چی پیوتی؟ ئیمه قه بوولی ناکه یین!

- پێشهوا عومهریش رووی تیکردن و وتی : لێگه رپین نه نا
پرسیاریکی کرد و وتی : تۆ که ری؟!

- منیش وه لامم دایه وه و وتم : نه خیر.

• پیاویکی موسلمان و سهرتاشیک

موسلمانیک دهچیته لای سهرتاشیک بۆ ئه وهی سهری چاک بکات کاتیک سهرتاش مقهست و شان به دهستی وه دهگریت، پییش ئه وهی سهری موسلمانکه چاک بکات که میک پیکه وه قسه دهکن و سهرتاشه که دهلیت خودا نیه!!

لیروه وه ئه م گفتوگویه پروو ده دات:

- سهرتاش دهلیت: خودا نیه !!

- موسلمانکه دهلیت : چۆن واده لئی ؟

- سهرتاش: ئه گهر خودا هیه ئه ی ئه م هه موو شهر و کوشتر و

ناداپهروه ری و خراپه کارییه چیه له سهر زه ویدا ؟

- موسلمان: که واته تو سهرتاش نیت ، سهرتاشیش بونی نییه!!

- سهرتاشه که تورپ ده بیئت و دهلیت : بوچی واده لئی؟

- موسلمان: ئه ی ئه گهر تو سهرتاش بیت ئه ی ئه م هه موو مروقه قر

دریژ و ناشیرینه چیه له سهر زه ویدا؟ ئه ی ئه وه دادپهروه رییه ؟

سهرتاش: ئه و خه لکه خو یان نایه ن بۆلای من هه تا قریان بۆ چاک

بکه م و دیمه نیکی جوانیان هه بیئت...

موسلمان: ده ی که واته ئیمه ی مروفیش خۆمان نارۆین بۆلای خودا و

خودامان له بیر خۆمان بردۆته وه و پومان کردۆته دونیا و ههر

خه‌ریکی فیل کردن و کوشتنی یه‌کترین و خۆمان شه‌ر و ئاژاوده‌مان
ناوه‌ته‌وه و خودامان له‌بیر کردووه.

په‌روه‌ردگاریش ده‌فه‌رموویت: ﴿قَاذِرُوْنِیْ اَذْکُرْکُمْ وَاَشْکُرُوْا لِیْ وَلَا تَنْکُفُوْا﴾
[البقرة: ۱۵۲] واته: ((ده‌ی که‌واته) ئه‌ی ئیمانداران ئه‌گه‌ر یادی من
بکه‌ن، منیش یادی ئیوه ده‌که‌م و سوپاسگوزاری من بن و سوپاس
ناپه‌زیر و سپله‌یی به‌رامبه‌رم مه‌که‌ن)).

• ده‌ترسم پۆژیک خانووه‌که‌ت سوژده ببات!!

پۆژیکیان پیاویک ده‌چیت بۆ مالی هاورپیه‌کی، ده‌بینی سه‌قی
خانووه‌که‌ی زۆر خراب بووه، بۆیه پیتی ده‌لی:
- ئه‌وه بۆ ئه‌و دار و کاریتانه چاک ناکه‌یت، له‌ کۆنیان جیره‌ جیران
دیت؟

خاوه‌ن ماله‌که‌ش ده‌لیت:

- نا خراب نه‌بوونه، ئه‌وانه یادی خودا ده‌که‌ن.
پیاوه‌که‌ش ده‌لیت:

- ئاخر ده‌ترسم پۆژیک سوژده ببه‌ن!

• خه‌لکی گوندیک و بی دینیک

جاریک بی دینیک (ملحد) ده‌چیت بۆ لادییه‌ک، له‌ ناخی خۆیدا وتی:
ئێستا خه‌لکی ئه‌م لادییه هه‌موویان له‌دین هه‌لده‌گه‌رینه‌وه! بۆیه
خه‌لکه‌که‌ کۆده‌کاته‌وه و ده‌لیت: خه‌لکینه نالین خوا باران ده‌بارین!

ئېستا منىش ئەو كارە دەكەم! ئاگرىكى كردهو و مەنجهلىك ئاوى
خستەسەر، پاش ماودىيەك، سەرى مەنجهلەكەى ھەلدایەو، چەند
دلپە ئاویك بەسەرى مەنجهلەكەو نوسابوون، وتى: خەلكىنە
سەیركەن بارانىش ئاوا دەبارى!

(پىرە مىردىكىش) كە لەو لاو ھەسەر بەردىك دانىشتبوو ھەستایەو
و وتى: ئەگەر ئازا و پىاوت بۆمان دەكەیتە بەفر!

• ۋەلامى كارگوزارىك

- گەنجىك بەسوكاىەتیهو بەكارگوزارىكى وت:
جەنابى بەرىوبەر خۆل و خاشاك كىلوى بەچەندە؟
- كارگوازارەكەش وتى: تۆ جارى تامى بكە، لەسەرنرخەكەى رىك
دەكەوین.

• دونیا نەویستى ھەسەنى بەسپرى

- لە ھەسەنى بەسپریان پرسى: بۆ چى لەم دونیاىەدا زاهیدانە دەژى
و گرنكى بە شتە دنیاىیەكان نادەیت؟
- ھەسەنى بەسپرىش وتى: زانىم ئەو كارەى من دەيكەم كەسىتر
نايكات، بۆیە خەرىكى كارى خۆم بووم ..
ھەروەھا زانىم رزقى من بۆ كەسىكى دىكە ناچىت و دلم ئارام بوو ..
ھەروەھا زانىم خواى گەورە ئاگادارى ھەموو شتىكە، بۆیە شەرمم
كرد لەكاتى خراپەكردن بمىنىت..

ههروهه زانيم، مردن چاوه پيم دهكات، له بهر ئه وه خوم بو ئاماده
کرد..

• دانايي ماموستايهك

- پوژنيكان ماموستايهك له سهه تهخته رهشي يهكيك له پولهكان
ئه مانه ي نووسي:

$$5 = 1 \times 2$$

$$4 = 2 \times 2$$

$$6 = 3 \times 2$$

$$8 = 4 \times 2$$

$$10 = 5 \times 2$$

$$12 = 6 \times 2$$

$$14 = 7 \times 2$$

$$16 = 8 \times 2$$

$$18 = 9 \times 2$$

$$20 = 10 \times 2$$

كاتيك تهواو بوو، سهيري قوتابيهكاني كرد، بيني كه هه موويان پي
پيدهكهنن له بهر يه كه م ليكدان كه به هه له نووسيوي، بويه پاش
كه ميک ماموستا كه وتي:

- من به مه بهست يه كه م دانه م به هه له نووسي، چونكه ويستم كه
شتيكي گرنگ فيربين. ئه ويش ئه وهيه كه تيبگهن و بزائن كه جيهاني

دەرەووی ئەم پۆلە چۆن رەفتارت لەگەڵ دەکەن. ئەتوانن خۆتان ببینن کە من ۹ جار لێکدانەکەم راست نووسیوە، بەلام کەستان دەستخۆشیتان لێ نەکردم لەبەرەمبەر ئەوەدا، کەچی هەمووتان پێکەنین و رەخنەتان گرت لەبەرئەووی تەنها یەک دانەیانم بە هەلە نووسیوە، بۆیە ئەمە ئەو وانەیە کە لەم بابەتەدا هەیە:

'جیهان نرخێ ئەو کارە باش و دروستە نازان کە ملیۆنەها جار ئەیکەیت، بەلام رەخنە لەو تاکە کارە هەلەیت دەگرن کە ئەیکەیت'.

• ترسان لە خودا

گەنجیک باسی خراپەیی نەفسی خۆی لای شیخیک دەکات: من گەنجیکی بچووکم، هیوا و ئارەزووەکانم زۆرن، ناشتوانم لە بازاردا چاوەکانم بپاریزم و سەیری کچ و ئافرەتان نەکەم، پێم بلی چی بکەم؟

ئەو شیخە دانایەش کوپیک شیرێ پڕی پێدەدات، داواشی لێدەکات کە بیات بۆ شوینیکی دیاریکراو لە بازارێ شار...بەبێ ئەووی هیچ لە شیرەکە برژی.

یەکیک لە قوتابیەکانیشی بانگ دەکات، پێی دەلی: هەر کاتیک ئەو گەنجە شیرەکەیی رشت، تۆش لە پێش چاوی خەلک لێبێدە.

بەلی...ئەو گەنجە شیرەکەیی گەیانده شوینی دیاریکراو، بەبێ ئەووی هیچ لە شیرەکە برژی...کاتیک گەرانەووە بۆ لای شیخەکە، شیخ لێی پرسى:

- ئايا چەند كچ و ئافرهتت له ريگادا بينى؟

- گەنجەكە: قەسەم بەخوا هيچم نەبينى... چونكە من بيرم ھەر لای
ئەو ەبوو كە شيرەكە نەپرژييت و قوتابيهكەت لەبەر چاوی خەلك ليم
نەدات...

- ئەوسا شيخەكە وتى: كەواتە نموونەى باوەرداريش بەمشيوەيهيه،
باوەردار ئەگەر تاوانيك ئەنجام بدات ئەوا لە خودا و ريسوا بوونی لە
پرژي قيامەت دەترسى...

• من تەنها يەك كور دەبينم

سى ژن ئەيانويست لە سەر كانى ئاو بهيئن.

لەولای كانيهكەو ە پيريكي دنيايدە داناشتبوو و گوئي لى بوو كە
ژنەكان ھەر كام چۆن وەسفى كورەكەى خويان دەکرد.

- ژنى يەكەم: كورەكەم ياريزانى جومناستيكە و زۆر شارەزايە و
جولەى زۆر جوان ئەكات.

- ژنى دوو ەم: كورەكەى من وەكوو بولبول ئاواز دەخوينييت و ھيچ
كەس دەنگى ھيندەى ئەو خوش نيه.

ژنى سينيەم بي دەنگ بوو و لتيان پرسى:

ئەى بۆ تۆ ھيچ نالييت؟

- وتى: كورەكەم شتيكى تايبەتى نيه شياوى باسكردن بيت، ئەو
كورپيكي ئاساييه و ھيچ تايبەتمەندييهكى نيه.

سى ژنەكە سەتلەكانيان پر كرد و بەرەو مال بەرپى كەوتن.

پیره میرده کهش هیواش هیواش به دویاندا ده پویشیت.

سه تله کان قورس بوون و دهستی ئەوانیش لاوازبوو، بۆیه له نیوهی
رینگا بۆ پشوودان کهمیک دانیشتن.

له و کاته دا هەر سێ کورپه که پیکه وه به و شوینه تیپه رده بوون.

کورپی یه کهم له سهر دهستهکانی وهستا و چهند تهقله یه کی لیدا.

- ژنه کان وتیان: چ کورپکی بههره مند و شاره زایه.

کورپی دووهم وهکو بولبول دهستی کرد به گۆرانی وتن و ژنه کانیش
به تاسه وه گوئیان بۆ شل کردبوو.

کورپی سییه م به رهو لای دایکی پویشیت و سه تله که ی لئ وهرگرت و
به رهو مال بهرپی کهوت.

- ژنه کان له پیره پیاوه کیان پرسى: پای تو سه بارهت به کورپه کانمان
چییه؟

- پیره پیاوه که به سه رسورمانه وه وتی: کام کورپانه دهلین؟ خو من
تهنها یه ک کورپ دهبینم.

• پوژگار چییه؟

- له موعاوییه یان پرسى پوژگار و زهمانه چییه؟

- ئەویش وتی: تو پوژگاری، ئەگەر خۆت باشبووی ئەویش باش
دهبیت، ئەگەر خراپیش بوویت، ئەوا ئەویش خراپ دهبیت...

• ئەشەب و كەرەكەى

ئەشەب كەرەكەى رادەكيتشا، لەوكاتەشدا پياويك بەلايدا رەت دەيىت
و بەگالتەوہ پىي دەليت:

- ئەشەب لە دوورەوہ كەرەكەتم ناسيەوہ، بەلام تۆم نەناسيەوہ.
- ئەشەبىش ھەر باگالتەوہ وتى: جا خۆ سەير لەوہدانەيە، كەرەكان
باش يەكتر دەناسن.

• ھاوسەرگيرى لەگەل ئافرەتيكى شەل

كەسيك لە زانا "شەعبى" ي پرسى:
من ھاوسەرگيرىم كرد، بەلام كاتىك ھاوسەرەكەم برده مالەوہ بينىم
شەلە، لەكاتىكدا پيشتر ئەوہيان پى نەوتبووم، ئايا بۆ مالى باروكى
بگيرمەوہ؟

ئەويش وتى: ئەگەر بە نيازى پيشبركىي پىبەكەيت ئەوا بگيرەوہ.

• چۆن دەفتەرى كردهوہكانت پردهكەيتەوہ؟

كەسيك جنيوى بە خاليدى كورپى وەليددا (خوداي لىي رازى يىت)،
ئەويش تەنھا وتى:

- دەفتەرى كردهوہكانت چۆن پر دەكەيتەوہ پرى بكرەوہ!

• لەناو نانی تۆش درۆیان کردوو

پیاویکیان هینا بۆ لای عوریانی کۆری هەیسەم کە ئەمیری کوفە بوو، وتیان: گەرەم ئەو پیاو بەو تەوانبارە کە بە دواى ژنان دەکەوێت و زۆر ژنانیە... ئەویش بە پیاوێکەى وت:

- تۆ شەرم ناکەیت بەو تەمەنەو بە دواى ژنان دەکەوێت؟

- پیاوێکەش وتی: ئەى ئەمیر راست ناکەن و درۆم بۆ هەڵدەبەستن، هەرۆک چۆن لە ناوانانى تۆش درۆیان کردوو!

- ئەمیر: چۆن لە ناوانانى من درۆیان کردوو، چيان دەربارەى من وتوو؟

- پیاوێکە وتی: ئى ئەوەتا ناویان ناوی (عریان) (لە زمانى عەرەبى واتە: ڕووت و ڕەجال) کەچی بیست جوبەشت هەیه!!

• خەلک گەیشته سەر مانگ، تۆ هەر لیڤەى؟

دەگیرنەوێ جارێک پیاویک دەچیتە لای شیخیک، لە کاتیکیدا ئەو شیخە سەرقالی شیکردنەوێ پەرتووکی (صحیحى بوخارى و موسليم)ە، ئەو پیاو بە شیخەکە دەلى:

- ڕۆژئاوا گەیشته سەرمانگ تۆ هیشتا لیڤەى و سەرقالی ئەو پەرتووکانەى؟

- شیخەکە: سەیر لەوێدانیه، دروستکراویک گەیشتوو بە دروستکراویکی تر، بەلام ئیمە دەمانەوێ بە دروستکار بگەین!

• پيش قسه كردن چى بكهين؟

ئەگىرنەو ە كە جاريكيان ناسياويكى سؤقرات بە خيراىى ديت بۇ لاي
سؤقرات بۇ ئەو ەى ەوالىكى سەبارەت بە يەكك لە قوتابىيەكانى
پىيگەيەنيت.

كەسەكە بەسؤقراتى وت :

- ئەو ەوالەت بىستوو ە كە من بىستوومە دەربارەى يەكك ل
قوتابىيەكانت؟

- سؤقرات: ساتىك چاوەرپىيە بەر لەو ەى كە ئەو ەوالەم پى بلىت
حەز دەكەم تاقى كردنەو ەيەكى بچووكت بە فلتەر پى بكەم، ئەيت
تيايدا دەرچيت، پاشان رىگەت دەدەم كە ەوالەكەتم پىدەى، كەپنى
دەلن سى فلتەرى ياخود سى پرسىارەكە!!

- پياو ەكە بەسەرسورمانەو ە وتى: سى فلتەرى؟!

- سؤقرات وتى : بەلى، سى فلتەرى ... بۇ ئەو ەى لەرىگەى ئەو سى
فلتەرەو ە بزائىم ئاخو ئەو ەى دەلىيت راستە يان نا.

فلتەرى يەكەم : فلتەرى راستى يە!

ئايا تۆ دلنبايت لەو ەوالە كە راستە؟

- پياو ەكە وتى: نەخىر منىش بىستوومە!

- سؤقرات وتى: باشە كەواتە تۆ ەيچ دلنبايت لە دروستى

نادروستى ئەو ەوالەى كە نيازت ەيە بە منى بلىيت!

با فلتەرى دوو ەم تاقى كەينەو ە: كە فلتەرى باش يان خراپىە!

- ئايا ئەو ھەوالە باشە يان خراپە؟!

- پياۋەكە وتى: نەخىر باش نىە بە پىنچەوانەۋەيە.

- سۆقرات پىي وت : كەۋاتە تۆ ھەۋالىكى خراپ بە من دەلىيت و
دلنياش نيت لە راستيەكەي !

- پياۋەكە ھەستى بە شەرمەزاري دەکرد، بەلام سۆقرات بەردەوام
بوو وپىي وت:

دەرفەتت ماۋە كە لە فلتەرى سىيەم دەربچيت!

فلتەرى سىيەم، كە فلتەرى سوۋدە!

- ئايا ئەو ھەوالە سوۋدى ھەيە بۆ من، يان بۆ تۆ؟!

- پياۋەكە لە ۋەلامدا وتى : لە راستيدا نەخىر !

- ئەۋسا سۆقرات وتى: كەۋاتە ئەتەۋىت ھەۋالىك بە من بلىيت كە

راست نىە ، و باش نىە و ھىچ سوۋدىكيان نرخیكى بۆ من تيا نىە!

كەۋاتە بۆچى دەتەۋىت ئەو ھەۋالەم پىي بدەيت ؟

• پەيۋەندىەكە لە ژىر چاۋدىریدايە

كچىكى دەنگ خۆش پەيۋەندى بە كورپىكەۋە دەكات و لە ئەحوالى

دەپرسىت، بەلام ئەو نايىناسىت.

- كورەكە: ئىۋە كىن؟

- كچەكە: من كچىكى جوان و خاۋەن مال و سامان و خانەۋادەيەكى

دىارم، ھەزدەكەم تۆ بناسم.

- كورەكە: كەمىك بى دەنگ بوو...پاشان وتى: بەلام پەيۋەندىيەكە لە

ژىرچاۋدىرى دايە!!

- کچه که به سهرسامیه وه پرسى: له لایه ن کتوه چاودیری ده کری؟
ئایا له لایه ن ئه و دامه زراوه یه ی که کاری تیدا ده کهیت چاودیری
له سهره؟؟

کورده که: نه خیر.

- کچه که: ئه ی له لایه ن ده زگا هه والگری و جاسووسیه کانه وه؟

- کورده که: نه خیر.

- ئه مجاره کچه که به پیکه نینیکه وه وتی: که واته له لایه ن پاراستی
ده و له ته وه له ژیر چاودیری دایه...

- کورده که: نه خیر، به لکو له لایه ن خودای بیسه ره وه له ژیر چاودیری
دایه...

هه ر له گه ل ئه و وته یه ته له فونه که ی داخست و جاریکی تر په یوه ندی
نه کرده وه...

• وه لامیکی به هیزی عبدالباسطی قورئانخوین

که سیک به عبدالباسطی قورئانخوینی وت:

- ماموستا تو قورئان بو که سانیکیش ده خوینی که ئه سله ن خویانی
لی که پرده که ن و گویشیت لیتاگرن؟

- ئه ویش وه لامی دایه وه و وتی: که پر ئه گه ر گویتی له دهنگی هه وره
تریشقه ش نه بی، به لام خو دلۆپه و تتوکی ناران ده بیینی!

• بۆياغچى و كابراى دهوله مەند

دهوله مەندىك لاي بۆياغچىيەك پىلاوۋەكانى بۆياغ دەكر.

- دهوله مەندەكە وتى: خەفەت مەخۇ برام منىش پىشان بۆياغچى

بووم.

- بۆياغچىيەكەش وتى: دلتهنگ مەبە برام منىش پىشان دهوله مەند

بووم.

• بالول و پياوۋە ناشىرىنەكە

كابرايەك كە زۆر دزىو و ناشىرىن دەبى دەيەوى گالتە بە بالول

بكات و دەلىت:

- بالول دەمەوى شەيتان بىينم، لە كوى دەتوانم بىيىنم؟؟

- بالولىش بەخىرايى وەلامى دايەوۋە و وتى:

- ئەگەر لە مالەوۋە ئاويئەت نىە، ئەوا سەيرى ئاوى روون بكة

دەيىنى.

• وەلامىكى شىخ شەعراوى

هەواليان بە شىخ شەعراوييدا و وتيان:

- چەند كەسىك لەئىسلام هەلگەراونەتەوۋە بوون بە مەسىحى!

ئەويش زۆر بە لەسەرخۆيى وتى:

- ئەوان بى ئەقلەكانى ئىمە دەبەن بۇ خۆيان، ئىمەش ئەقلەكانى

ئەوان بۇ خۆمان دەبەين.

• یان ناوی خۆت بگۆره یان ژیاڼی من
ئەسکەندەری مەكدۆنی لە پیاویکی شرۆڤە ی هەژاری پرسى:
- ناوت چىيە؟

كابرأ وتى: " ئەسكەندەر".

ئەسكەندەر توورە بوو و وتى:

- چۆن دەبێت هەژاریكى وەكو تۆ ناوی منى لىبێت؟!!

هەژارەكەش وتى: قوربان، ئەگەر پىت ناخۆشە، یان ناوی خۆت
بگۆرە یان ژیاڼی من !!

• وەلامى عەلى كورپى ئەبو تالیب (خوا لى پازى بىت) بۆ

یەهوودىيەك

یەهوودىيەك پرسىارى لە عەلى كورپى ئەبو تالیب (خوا لى پازى
بىت) كرد و وتى:

- ئەوە بۆچى لە دواى مردنى پیغەمبەرەكەتان نەتان توانى تەنانە
پازدە سالیش خۆتان بگرن و دەستان كرد بەیەكتر كوشتن؟

- پىشەوا عەلىش وەلامى دایەو و وفەرمووى: خۆ ئیو هیشتا

قاچەكانتان وشك نەبووبوو یەو کاتیک بە موساتان وت: ﴿...يَكُونُ

أَجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ...﴾ [الأعراف: ١٣٨] واتە: ((...ئەى موسا

خوايەكیش بۆ ئیمە ساز بكە وەكو ئەوانە چەند خوايەکیان هەیه!!...)).

• ئەصمەعی و ئەبو جەعفەری مەنصور (صوت صفیر البلبیل)

لەسەردەمی ئەبو جەعفەری مەنصوردا ھەر شاعیرێک شیعریکی بردبا کە ئەبو جەعفەر گوێبیستی نەبووبێت ئەوا بە سەنگی شیعەرەکەی زیڕ بە شاعیرەکە دەدرا جا شیعەرەکەی لەسەر ھەر شتیک نووسرابا، بەلام نەگبەتی شاعیرانی ئەو سەردەمە لەوەدابوو کە خەلیفەی ئەبو جەعفەر زاکیڕەییەکی زۆر بەھیزی ھەبوو، ھەر شیعریکی بۆ وترابا بە جاریک لەبەری دەکرد، جا شاعیر ھەبوو چەند رۆژیک شەونخونی بە دیار شیعریک دەکرد، کاتیکیش دەچوو لە خەلیفە ھیچ پارەییەکی پێنەدەدرا، چونکە ئەو دەیووت من ئەو شیعەرەم بیستوو.

ئەصمەعی شاعیریش گوێبیستی ئەو ھەوالە بوو، بیستی کە شاعیران گرفتاری ئەبو جەعفەر بوونە، چونکە ھەر شیعریکی بۆ دەلێن ئەو دەلێت: جا ئەو چییە من لەمیژە ئەو شیعەرە دەزانم و دەمیکە گویم لیبوو ھەزدەکەی ھەموویت بۆ دەلێمەو، (چونکە ئەبو جەعفەر یەكجار گوێبیستی شاعر بووبویایە لەبەری دەکرد، بۆیە ھەر کە گوئی لە شاعیرەکە دەبوو راستەوخۆ لەبەری دەکرد و بۆی دەووتەو)، نەک تەنھا ھەر ئەو، بەلکو دەشیووت: من غولامیکم ھەیە ئەویش ئەو شیعەرە دەزانێ، ئەگەر ھەزدەکەی با ئەویش بۆت بلیتەو (ئەو غولامەیی بە دووجار شیعری لەبەر دەکرد، جاریک لە شاعیرەکە گوئی لیدەبوو، جاری دووھمیش لە ئەبو جەعفەر، بەمەش

شیعره‌که‌ی له‌به‌ر ده‌کرد و ده‌یووته‌وه، له‌وه‌ش سه‌یرتر ئه‌وه‌یه‌ی
 من که‌نیزه‌کی‌کیشم (جاریه) هه‌یه‌ ئه‌ویش ئه‌و شیعره‌ ده‌زانیت و
 له‌به‌ریه‌تی (که‌نیزه‌که‌که‌ی به‌سی جار شیعره‌کانی له‌به‌ر ده‌کرد،
 جاریک له‌ شاعیر و جاریکیش له‌ ئه‌بو جه‌عفر و جاریکیش له‌
 غولامه‌که‌ گویبستی شیعره‌کان ده‌بوو و له‌به‌ری ده‌کرد...) ئه‌م کاره
 شاعیرانی گیرۆده‌ کردبوو، دو‌چاری نا‌ئومیدی بو‌وبوون، چون‌که
 نه‌یانده‌زانی چۆن دیاری له‌ خه‌لیفه‌ وه‌ربگرن... جا کاتیک ئه‌صمه‌ی
 به‌م فیله‌ی زانی، وتی: به‌لین بیت شیعریک دا‌بنیم که‌ نه‌ خه‌لیفه‌ و نه‌
 غولام و نه‌ که‌نیزه‌که‌که‌شی نه‌توانن له‌به‌ری بکه‌ن، هه‌ربۆیه
 شیعریکی دانا به‌ ناوی (صوت صفیر البلب) که‌ وشه‌کانی زور تیکه‌ل
 له‌یه‌کتريه‌وه‌ نزیکن، که‌ هیچ که‌سیک ناتوانیت به‌ ئاسانی له‌به‌ری
 بکات... کاتیک شیعره‌که‌ی ته‌واو کرد، چو‌وه‌ لای خه‌لیفه‌ و پئی وت:
 - جه‌نابی خه‌لیفه‌ من شیعریکم داناوه‌ بر‌واناکه‌م که‌ پیشتر گویت
 لی‌بو‌وبیت...

- خه‌لیفه‌: ده‌ی ده‌شته‌کی بزانه‌م شیعره‌که‌ت چیه‌...

ئه‌صمه‌عیش ده‌ستی پیکرد و وتی:

صَوْتُ صَفِيرِ الْبُلْبُلِ	هَمِجَ قَلْبِي النَّمْلِ
الْمَاءِ وَالزَّمَرُ مَعًا	مَعَ زَهْرٍ لَخِظِ الْعُقْلِ
وَأَنْتَ يَا سَيِّدَ لِي	وَسَيِّدِي وَمَوْلَى لِي
فَكَمْ فَكَمْ تَيْمَنِي	غُرْبُ لَعَقِيقَتِي
قَطَفْتُ مِنْ وَجْنَتِي	مِنْ لَتَمِ وَرْدِ الْخَجَلِ

فَقَالَ بَسْ بَسْبَسْنِي
فَقَالَ لَا لَا لَا لَا لَا
وَالْخُودُ مَالَتْ طَرِيًّا
قَوْلُكَ لَسْتُ وَوَلَوْلَا
فَقُلْتُ لَا تُولُوا لِي
لَمَّا رَأَيْتُ أَشْهَمًا
وَبَعْدَ لَا يَكْتَفِي
قَالَتْ لَسْتُ حِينَ كَذَا
وَفَتِيَّةٌ سَقَوْنِي
شَمَمْتُهَا بِأَنْفِي
فِي وَسْطِ بُسْتَانٍ حُلِي
وَالْعُودُ دَنَ دَنَ لِي
وَالسَّقْفُ قَدْ سَقَسَقَ لِي
شَوَى شَوَى وَشَاهَشُ
وَعَرْدَ الْقَمَرِ يَصِيحُ
فَلَوْ تَرَانِي رَاكِبًا
يَعْشِي عَلَيَّ ثَلَاثَةٌ
وَالنَّاسُ تَرْجِمُ جَمَلِي
وَالْكُلُ كَفَكَغْ كَفَكَغْ
لَكِنْ مَشَيْتُ هَارِبًا

فَلَسْمُ يَجْدُ بِالْقَبْلِ
وَقَدْ غَدَا مُهْرُولِ
مِنْ فِعْلِ هَذَا الرَّجُلِ
وَلِي وَلِي يَا وَيْلَ لِي
وَبَيْنِي اللُّؤْلُؤُ وَلِي
يُرِيدُ غَيْرَ الْقَبْلِ
إِلَّا بِطَيْبِ الْوَحْلِ لِي
أَنْهَضُ وَجِدُ بِالنَّقْلِ
قَهْوَةٌ كَالْعَسَلِ لِي
أَزْكَى مِنْ الْقَرْنَفِلِ
بِالزَّهْرِ وَالسُّرُودِ لِي
وَالطُّبْلُ طَبُّ طَبْلِ
وَالرَّقْصُ قَدْ طَبَّطَبَ
عَلَيَّ وَدَقَ سِفْرَجِلِ
مِنْ مَلَلٍ فِي مَلَلِ
عَلَيَّ جَمَارِ أَمْزَلِ
كَمَشِيَةِ الْعَرَنْجِلِ
فِي السُّوْقِ بِالْقُلُقُلِ
خَلْفِي وَمِنْ حُويلِي
مِنْ خَشْيَةِ الْعَقْنَقِيلِ

إِلَى لِقَاءِ مَلِكٍ	مُعْظَمُ مُبَجَّسٍ
يَأْمُرُنِي بِخَلْعَةٍ	حَمْرَاءُ كَالسُّدَمِ دَمَلِي
أَجُرُ فِيهَا مَا شِئْتُ	مُبَغَّزٌ دِدَا لَلنَّزِيلِ
أَنَا الْأَدِيبُ الْأَمْعَى	مِنْ حَيِّ أَرْضِ الْمُوصِلِ
نَظَّمْتُ قِطْعًا زُخْرِفَتْ	يَعْجِزُ عَنْهَا الْأَدَبُ لِسِي
أَقُولُ فِي مَطْلَعِهَا	صَوْتُ صَفِيرِ الْبُلْبُلِ

کاتیەک ئەصمەعی تەواو بوو خەلیفە چەند وشەییەکی پچر پچری وتن،
 که هەر یەکەیی لە دێریک بوون...

دواتر بانگی غولامەکهیان کرد، ئەویش وتی:

- قەسەم بەخوا هەرگیز گویم لەشتی وانه بووه...

- ئینجا جارییه کهیان بانگ کرد، ئەویش هەمان وتەیی غولامەکهی
 وت...

- ئینجا خەلیفە وتی: ئەی دەشتهکی، ئەوەی نووسیوتە بیخە سەر
 هەر شتیکت که تۆ دەتەوی، دواتریش بە زیر سەنگی دەکهین و
 زیره کهشت پیت دەبەخشم...

- ئەصمەعی: بەرێز جەنابی خەلیفە من تەواوی شیعرەکهەم لەسەر
 پارچه ئاسنیک نه‌قش کردووه، که به چوار سەرباز نه‌بیئت
 هەلناگیری!!!

- خەلیفە کاتی ئەمەیی بیست شوک بوو... بەلام تازە بەلێنی داوه خو
 په‌شیمان نابێتەوه....

دهلین: کاتیک سهنگیان کرد بهرامبهر هه موو ئه و زیترانه بوو که له
خه زینه ی خهلیفه دا هه بوو، دواتر ئه صمه عی خستیه سهر پشتی
و شتره که ی و پویشت...

دواتر وه زیره که ی خهلیفه وتی: ئه ی خهلیفه پرایبگره، والله من گومان
دهبهم که ئه مه ئه صمه عی بیت، ئه ویش فهرمانی کرد و پرایان گرت،
وتیان: ئه و ده مامکته لابده، کاتیک لایدا بینیان که ئه صمه عیه، وتیان:
- ئه و کاره له گهل ئه میری باوه پرداندا ده کهین ئه ی ئه صمه عی؟؟
- ئه ویش وه لامی دایه وه و وتی: بهلێ، چونکه تو به زاگیره
به هیزه کهت قوتی شاعیرانت بریبوو...

- ئینجا خهلیفه پئی وت: ئه و زیتره بوو خه زینه بگیڕه وه...
- ئه ویش وتی: نایگیڕمه وه...

خهلیفه: بیگیڕه وه ئه ی ئه صمه عی...
- ئه صمه عی: باشه، بهس به یهک مهرج، قوت و دیاری بوو شاعیران
بگیڕیته وه و چیتر ئه و کاره یان بهرامبهر نه کهیت....
- خهلیفهش به مه رازی بوو.....

• ئاگاداری وته کانت به

پوژیک سوفیانی سه وری (پهحمه تی خودای لی بیت) به هاوه له کانی
خوی وت:

- ئه گهر که سیک له و دانیشتنه مان بیت و قسه کانمان بوو دسه لاتدار
بگیڕیته وه، ئایا قسه یهک ده کهن که مایه ی نیگه رانی ده سه لاتدار بیت؟

- وتیان نه خیر ، ئینجا سوفیان وتی:

- که وایه ئاگادار بن له مه جلیس و دانیشتنه کانمان فریشته ههن و قسه کانمان بۆلای خودا ده به نه وه، بۆیه قسه یه ک مه کهن ببیته مایه ی توو په بونی په روه ردگار.

• به یانیتان باش

ئافره تیک چوار گویدریژی هه بوون، رۆژیکیان ویستی بیان فرۆشتیت، بۆیه بردنی بۆ بازار...

له سوچیکه وه وه ستابوو چاوه ری کپاریی ده کرد که بیت گویدریژه کانی لیبریت...

له و کاته دا دوو گهنج به ویدا تیپه ر ده بن، کاتیک ئافره ته که ده بین پی پیده که نن و ده یانه وی سوکایه تی پیبکه ن، بۆیه ده لئین:

- به یانیت باش دایکی گویدریژه کان...

ئەویش هیچ خۆی تیک نادات و وه لامیان ده داته وه و ده لی:

- به یانی ئیوه ش باش کوره کانم!!

• بۆ نه خوشیت؟

پیاویک به گالته وه به پزیشکیکی وت:

- پیده چیت دکتوری ئازهلان بیت؟

پزیشکه که ش خۆی تیک نه دا و به سه ر خۆی نه هیتاو وتی:

- به لی ، بۆ پرسیت؟ نه خوشیت؟

• ئەو ھى زۆر بڑى پىرىش دەپىت

پىاويكى بەتەمەنى پشت كور بوو بەرپىگادا دەرۋىشت، بەلای گەنجىكدا رەت بوو، گەنجەكە بە گالتەپىكردنیکەو ھە پىرە پىاوەكەى وت:

- مامە ئەو گۆچانەت نافرۆشى؟؟ (مەبەستى پشتى بوو، كە ھەك گۆچان قەوسى لىھاتبوو).

پىرەمىرەدەكەش زۆر بەھىمنى ئاورپىكى بەلادا دایەو ھە و پىتى وت:
- پەلە مەكە كورەكەم، رۆژىك دادىت بەخۆرايى پىت دەدەن!!

• لە پشت ھەموو پىاويكى سەرکەوتوو،

ژنىكى سەرکەوتوو ھەيە

ئىوارەيەك ئوباما برىارىدا لەگەل مىشىلى ھاوسەرى لە چىشتخانەيەكى گەورە نان بخۆن بو ئەو ھى كەمىك لە جەنجالى سياست دووربەكەونەو ھە .

كاتىك چوونە چىشتخانەكە خاوەنى چىشتخانەكە داواى لە پاسەوانى تايبەتى ئوباما كرد كە ئەيەوى بە تەنیا چاوى بە مىشىل بەكەوئىت.

- ئوباما رىگەى پىدا بەيەكەو ھە قسە بەكەن، كاتىك مىشىل كەرايەو ھە،

ئوباما لى پىرسى: بوچى ويستى بەتەنیا قسە بەكەن، ئەو ھە كى بوو؟

- مىشىل وتى: كاتىك لە زانكو بووم ئەو خۆشى ئەويستم، ئىستا خۆشەويستى خۆى بو دووپاتكردمەو ھە.

- ئوباما بەپىكەننەو ھە وتى:

- ئەگەر ھاوسەرگىرىت لەگەل ئەودا بىكردبايە ئىستى خواھنى ئەم
چىشتخانە گەورەيە دەبوويت.

مىشلىش بەوپەرى باوەر بەخۆبوونەو بە ئۆبامای وت:

- نەخىر، ئەگەر ھاوسەرگىرىم لەگەل ئەودا بىكردبايە، ئەوا دەمکرد بە
سەرۆكى ئەمرىكا .

• چى بەلای تۆو گرنگە؟

بە ئەبو سەعید ئەبولخەیرىان وت:

- فلان كەس دەتوانى بفرىت!

- وتى: خۆ ئەو گرنگ نى، مىشئولەش دەفرى!

- وتیان: بۆ فلانە كەس دەلئى چى ؟ بەسەر ئاودا دەروات!

- وتى: هېچ گرنگ نى، پارچە دارىكىش هەمان كار دەكات (سەر ئاو
دەكەوئىت)!

- وتیان: ئەدى بەلای تۆو شاكار چىه ؟ (چى زۆر گرنگە؟)

- وتى: ئەوەى كە لەناو خەلك دا ژيان بەسەر ببەى بەلام هېچ كات
بە زمانت كەسىك برىندار نەكەى، درۆ نەكەى، فىل نەكەى، دلىك
نەشكىنى، لە متمانەى كەس كەلكى خراپ وەرنەگرى، وە كەس
لەخۆت نەرهنجىنى.

• تۆ چۆنى؟

لە مالىكى كورپى دىنارىان پرسى چۆنى؟

وتى: دەبى چۆنبى ئەوكەسەى تەمەنى كورتە و گوناھى زۆرە؟

لەمحمدى كورپى واسعیان پرسى تۆچۆنى؟

وتى: دەبىي چۈنبىي ئەوكەسەي كەھەر پۇژەو ھەنگاوى لەدوارپۇژ
نزيك بىتەوہ؟

زانايەك لەوہلامى ئەوہى لىيان پرسى چۈنى؟

وتى: لەسەرخوانى خوادەژىم و گوى پالەى شەيتانم!

بەحامىدى لەففيان وت: تۆ چۈنى؟

وتى: تامەزرۋى پۇژى سەلامەتىم.

وتيان نەخۇشى؟

وتى: ئەو پۇژە سەلامەتم كە بە بى تاوان ئەو پۇژە بە پى بكم.

لەيەككيان پرسى - كە لەسەرە مەرگ دابوو- : تۆچۈنى؟

وتى: دەبىي چۈنبىي ھالى ئەو كەسەي بەبى تويىشوو لەسەفەرىكى

دوورو درىژدايە، بەبى ھاودەم لەگۈرپكى تەنگ دابى.

بەھەسانى كوپى سەنانيان وت: چۈنى؟

وتى: چۈنە ئەوكەسەي دەمرى و بۆ لىپرسىنەوہ ھەلىدەستىنەوہ؟

گەر لە من بپرسى!

دەلىم: ھەژار و دەولەمەند، گەنج و پىر، بى دىن و باوہردار،

ئافرەت و پياو، ئەوہى مرد لە بىر دەكرىت. ئىنجا دەبىي ھالمان

چۈنبىي لە-پۇژى دوايى- كە ھەق و ھىساب دىتە ئارا؟

گەر لەتۆ بپرسىن وەلامت چىہ؟

• وتەكەت پىچەوانە بكمەرەوہ

پياويك گوى لە پياويكى تر بوو دەيووت:

- کوان ئەوانەى وازيان له دوتيا هيتاوه و ئاره زووى دوارفۆز دهکەن
و کارى بۆ دهکەن؟

پياوه کهش وتى:

وته کهت پيچه وانه وه بکه وه، پاشان کييت ويست دهستی له سه ر دابنى.

• خودای گه وره چۆن به جاريك لينرسينه وه له گه ل ئه و ژماره
زۆره ی خه لکيدا ده کات؟؟

له پيشه وا عه لى (خوا لى رازى بيت) يان پرسى:

- خودای گه وره چۆن به جاريك لينرسينه وه له گه ل ئه و ژماره
زۆره ی خه لکيدا ده کات؟

پيشه وا عه ليش فه رمووى:

- هه روه ک چۆن به جاريك رزق و رۆزيان ده دات.

• منم!

پياويک له ده رگای مالى عه مری کوپى عوبه يدى دا، ئه ویش وتى:
- ئه وه کييه ؟

- پياوه که: منم!!

- عه مر: بمبوره هيچ له دۆسته کانم ناوى (منم) نيه !!

• ئیوه چۆن ژياون؟

گه نجیک به گالته پيکردنیکه وه به باپيره ی وت:

- باشه باپیره ئۆوه پيشان چۆن ژياون، له كاتيكدا كه له سهردهمى
ئۆهدا نه ئينتهرنيت، نه كۆمپيوتهر، نه فروكه...هيچيان نه بوون؟!
باپيرهش زۆر له سهرخۆ و به هيمنى وهلامى دايه وه و وتى:
- ههروهك ئۆوه پۆله كه م،

وا ئۆهش لهو سهردهمه دا به بى نوێژ و عيادته و پهروه ده و
ئهدب رهوشت...ده ژين!

• وهلامىكى ژيرانه

پادشايهك له يهكيك له وهزيرهكانى تورپ دهبيت و فهرمانى دهست
به سهرداگرتنى بۆ دهردهكات، ههروهها راشيدهگهيهنيت كه تاوهكو
ئەسپىكى بۆ نهيهنى ئازاد ناكريت، بهمهرجى ئەسپهكه نه خۆلهميشى
نه رهش نه سور نه سپى...بيت، واته ههموو ئەو رهنگانهى وتن كه
ئەگهري ههبوونى ئەسپى لهو رهنگه ههبيت.

وهزير بهم بريارهى پادشا رازى بوو، بهلئينى پيدا كه ئەگهري ئازادى
بكات ئەسپىكى لهو جوهرى بۆ پهيدا دهكات.

وهزير ئازاد دهكریت، چهند پۆژيک دواى ئازاد كردنهكهى كهسيك
دهنيرته لای پادشا تاوهكو پى بلیت پادشا وهزير ئەسپهكهى پهيدا
کردوو و چاوهري نيردراوى جهناپتان دهكات تاوهكو ئەسپهكهى
پييدات، بهلام مهرجيكي ههيه ئەو كهسهى كه ئۆوه بۆ لای وهزيرى
دهنيرن نابيت له پۆژى شهممه و يهك شهممه و دووشهممه و سى
شهممه و چوارشهممه و پينج شهممه و ههينيدا بچيت، جگه له م

رۆژانه گه ورهه هه ر پۆژیک نێردراوه که ی بنیریت ئیمه ئه سه ی
ده نیرینه خزمه تی جه نابیان.

• هه رچی تو ده یلیی راست نیه!!

شای پۆم بۆ شای فارسی نووسیوو:

- هه رچی تو ده یلیی راست نیه و درۆیه!!

ئه ویش له وه لامیدا نووسیوو:

- راست ده که یت (واته ئه و قسه ی تۆش کردت درۆیه).

• کامیان بۆ پادشا گرنگترن؟

ئه سه که نده ری مه کدۆنی پرسیا ری له ئه رستۆ کرد:

- بۆ پادشا کامیان گرنگترن: ئازایه تی یا خود دادپه ره ری؟

- ئه رستۆ وتی: ئه گه ر ده سه لاتدار دادپه ره ر بیت، پێویستی به
ئازایه تی نابیت.

به راستی ئیمه ش باش خودامان نه ناسیوه!

• پۆژیک عاشقیک به به رده م پیاویکدا تپه ری که نوێژی

ده کرد....

پیاوه که نوێژه که ی بری و به توره ییه وه وتی:

- هۆی شیه من خه ریکی رازو نیازم له گه ل خوای خۆم تو
بۆ به به ردامدا ده رۆیت و نوێژه که م لی تیک ئه ده یت و له دا یداری
په ره رده گارم دام ده چرپینی؟

- عاشقه که به پیکه نینه وه وهلامی دایه وه و وتی:

- سهیره من له بهر عاشق بوونم به بهندهیه کی ساده ی پهروهردگار
چوومه ته دونیا یه کی تر و ئاگام له هیچ بهندهیه کی تر نه ماوه،
هه ربؤیه ش تۆم نه بین، به لام تۆ گهر به راستی موشتاقی دیدار و
لیقای پهروهردگارتی، راستگو یانه له گه لی دهدویتی چون له گهرمه ی
رازو نیازدا منت ببینی و گفتوگوت بچراند!!

• به ههشت پیغه مبهری خودای لییه

له قه عقاعی ئهوسیان پرسى:

- شتی کمان دهرباره ی به ههشت پی بلی بۆ ئه وه ی زیاتر شهیدای

بین!!

ئه ویش وتی :

- به ههشت پیغه مبهری خوی لییه!

• وهلامی ئه نسارییه ک بۆ موعاویه

پوژیکیان موعاویه له نیتو کۆمه له که سیکدا دهستی کرد به قسه کردن
و وتی:

ئه ی کۆمه له ی خه لکی، خودای گه وره قورپه یشی به سى شت
خوشو یستوو و شهرقه مه ندی کردوون، یه که م: به پیغه مبه ره که ی
(﴿فهرموو: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ [الشعراء: ۲۱۴] ئیمه ش

که سانی نزیکی پیغه مبه رین (تذ) هه روه ها فه رموویه تی: ﴿وَلَا تُلْزِمُوهُمَا﴾
 لَكَ وَلِقَوْمِكَ ... ﴿[الزخرف: ٤٤] نئمه ش قهومی ئه وین، هه روه ها
 په روه ردگار فه رموویه تی: ﴿لَا يَلْفِ قُرَيْشٍ﴾ [قریش: ١] نئمه ش
 قوره یشین.

پیاوئیکیش له ئه نسارپییه کان هه ستایه وه و وه لامی موعاویه ی دایه وه
 و وتی:

- خودای گه وره ده فه رموویت: ﴿وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ...﴾ [الأنعام:
 ٦٦] ئیوه ش قهومی ئه ون، هه روه ها فه رموویه تی: ﴿وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ
 مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ﴾ [الزخرف: ٥٧] ئیوه ش قهومی ئه ون،
 هه روه ها له رۆژی دواپی پیغه مبه ری سکالا لای په روه ردگاری
 ده کات و ده فه رموویت: ﴿...يَرْبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا﴾
 [الفرقان: ٣٠] ئیوه ش قهومی ئه ون!!

• بمرن له داخان

رۆژتکیان چه جاج ده یویست بچیته سه ر مینه ره که ی بو ئه وه ی
 ده ست به وتاره که ی بکات، به لام به رله وه ی بگاته جیگای خوی بیی
 له سه ر مینه ره که ی نووسراوه: ﴿...تَمَنَّعَ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ﴾
 [الزمر: ٨].

ئه ویش هیچ خوی تیک نه دا و له ژیر ئه و ئایه ته نووسی:

﴿...مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾ [آل عمران: ۱۱۹].

• به لگهت له سهر بوونی خودا چیه؟

پیاویک هاته لای جه عفه ری صادق و لئی پرسى:

- به لگهت له سهر بوونی خودا چیه؟ به لام تکایه باسى چۆنیه تی

دروست بوونی جیهان و چۆنیه تی خهلق و مخلوقاتم بۆ مه که؟

- جه عفه ری صادق وتی: ئایا قهت سواری که شتی بوویت؟

- پیاوه که به لئی به دلناییه وه زۆرجاران سواربووم و گه شتم پئی

کردووه.

- جه عفه ری صادق: ئایا لهو گه شتانه تدا وا پروویداوه که بایه کی توند

ههلبکات و مه ترسی خنکانتان لا دروست بییت؟

- پیاوه که: به لئی.

- جه عفه ری صادق: ئایا گه یشتیه ئه و راده یه ی که له به هانا هاتنی

که شتیوان و مه له وانه کان بی هیوا بیت؟

- پیاوه که: به لئی، جاریک وام به سه رهات، ئه وان هه موویان له خه می

خۆیاندا بوون.

- جه عفه ری صادق: ئایا پیّت وابوو که یه کییک به هاناته وه دیت و

پزگارت دهکات؟

- پیاوه که: به لئی.

- جه عفه ری صادق: سا ئه وه خودایه...

په روه ردگاری مه زن دهفه رموویت: ﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلُّنَا
تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهًا فَلَمَّا نَجَّكُمُ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾ [الإسراء: ٦٧] ﴿وَمَا
يَكُم مِّن نِّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ تُفَرِّغُوا إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ﴾ [النحل: ٥٣].

• کهس باری تاوانی کهس هه لئاگری

حه جاجی کوپی یوسف پیاویکی دهستگیر کردبوو که براهی
تاوانیکی ئه نجام دابوو، حه جاج به پیاوه کهی وت:
- قه سه م به خوا ئه گهر براهت، یاخود وه لامیکم بو له ئه میری
باوهردارانه وه نه هیئی دهتکوژم.

پیاوه کهش زور به خیرایی وه لامی دایه وه و وتی:

- من وه لامیکت بو له لایه ن په روه ردگاری ئه میری باوهردارانه وه
بو ده هییم، که دهفه رموویت: ﴿... وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ...﴾ [الأنعام:
١٦٤] واته: ((کهس گوناھی کهس هه لئاگریت، کهس بهرپرسیار نیه له
هه لهی کهسانی تر)).

حه جاج بی دهنگ بوو و فه رمانی ئازادکردنی پیاوه کهی دا...

• چهند له جهسته م به ده ربخه م؟؟

کچیک له باوکی ده پرسیت:

- باوکه چهند له جهسته م داپوشم و چندی به ده ربخه م؟
باوکه وه لامی دایه وه و وتی:

- ئەو ھەندى لى بەدەر بىخە كە بىتوانى بەرگەى سوتانى بگرى لە ئاگرى
دۆزەخدا.

• پىگە و مالى من بەرزترە لە ھى پەرودەدگار؟؟

ھاتن بۆ مزگەوت و دواى نوێژ لە مزگەوت ھاتنە دەرەو، پیاویكى
دانا ھاتە سەر رېگای و سلاویكى گەرمى لىکرد، پاشان پى وى:
- ئەى گەنجى بەرێژ فەرموو بابچىنە مالى ئىمە و كەمىك دابنىشىن
و شتىك بەيەكەو بەخۆين...

بەلام گەنجەكە بىجامەيەكى لەبەر بوو بۆيە بەشەرمەو وى:
- بمبوره بەرێژم، بەو جلانە ناتوانم بىم بۆ مالاكەتان، چونكە خۆت
دەبىنى پۆشاكەكانم گونجاو نىين!!

- پیاوھەكە زۆر بە دانايى وى: پىگە و مالى من لە ھى خودا بەرزتر
و پىرۆزتر دەزانى؟

كۆرەكە رەنگى سور ھەلگەرا و سەرى داخست، پاشان وى:
- پەيامەكەت گەنىشت.... ﴿يَبْنَىٰ ۤأَدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ [الأعراف:
۳۱].

• الكموج چىيە؟

پیاویك پرسیارى لە پىشەوا ئىشبیلى كرد، الكموج چىيە؟

که مه به ست پتی کموج بوو (ک+موج) که له و دیره ی امرئ القیس دا
هاتوو و دهلیت: (ولیل کموج البحر)^(۱)
ئه ویش وتی: الکموج: گیانداریکه دهخوینیتته وه و تیناگات.

• کامیان جوانتره، دایکم یان مانگ؟؟

شیخ موحه ممه د حسان، گه وره بانگخوازی میسری دهلی:
- لیان پرسیم دایکت جوانتره یاخود مانگ؟
دهلی منیش پیم وتن:

- هر کاتیک سهیری دایکم دهکه م مانگم بیر دهچیته وه...
هر کاتیکیش سهیری مانگ بکه م دایکم بیر دیتته وه...

• له سهر زمانی گیاندارانه وه

که له بابیک به مریشکیک دهلی:

- ئه ری خاتوون تو له وه ته ی هه ی هیلکه دهکه یت، به لام جاریک
هیلکه و رۆنیکت نه خوارد...

مریشکیش وه لامی ده داته وه و دهلی: - به خوا توش له وه ته ی هه ی
بانگ ده ده یت، به لام جاریک دوو رکاعه ت نویرت نه کرد..

• ئیمه له کوئ بوین؟

دوو برادر به یه که وه قسه یان ده کرد، یه کیکیان به وه ی تری وت:

(۱) وَلَيْلٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ أَرْخَى سُدُولَهُ... عَلَى بِأَنْوَاعِ الْهُمُومِ لِيَبْثُلِي

- باشه ئېيمە لە كۆي بويىن كاتىك خوداى گەورە ئەو ھەموو پارە و
كۆشك و تەلارەى دابەش دەکرد؟

برادەكەشى ھىچى نەوت، دەستى گرت و بردى بۆ نەخۆشخانەيەك،
پاشان پىي وت:

- ئەي ئېيمە لە كۆي بووين كاتىك ئەو ھەموو دەرد و بەلا و
نەخۆشىيە دابەشكرا؟

• ئايا ئەوان ھەر بە راست ئازادى ئافرەتيان دەوئ؟

لە زانايەكيان پرسى:

- ئەو پياوانەى داواى ماف و حەقى ئافرەتان دەكەن، ھەر بە راست

ئەوان ئازادىان بۆ ئافرەت دەوئ؟؟

ئەويش وتى:

- نەخىر، بەلكو ئەوان ئازادى گەيشتن بە ئافرەتيان دەوئ!!

• وەلامىكى شىخ عورەيفى

لاى شىخ عورەيفى وتيان:

- شىعەكان دەلئ: ئېيمە لە مزگەوتى پىغەمبەر لەو دەرگايە ناچينە

ژوورەوہ کہ عومەرى كورى خەتاب پييدا چووتە ژوورەوہ.

شىخ عورەيفىش وتى:

- رەحمەتى خودا لە پيشەوا عومەر بيت، کہ شەيتانەكان بە

زيندوويى و بە مردوويى لىي رادەكەن.

• کهس له و گه وره تر نیه!!

گهنجیکی موسلمان و سه رکرده یه کی ئەلمانی

له سه ر پرووی یه کیک له که شتی گه وره کان گهنجیک دانیشتبوو،

ئامیژیکی موبایلشی له دهست بوو که دهیویست له ریچگه یه و

به خشی راسته وخوی مه ککه ی پیروژ بدۆزیته وه، پیاویکی

به ته مه نیشی له ته نیشته وه دانیشتبوو، سهیری پیاوه که ی کرد و

زه رده خه نه یه کی بو کرد و دواتریش به رده وام بوو له گه رانه که ی،

دوای ئەوه ی په خشی مه ککه ی پیروزی دۆزیه وه زه رده خه نه یه کی

تری کرد و به تامه زرۆیه کی زۆره وه سهیری شاشه که ی ده کرد،

چاوه کانی پرپووبوون له فرمی سک.. کاتیک پیاوه به ته مه نه که ئەو

رهفتارانه ی له و گهنجه بینی هه ولیدا هوکاری ئەو پیکه نین و

گریانانه ی چیه، که میک چووه نزیکیه وه و پرسى: ئەمه چ شتی که تو

دهخاته پیکه نین و گریانه وه؟

گهنجه که: خوشه ویستی و تامه زرۆیم بۆیان!

پیاوه که: تامه زرۆی کی، ئەوان کی؟؟

میوانانی مالی خودا!!

پیاوه که له مه به ستی تینه گه یشت!! وتی: دهزانی من کی؟

گهنجه که: نه خیر.

- پیاویکه وتی: من سه رکرده ی هیژی ده ریایی ئەلمانیا.

- گهنجه که: خوشحالم.

- پیاوه که وتی: من له پیغه مبه ره که شت گه وره ترم!!!
- گه نجه که: پیغه مبه ری من کتیه؟ دهیناسیت؟
- وتی: به لئی دهیناسم. تو موسلمانیت و باوه رت به محمد هیه...
- گه نجه که وتی: به لئی، به لام چی وای له تو کرد که بلئی من له و
گه وره ترم؟!!
- پیاوه که وتی: من ده توانم هیزیکی ۲۰ هزار که سی له ماوهی
که متر له ۱۰ خوله کدا ریکبخم!
- گه نجه که وتی: ئه ی ئه گهر ۲ ملیون کهس بن ئه واه چهند کات
دهوی بۆ ئه وهی ریکیان بخهیت؟
- پیاوه که وتی: ئه گهر پیشتر خوم راهینانم پیکردبن دلنیا به که ۲
کاترمیز زیاتر نابات...
- گه نجه که وتی: ئه ی ئه گهر زمانیان جیاواز بیت ته مه نیان جیاواز
بیت له هه موو ولاته جیاوازه کانی جیهان بن چۆن ریکیان ده خهیت؟
- پیاوه که به گالته جاریه وه وتی: مه حاله به هیچ شیوه یه ک ریکناخرین!
- گه نجه که وتی: ده که واته فهرموو سهیری قیبله که ی ئیمه بکه،
سهیری مالی خوی ئیمه بکه، سهیری میوانانی مالی خوا بکه، که له
هه موو ولاتانی جیهانه وه هاتوون، به دهنگی یه ک پیش نویژ خوین
کاتیک ده لئی: ریک بوهستن، نزیکه ی زیاتر له ۲ ملیون کهس
ریکده وهستن به بی سهروک به بی چاودیر وه به بی یاسا!

- گەنجەكە پىي وت: ئەمە دىنى ئىمەيە، رىيازى ئەو پىغەمبەرەمانە
كە تۆ گالتەي پىدەكەيت! ئەو مردووە بەلام فەرمایشتەكانى تاكو
ئىستا ماون و ھەر دەمىنى...بۆيە كەس لەو گەورەتر نىە.

• وەلامىكى بەھىزى شىخ دیدات

رۆژىك يەھوودىيەك پرسىار لە (ئەحمەد دیدات) دەكات:
- ھەستت چۆن ئەبىت ئەگەر مردیت و بۆت دەرکەوت قىامت
درۆيە؟!

شىخیش وتى: خراپتر نابىت لە ھەستى تۆ كاتىك دەمریت و بۆت
دەرەكەوى كە قىامت راستە!

• ئىوہ دىنەكەتان فروشت و ئىمەش لىمان كرىن!

ئافرەتىكى موسلمانى بالاپۆش بەمەبەستى شت كرىن چوہ
سوپەرماركتىك لە فەرەنسا، دواى ئەوہى تەواوى پىداويستىەكانى
ھەلگرت و تەواو بوو، چوو بۆ لای مېزى كاشىر تاوہكو پارەى
كالاکانى بدات.

ئافرەتىكى سفورى بە رەگەز عەرەب لەپشت مېزەكەوہ دانىشتبوو،
سفورەكە بە چاويكى سوکەوہ سەيرىكى موسلمانەكەى كردو
شتەكانى بۆ حساب دەکرد و بەتوندى شتەكانى ئەدایەوہ بەسەر
مېزەكەدا!

بەلام موسلمانەكە هیچ تورە نەبوو زور لەسەرخو بوو، ئەمەش زیاتر كچهكەى تورە كرد.

پاشان چىتر نەيتوانى دان بەخويدا بگريت و سوکايەتیهكەوه بە موسلمانەكەى وت :

ئىمە لە فەرەنسا چەندەها كيشەمان ھەيە و يەكەك لەو كيشانەش پەچەكەى تۆيە، ئىمە بۆ بازارگانى ھاتوين بۆ فەرەنسا نەك بۆ دەرخستن و ەرزکردنى ئاين و ميژوو، ئەگەر دەتەويت دینەكەت جى بەجى بكەيت و پەچە بپوشيت ئەو بەچۆرەوہ بۆ ولات و نيشتمانى خۆت ئەو كارە بكە.

موسلمانەكە ۋەستا و سەيرىكى كچهكەى كرد و بەھىمنى پەچەكەى لادا، ئافرەتىكى سور و سپى و چاو كال بوو، پاشان بە كچه سفورەكەى وت :

بەريزم من فەرەنسيم و باوك و باپيرم فەرەنسى بوون! ئىسلام ئاينە و ئەمەش ولات و نيشتمانى خۆمە، ئتوہ دینەكەتان فروشت و ئىمەش لىمان كرين!

• مەرجى كچىك بۆ ھاوسەرگىرى

كچىكى جوان ھەبوو... دەيوست شو بکات، بەلام بە كەسىكى دیندار و پابەند بە پەرستشەكان، ھەمیشە دەى وت: من ھاوسەرگىرى لەگەل كەسىك دەكەم كە لە رۆژىكدا ھەموو قورئان بخوینیتەوہ و، تەواوى سال بە رۆژوو بیت، ھەموو شەوینكیش شەونویژ بکات!

ئەو كچىكى زۆر جوان بوو، ھەر بۆيەش گەنجانىكى زۆر دەيانوويست ھاوسەرگىرى لەگەل بگەن، بەلام كاتىك دەيانزانى ك ناتوان داخوازىيەكانى جىيەجى بگەن، چونكە مەرجهكانى قورس بوو، بەلام پۇژىكيان گەنجىك ھاتوو وتى: من دەتوانم داخوازىيەكانت جىيەجى بگەم. ھەر بۆيەش زۆر بەخىرايى ھاوسەرگىرىيەكەيان بەسترا و بوون بە ھاوسەرى يەكتر.

دواى ماوەيەك لە گواستەنەو، ژنەكە بىنى كە ئەو پياوہ لە پۇژىكا ھەموو قورئان ناخوينتەو، ھەموو پۇژىكىش بەپۇژوو نايىت، ھەروەھا ھىچ شەويكىش شەو نوژ ناكات!! بۆيە برىارى دا تا چەند ھەفتەيەك چاوەرئ بكات تا بزانيىت ھىچ گۆرانكارىيەكى بەسەردا دىت. بەلام ھىچ گۆرانكارىيەكى نەبىنى، بۆيە برىارى دا سكاللا تۆمار بكان بۆ ئەوہى لىي جيايىتەو...

پۇژى دادگايى ديارىكرا... ھەردووكيان لەبەردەم دادوەر وەستان، دادوەر پرسىارى لىكردن:

- "مەرجى ھاوسەرگىرىيەكەتان چيە؟"

- پياوہكە وەلامى دايەوہو وتى "ئەيىت تەواوى قورئان بخوينتەو، تەواوى سالىش بەپۇژوو بم، شەوانىش بەخەبەر بم و عىبادەتى خوا بگەم.

- دادوەرەكە پرسىارى كرد "ئايا ھەموويت ئەنجام داوہ؟"

- پياوہكە بەھىمنى وەلامى دايەوہ وتى "بەلى"

- دادوهره که وتی تو درو دهکەیت، ژنه کهت دهلیت تو ئەو کارانه ناکەیت. هەر له بهر ئەمەشه داوای جیابوونهوه دهکات.

بهلام پیاوه که سوور بوو له سەر ئەوهی که مەرجهکانی به جیهیناوه.

- ئەمجارەش دادوهره که پرسپاری کرد: ئایا هەموو قورئان دهخوینیتەوه له پوژیکدا؟

- پیاوه که وهلامی دایهوه "بهائی".

- دادوهره که سەری سوورماو وتی چۆن؟ چۆن ئەوکاره دهکەیت؟

- پیاوه که زۆر به هیمنی وتی "سورهتی (الاخلاص) سی جار دهخوینمهوه له پوژیکدا... پیغه مبهری خوداش (ﷺ) فهرموویهتی: ((هەر که سیک پوژی سی جارە سوپهتی (الإخلاص) بخوینیت، وهکو ئەوه وایه که تهواوی قورئانی خویندبیت))...

دواتر دادوهره که بهردهوام بوو و پرسی: ئەی چۆن هەموو ساله که به پوژوو بویت؟

- پیاوه که وهلامی دایهوه: "تهواو مانگی رهمهزان به پوژوو بووم، (٦) پوژیش له مانگی شهوال، پیغه مبهری خوداش (ﷺ) فهرموویهتی: ((هەر که سیک مانگی رهمهزان به پوژوو بیت له گەل شەش پوژ له مانگی شهوال، وهکو ئەوه وایه که تهواوی ساله که به پوژوو بووبیت)).

دادوهره که بێدهنگ بوو نهیده توانی وهلامیک بداتهوه که بلێت پیاوه که ههلهیه... بهلام دواتر هەر چۆنیک بوو بهردهوام بوو تاوهکو پرسپاری سییه میشی لیبکات وتی:

- "ئەي چۆن بەدریژایی شەو ناخەویت و ھەر شەو نوێژ دەکەیت،
لەکاتیڤدا کە ھاوسەرەکت دەلی تا نوێژی بەیانی دەخەوی؟"
دادوەرەکە پێی وابوو کە ناتوانی وەلامی ئەمە بداتەو...

بەلام وەک ھەمیشە پیاوێک زۆر بەھیمی وەلامی دایەو و وتی

- نوێژی عیسا و بەیانی بەجەماعەت ئەنجام دەدەم ، پێغەمبەری
خوداش (ﷺ) فەرموویەتی: ((ھەرکەسیک نوێژی عیسا و نوێژی
بەیانی بەجەماعەت ئەنجام بدات ئەو وەک ئەو وایە کە تەواوی
شەوێکە شەو نوێژ و یادی خواي کردبێت)).

- دادوەرەکە ھیچ قسەییەکی نەما و دانیشت و سەیری پیاوێکە
دەکرد: بریاری کۆتایی: بریار درا... فلانی کۆری فلان ئازادە و
مەرجهکانی ھاوسەرگیرییەکی ھیناوەتە دی و بە ھیچ شتێک
تاوانبار نیە، بە ژنەکەشی وت: بەراستی ئەو کەسەت ھەلبژاردووە
کە خۆت ویستووتە.

• شەقام مولکی گشتیە

سەگێک لەسەر شەقامێکی گشتی لە نیوان دوو مالدا پیسایێ دەکان،
خاوەنی دوو مالەکەش لەسەر پاککردنەوێ دەبیته کێشەیان، بۆیە
دەچنە لای قازی و کێشەکە ی خۆیانی لا باس دەکەن، لەو کاتدا
بالولیش لەوێ دەبی، قازی وەک گالته کردنیک بە بالول دەلیت:
- بالول لە کاری پیسایێ و سەگدا زیرەکە، با ئەو ئەم کارە یەکلایی
بکاتەو.

- بالولیش ده لیت: جا ئه وه ږوونه، هیچی شاراوډی تیدا نیه، سه گه که له سهر شه قامی گشتی پیسایي کردووه، که واته له سهر هیچ کامتان نیه که پیساییه که پاک بکه نه وه، به لکو ئه وه واجبی قازییه و ده بیت نه و پاکی بکاته وه!! ... قازی بیده نگ بوو و سور هه لگه را.

• په یامیک بو هه مووان؟؟!

باوکیک موبایله که ی برد بو لای وه ستای موبایل...

پاش ماو هیه ک وه ستاکه موبایله که ی بو نارده وه و پی و ت:

- مامه گیان موبایله که ت هیچ عه یی نیه بوچی هیناوته؟؟

- باوکه که به دهنگی کی له رزوک و غه مگین وتی: به راست؟؟

ئه ی بوچی هیچ یه کیک له مندا له کانم په یوه ندیم پیوه ناکه ن؟؟

• ئیستا نه شوان شوانه و نه زاناش زانایه

ده گیر نه وه یه هوودییه ک به لای لادییه کی موسلمان نشیندا تیده په پیت و دهیه ویت هندی گومان بخاته دلی زانا موسلمان هکانی نه و ناوچه یه.

پیش نه وه ی بگاته لادیکه شوانی کی بینی مه رهکانی ده له وه راند، له دلی خویدا وتی:

- وا چاکه له م شوانه نه زانه وه ده ست پی بکه م، چهند گومانیک بخه مه بیریه وه له سهر ئیسلامه تیه که ی.

یه هوودییه که له شوانه که چووه پیشه وه و وا خوی ده رخت که موسلماننکی ریپواره.

له ته نیشته وه دانیشته و پاش ماوه یه که یه هوودییه که وتی:
- ههست ناکه ی ئیمه ی موسلمان توشی زهحمهت و نارپهحه تیه کی
زور ده بین له له بهرکردنی قورئان چونکه سی جوزئه؟
ئه مه له کاتیکدا که دهیان ئایه تی لیکچوی تیدایه بو ئه و دوو باران
نه سرپینه وه؟ چونکه به راستی ئه وه هینده ی تر کاره که ی قورستر
کردو وه!!

بهس بزانه دوباره کردنه وه ی چ سودیکی ههیه؟ بهدم
زه رده خه نه یه کی فیلبازانه وه به رده وامی دا به گومانه کانی... دواتر
وتی:

- گهر ئه مانه بسرپینه وه ئاسانتر له بهر ده کری و ئاستریش مراجه
ده کریته وه.

هه موو ئه و کاته ی یه هوودییه که قسه ی ده کرد شوانه که به بیدهنگی
مایه وه و هیچ قسه یه کی نه کرد.

که ته و او بوو شوانه که به یه هوودییه که ی وت:

- وشه کانت جوان و باوه رپیکه رن!

یه هوودییه که زور به قسه ی شوانه که دلخوش بوو، ههستی کرد
شوانه که که وته داوی وته کانی!

دواتر شوانه که وتی:

- به لام منیش پرسیاریکم ههیه، ئه ویش ئه وهیه، تو چه ند ئه ندایکی
لیکچوت ههیه له جهسته تدا... دوو دهست دوو قاچ دوو گوی دوو
چاو... ئه گهر بیتوو دوو باره کان لیکه یته وه کیشت داده به زیت ل

هه لگرتنییان ئاسانتتر ده بیټ و خواردنی و تیچوووه کهش که متر ده بیټه وه!

یه هوو دییه که خوی کوکرده وه و ده موچاوی رهش هه لگه پراو که وته پی .

له بهر خویه وه ده بیوت:

- ئه گهر ئه مه ولامی شوانه که یان بیټ ده بی ولامی زاناکانیان چۆن بیټ!

• پیاویکی نابینا شه ویک چرایه ک به دهسته وه ده گریټ

گۆزه ی ده خاته سه رشانی و ده روات...

پیاویکی ده گاتی ده لی:

- برادر بۆ تو شه و و رۆژ هه ر وه کو یه که، خۆتو هیچ نابینی ئه و

چرایه چییه به دهسته وه؟

نابیناکهش پیکه نی و وتی :

- ئه و چرایه که هه لمگرتوو وه له بهر خۆم نیه، به لکو له بهر که سیکی

وه کو توی چاو ساغه، نه وه ک چاوی نه م بینی و گۆزه که م

لێشکینی.

• بۆ نویژ ناکه ی؟

پرسیارم لینی کرد :

- بۆ نویژ ناکه یټ؟

وهلامی دایه وه و وتی:

- دوعام بۆ بکه خودا هیدایه تم بدات و نویژه کانم بکه م.

له کاتیکدا ئەو دەرپوشت بۆ سەر کارەکی و بەپەلهبوو.

- وتم: مەرۆ

- وتی: بۆ نەرۆم؟

- وتم: من دوعات بۆ دەکەم خودا ڕزقت بدات!

• پاسەوانی بانک

پیاویک هەموو شەویک لەنزیکی بانکەکه دەرپوشت و بەتوندی دەیدا
لەدەرگای بانکەکه.

کاتیک پاسەوانی بانکەکه دەهاته دەرەوه پیاوێکە ڕایدهکرد!
پیاوێکە هەموو شەوی ئەو کارەکی دووبارە دەکردهوه.

هەتا شەویک پۆلیس بۆسەیهکیان بۆ داناو پیاوێکەیان گرت... لێیان
پرسی:

- کاکە تۆ کیشت چیه؟ بۆچی ئەدەکی لەدەرگاکی و دواتریش
ڕادەکەکی؟

ئەویش وەلامی دانهوه و وتی:

- من تۆزێ ڕاهم لەو بانکە هەیه، جا ئەترسم شەویک دز بیت و
ئێوه خەوتبن، بۆیه هەموو شەویک دیم لە دەرگا دەدەم تا بزانم
پاسەوانەکان ئاگیان لە خۆیانە یان نا؟

• دونهيا به نديخانه ي باوه پردار و به هه شتي بي باوه پرانه

قورتوبي (په حمه تي خوداي لي بيت) له كتيبي (جمع الحرص بالقناعة) ده گيرپته وه و ده ليت: يه هو و ديه كه جليكي شر و پيسي له به ربوو ده چپته لاي سه لي الصعلوكي خوراساني و لي ده پرسيت: بوچي ئيوه پيتان وايه كه پيغه مبه ره كه تان فهرموويه تي: ((الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر)) واته: ((دونهيا به نديخانه ي باوه پردار و به هه شتي بي باوه پرانه))؟

له كاتيكا من كه سيكي بي باوه پرېم، نه وهش ژيان و گوزهرانمه!
كه چي تو باوه پرداريت و له ژيانكي خوشدا ده ژيت!! كه ي نه وه به نديخانه يه؟

نه ویش هر زوو وه لامی ده داته وه و وتی:
نه گهر به ياني به و بي باوه پريه وه بچپته وه لاي په روه ردگار و به ره و
دوزه خ هه شرت بكن، نه وا نه و دونهيا يه بو تو به رامبه ر به نه وئ
وهك به هه شتيك وا ده بيت.

نه گهر منيش به باوه پر وه به و بگهم و به هه شتم به قيسمه ت بيت،
نه وا نه و دونهيا يه به رامبه ر به و به هه شته نه بر او يه وهك زيندانكي
لي ديت!

• بوچي نافر هتاني ئيسلام سلاو له هه موو پياويك ناكهن؟
پياويكي ئينگليز له گهل د. راتب نابلوسي. گفتوگو يهك دهكات و پي
دهلي:

- بۆچی ژنانی ئنوه سهلام له هه موو پياويك ناكهن؟

- دكتور: ئايا لاي ئنوه هه موو پياويك دهتواني سهلام له شاژني بهريتانيا بكات و تهوقه ي له گه لدا بكات؟

- پياوه ئینگلیزه که: بېگومان نه خێر، به لکو ياسا جهوت جوړه کسي دياریکردووه که بۆيان هه يه له گه ل شاژن بدوين و سهلامی لېبکه ن و تهوقه ي له گه لدا بکه ن.

دكتور: ئافره تانی ئیمه ش هه روان، ته نها چه ند که سیک بۆيان هه ي سهلامیان لېبکه ن و تهوقه يان له گه لدا بکه ن... به مه ش لاي ئیمه هه موو ئافره تیک شاژنه هاوشیوه ي شاژنه که ي ئنوه، به راستی ئافره ت له ئایینی ئیمه دا وه ک گه وه ر و مرواری وایه!!!

• شاعیر و پاشایه ک

شاعیریک چوو بۆ لای پاشایه ک، له کاتی کدا که پاشا خه ریکی نان خواردن بوو، پاشا بانگی شاعیره که ي کرد و پێی گوت: کاکي شاعیر.

- شاعیر وتی: به لئ خاوه ن شکۆ.

- پاشا گوتی: وای!

- شاعیره که ش راسته وخو وتی: "إنّ

پاشا زۆر توڤه بوو و فه رمانی کرد بیکه نه ده ره وه... دارو دهسته ي پاشا سه ریان سوڤما بوو، بۆیه له پاشایان پرسى:

- خاوهن شکو، ئیمه هیچ تینه‌گه‌یشتین تو وتت "وا" ئه‌ویش گوتی "ان، نه‌و" "وا" و "ان" هیه چی بوو؟!

- پاشا گوتی: من که گوتم: "وا" مه‌به‌ستم له‌و ئایه‌ته بوو که ده‌فه‌رمویت: ﴿وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ﴾ [الشعراء: ۲۲۴] واته: ((ته‌نیا سهر‌گه‌ردان و سهر‌لی‌شی‌واوه‌کان باوهر به شاعیران ده‌که‌ن و شوینیان ده‌که‌ون!)).

- ئه‌ویش له وه‌لامدا وتی: "ان" مه‌به‌ستی له‌و ئایه‌ته بوو که ده‌فه‌رمویت: ﴿...إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ﴾ [النمل: ۳۴] واته: ((..پاشا‌کان بچه‌ناو ههر ئاوه‌دانیه‌که‌وه تیکی ده‌ده‌ن و که‌سانی پایه‌به‌رز نزم ده‌که‌نه‌وه، نه‌وه کاری نه‌وانه!)).

• وه‌لامی‌کی جوانی شه‌مال موفتی (ره‌حمه‌تی خودای لی‌بی‌ت)

له کاتی نه‌خوشیه‌که‌ی یه‌کی‌ک له قوتا‌بی‌ه‌کانی له مامۆستا شه‌مال موفتی ده‌پرسی:

- مامۆستا هه‌ستت چۆنه له‌گه‌ل نه‌خوشیه‌که‌ت؟

- ئه‌ویش له وه‌لامدا ده‌لی‌ت: چل ساله‌ وانه‌ی سه‌بر و خۆراگری ده‌لی‌مه‌وه، وا ئیستا به‌کرده‌وه خۆم جی به‌جیی نه‌که‌م .

• سوعبه تیک له نیوان پیغهمبهر (ﷺ) و پیشه‌وا عه‌لی.

روژیک پیغهمبهری خودا (ﷺ) و پیشه‌وا عه‌لی (خوا لیی رازی بیت) به‌یه‌که‌وه دانیشتبوون و خورمایان ده‌خوارد، پیشه‌وا عه‌لی حه‌زی کرد که سوعبه تیک له‌گه‌ل پیغهمبهری خودا (ﷺ) دا بکات، بویه هر خورمایه‌کی ده‌خوارد ناوکه‌که‌ی ده‌خسته پیش پیغهمبهری خودا (ﷺ) وه‌ک بلئی پیغهمبهری ئازیز (ﷺ) خواردوو‌یه‌تی، هه‌تا هه‌موو خورماکه‌یان خوارد، که ته‌واوبوون پیشه‌وا عه‌لی به پیغهمبهر (ﷺ)ی وت:

- به‌راستی سه‌یره پیغهمبهری خودا ئه‌و هه‌موو خورمایه‌ت خواردوو‌ه؟ به‌راستی سه‌یره!! پیغهمبهری خوداش (ﷺ) به پیشه‌وا عه‌لی وت:

- ئه‌وه سه‌یر نیه من ئه‌وه‌نده خورمایه‌م خواردوو‌ه، به‌لکو ئه‌وه سه‌یره پیاو هه‌یه خورما به ناوکه‌وه ده‌خوات!!! روحم به فیدای بیت.

• بۆچی به پینج په‌نجه نان ده‌خوی؟؟

له بالولیان پرسى:

- بۆچی له‌به‌رچاوی خه‌لک به هر پینج په‌نجه‌که‌ت نان ده‌خوی؟؟
- بالول: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی شه‌ش په‌نجه‌م نیه.

• سەرت سېى و رېشت رەشە

بۇ ئىجراچىدىن پىرسىياريان لە مەلىك فەيسەل كىرد:

- بۇچى رېشت رەش و سەرت سېىيە؟

- ئەوئىش وتى: چونكى قىزى سەرم بىست سال لە رېشم گەورەترە.

• چى منت لا جوانە؟

گەنجىك بە دىدارەكەى دەلىت:

- ئاى خودا چەندە جوانى!!

- كچەكە: خۆزگە تۆش جوانبويتايە تا منىش وام بىوتبايت!!

- گەنجەكە: قەيناكە تۆش وەكو من درۆيكە بكە ئاساييە.

• تۆ دووهم جوانترىنى دونىايت

ئافرەتەكەى زۆر دلتەنگ بوو، ئەوئىش وىستى دلى بداتەو، بۇيە پىئى
وت:

- تۆ دووهم جوانترىن ئافرەتى دونىايت!

- ئافرەتەكە: ئەى يەكەمىيان كىيە؟

- پىاوەكە: ھەر خۆتى ئەوساتەى پىدەكەنى.

• هه‌ژار و ره‌زیلیک

هه‌ژاریک ده‌چیته به‌رده‌رگای مالی کابرایه‌کی ره‌زیل و چه‌توون،
هه‌ژاره‌که ده‌لی:

- بیستومه که تو به‌شیک له پاره و سامانی خۆت نه‌زر کردووه و
ده‌یبه‌خشی، منیش زۆر هه‌ژارم، هاتووم تا یارمه‌تیه‌کم بده‌یت.

- پیاوه ره‌زیله‌که: ئاخ‌ئه‌و نه‌زهری من ته‌نها هه‌ژاره نابیناکان
ده‌گریته‌وه و تو چاو ساغی بۆیه هیچت پیتاده‌م.

- پیاوه هه‌ژاره‌که: له راستیدا کویری راسته‌قینه منم، چونکه ئه‌گر
کویر نه‌بامه نه‌ده‌هاتمه به‌رده‌م ده‌رگای که‌سیکی وه‌ک تو‌ی ره‌زیل!

• هه‌رشتیک دیار نه‌بیته بوونی نیه؟

له زانکۆیه‌کدا مامۆستایه‌ک ده‌پرسیته:

- ئایا که‌س هه‌یه خودای بینیبیته؟!

که‌س وه‌لامی نه‌بوو.

مامۆستاکه به‌رده‌وام بوو...

- ئایا کاس هه‌یه گوئی له‌ده‌نگی خوا بو‌بیته؟!

که‌س وه‌لامی نه‌بوو

- ئایا که‌س هه‌یه ده‌ستی له‌خودا دا‌بیته؟!

که‌س وه‌لامی نه‌بوو

- مامۆستاکه وتی: که‌واته خودا بو‌نی نیه!

به کیک له خویندکاره کان ههستا سه رپین و وتی:
- ئایا کهس ههیه میشکی مامۆستای بینیییت؟!
کهس وهلامی نه بوو....

قوتابیه که بهردهوام بوو...
- ئایا کهس ههیه گوئی له دهنگی میشکی مامۆستا بوویییت؟!
کهس وهلامی نه بوو
ئایا کهس دهستی له میشکی مامۆستا داوه؟!
کهس وهلامی نه بوو
ئینجا قوتابیه که وتی: کهواته مامۆستا میشکی نییه.

• دکتۆر زاگیر و شیخ دیدات

دکتۆر زاگیر قوتابی شیخ ئهحمهد دیدات بووه (پهحمهتی خوای لی بیت).

پۆژیک شیخ ئهحمهد به دکتۆر زاگیری وتوه.
- به (۳) سال بهشی (۳۰) سالی من فیڕ بوویت ماشاء الله!
- دکتۆر زاگیریش وهک پۆژیک بو شیخ له وهلامدا دهلیت: ماشاء الله
له تو ئهی شیخ به (۳) سال بهشی (۳۰) سالت فیڕ کردم!

• نهسرانییهک و داعشیک

داعشیک له بازگه کهیان سه یارهیهک رادهگریت که خاوهنه کهی
نهسرانییه.

- داعشه كه دهلیت: ئایا تو موسولمانی؟

- نه سرانیه كه ش دهلیت: بهائی من موسولمانم.

- داعشه كه: ئه گهر موسولمانیت ئه وا تو زیك قورئانم بو بخوینته.

- نه سرانیه كه كه میك له ئینجیلی بو ده خوینیته وه.

- داعشه كه: ده باشه برۆ.

هاوسه ری نه سرانیه كه دهلیت:

- بوچی ئینجیلیت بو خوینده وه؟ خو ئه گهر بیزانیانه ده یكوشتن.

نه سرانیه كه دهلیت: خه مت نه بیته، ئه گهر ئه مانه قورئانیان بزانیا به

ئه وا هه رگیز ئه و کارانه یان نه ده کرد.

• خوا چه زناكهت ئه ی بوچی؟

مامۆستایه ك بو سه ره شیواندن و گومراکردنی قوتابیه كانی وتی:

- باشه مادام خودا چه زده كهت گشت مروقه كان بچه به هه شته وه بو

هه ره سه ره تاوه نایانات؟

یه کیك له قوتابیه كانیش دهستی هه لبری و وتی:

- مامۆستا تو چه زناكهیت هه موومان له تاقیكردنه وه كان ده ربچین

نمره ی ته واو بهینین؟؟

- مامۆستا: با بیگومان.

- قوتابیه كه: ئی ده كه واته هه ره له ئیستاه نمره یه کی باشمان بو

دابئی و با هه موومان ده ربچین!

مامۆستاكه وشك و مات بوو و نوقه ی لیبرا.....

• منیش دهمخوارددهوه

ژنیکى زور ناشیرین به پیاویکی وت:

- ئەگەر تۆ هاوسەری من بویتایە ژهەرم دەخستە نیو قاوەکەتەوه.

پیاوەکەش وتی:

- منیش یەکسەر دهمخوارددهوه!!

• پارێزگاری لە سروشتی خۆت بکە

داناوەک لە قەراغی ئاوێک دانیشتبوو.

بینی دوپشکیک کەوتۆتە ئاوەکەوه.

داناوە هەولیدا یارمەتی بدا و دەریبەیتنی، کاتیکی دەستی لی نزیک کردەوه دوپشکەکە بە داناوەیەوهدا، ئەویش ئاخیکی کرد و دەستی گیرایەوه، دواى کەمێک کەمێک هەولی دووهمی دا... دیسان پێوهیدا! و دوبارە ئاخی کرد. و جاری سییه‌میش ویستی هەول بدا بۆ دەرهیتانی.

کەسیکیش کە هەر لەسەرەتاوە تەماشای حەکیمەکەى دەکرد و وتی:

- قوربان دەرس و پەندت وەرناگرت لەو (٢) جاره؟

- حەکیمەکە لە سییه‌مین هەولیدا سەرکەوت و دوپشکەکەى پزگار

کرد لە خنکاندن، پاشانیش پووی کردە ئەو کەسەى کە پرسىاری

لینکرد و وتی:

کورپی شیرینم: سروشتی دوپشک پیوه دانه، سروشتی منیش ناشتی
و یارمه تیدانه، بۆ بهیلم سروشته درنده که ی ئه و سه رکه وی به سه ر
سروشته پر ره حمه ته که م و به خشنده ییه که ی من؟!

• وه لامي پهرتووک فروشیک

پیاویک ده چیته پهرتووکخانه یه ک بۆ ئه وه ی پهرتووکیک بکریت،
دوای گهران پهرتووکیکی هه لبرارده و به رزی کرده وه و نیشانی
خاوه نی کتیبخانه که یدا و وتی:

- ئه م پهرتووکه باسی چی ده کات؟

پهرتووکفروش وتی:

- نازانم.

پیاوه که وتی:

- چۆن پهرتووک ده فروشی ، که نه تخویندۆته وه و نازانی چی له
ناودایه ؟

پهرتووکفروش وتی:

- بۆ ئه گهر ده رمانفروش بم ، ده بی تامی هه موو ده رمانه کان بکه م تا
بزانم چی له ناو دایه؟!

• که مژه هه میشه کار به گومان ده کات

کورپیکی گهنج به پیره پیاویکی وت:

- گومان ده به م تو گه مژه بیت!!

پیاوه‌کەش بی ئەوەی خۆی تیک بدات وتی:
- گەمژە کەسیکە کە هەمیشە کار بەگومانەوه ئەکات..

• دانایی ئافەرەتیک

پۆژیک پیاویک زۆر لەژنەکە ی توپە دەبیّت و پیتی دەلیت:
- بپرۆرەوه بۆ مالی باوکت و هەرچی گرنگە لە ماله‌کەدا بیه و وازم
لینیته.

- ژنەکەشی دەلیت: هەستە پیشم بکەوه بۆ مالی باوکم.

- پیاوه‌کە دەلیت: بۆچی؟

- ژنەکەش بەزەر ددەخەنەیه‌کەوه دەلیت: چونکە تۆ بەلای منهوه
گرنگترین شتی ماله‌کەمانی!

• بالول و خزمەتکارەکە

یه‌کیک لە خزمەتکارەکانی هارپونە رەشید کە نیوه‌پروان ماستی
خواردبوو هەندیکێ بە ڕدینییه‌وه نووسا بوو، ئەو خزمەتکارە بالولی
پن شیت بوو هەمیشە دەیووویست بیشکینیته‌وه، بالول هەر زوو لێی
پرسی:

- ئەمڕۆ چیت خواردوو؟

- خزمەتکارەکە: ئەمڕۆ کۆترم خواردوو.

- بالول وتی: هیشتا واتنەوتبوو زانیم کە کۆترت خواردوو!!

- خزمەتکارەکە: چۆن زانیت؟

- بالول: چونکه جیقنه‌که‌ی به ریشته‌وه نووساوه!

کابرا سور‌هه‌ل‌گه‌را و ئه‌وئی جیه‌یشت.

• برۆ فیڤی بوڤیری و پیاوه‌تی ببه

کورپک هاوسه‌رگیری له‌گه‌ل کچیکدا کرد، کچه‌که ته‌مه‌نی زۆر منداڵ بوو، پۆژیکیان کۆمه‌لک هاوڤی کورپه‌که هاتن بۆ سه‌ردانی هاوڤیکه‌یان، ئه‌ویش به‌گه‌رمی و ریزه‌وه به‌خیرها‌تنی کردن، دواتر داوای له‌خیزانه‌که‌ی کرد که گوشتی مه‌ریان بۆ ئاماده بکات و خواردنیکی به‌تامیان بۆ لی‌بنیت.

- هاوسه‌ری کورپه‌که وتی: نازانم گوشتی مه‌ر لی‌بنیم و خواردنی گه‌وره ئاماده بکه‌م، چونکه له‌ مالی باوکم فیڤی ئه‌وه‌یان نه‌کردووم. کورپه‌ی تازه زاوا زۆر دل‌گران بوو به‌ وه‌لامی خیزانه‌که‌ی و پێی وت:

- خۆت کۆبکه‌ره‌وه، ده‌تبه‌مه‌وه مالی باوکت، چونکه تۆ ناتوانیت وه‌ک هاوسه‌ریکی سه‌رکه‌وتوو په‌فتار بکه‌یت. کاتیک گه‌یشته‌وه مالی باوکی کچه‌که، هاوسه‌ری کچه‌که به‌ خه‌زووری وت:

- ئه‌وه کچه‌که‌تانه هیناومه‌ته‌وه بۆتان، ناتوانیت خواردنی گوشتی مه‌ر بۆ میوانه‌کانم ئاماده بکات هه‌تا فیڤی دروستکردنی ئه‌و جۆره خواردنه‌ی نه‌که‌ن من نامه‌ویته‌وه.

- باوکی کچه‌که‌ش به‌ دانایی و ژیرییه‌وه وتی:

- بۆ ماوهی دوو مانگ کچه که مان لیږه دابنئ، ههتا به باشی فیږی ده کهین، دواتر وهره بیبه ره وه بۆ مالی خۆت.

کچهش ماوهی دوو مانگ له مالی باوکی مایه وه. داوی دوو مانگه که هاوسه ری کچه که سهردانی مالی خه زوری کرد تا بزانیته هاوسه ره که ی فیږی لیږانی ئه و جوړه خواردنه بووه یان نا، بۆ ئه وهی بیباته وه بۆ مالی خۆی.

- باوکی کچه کهش وتی: ئیستا کچه کهم به باشی فیږی خواردن دروستکردن بووه.

- هاوسه ری کچه کهش وتی: زۆر باشه، ئیستا یارمه تیمان بدهن، ئیمه ده پۆینه وه مالی خۆمان.

- به لام باوکی کچه وتی: پښو یسته ئیمه له وه دلنیا بین کچه که مان فیږبووه تا به چاوی خۆت ببینی، پاشان مه پښکی زیندووی هینا و داوی له زاواکه ی کرد که مه په که سه ر بېږیت ههتا کچه که یان بۆیان بکات به خواردن.

- هاوسه ری کچه کهش وتی: به لام من نازانم مه پ سه ر بېرم !!

- باوکی کچه کهش وتی: باشه، بپوره وه بۆ لای خزمه کانت، بۆ ئه وهی فیږی پیاوه تی و بوږی ببیت، ئه گه ر فیږبوویت، وهره کچه که مان له گه ل خۆت ببه ره وه بۆ مالی خۆت!

• ئیوه راست ده کهن

- له پیره پیاوکیان پرسى: به م ته مه نه په نگت بۆ ئه وهنده جوان و دلت هینده ئارامه؟!

- وتی: له ژيانمدا موناځه شه و مشتومړم له گهل كه سدا نه كړدووه.
- ووتيان شتی وانابى مه حاله!
- وتی: ئيوه راست ده كه ن!

• زهوى دهلى: ههردووكتان هى منن

- دوو كهس له سهر پارچه يه ك زهوى مشت و مريان بوو، دواتر چوڼ بو لای پيغهمبهري خدا عيسا (عليه السلام)، ههريه ك له و دوو كهسه دهى وت: ئه ي پيغهمبهري خدا زهوييه كه هى منه.
- پيغهمبهري خدا عيسا فهرمووى: به لام زهوييه كه شتيكى تر دهليت.

- وتيان: چى دهليت؟

- فهرمووى: دهلى ههردووكتان هى منن.
- بو يه دلى يه كتر مه شكينن و يه كتر زوير مه كه ن.
- ههمووتان دوستى يه كبن.

• ئايا نيشتمان يه كسانه به جووتيك پيلاو؟

- دادوهر: به سه چيتر مهلى زولم ليكراوه، فرميسك هلمه وهريته و دل له دل مه ده، سويند بخو كه له راستى زياتر هيچى تر نالى؟
- تاوانبار: سويند بيت گه ورهم.
- دادوهر: دهست له سهر كتيبه پيروزه كه دابنى نه ك ته له فونه كه،
- تاوانبار: فهرمانته گه ورهم.

- دادوهر: بلی پوژی ئه وهنده و ئه وهنده له گوهره پانه گشتیه کان و شه قامه قهره بالغه کان گووتومه:

(نیشتمان یه کسانه به جووتیک پیلوو...؟)

- تاوانبار: به لی گه وره م واموتوووه.

- دادوهر: ههروهه به رامبهه تابوری کریکاران و جوتیاران؟

- تاوانبار: به لی واموتوووه گه وره م.

- دادوهر: ههروهه له به رامبهه په یکهه شههیدان و پاله وانانی

ولات؟

- تاوانبار: به لی واموتوووه گه وره م.

- دادوهر: ههروهه له به رامبهه ناوهندی خو به خشان و جهنگاوهره

دیرینه کان؟

- تاوانبار: به لی واموتوووه گه وره م.

- دادوهر: ههروهه له به رامبهه خه لکیکی زور له توریست و

گهشتیاران؟

- تاوانبار: به لی واموتوووه گه وره م.

دادوهر: ههروهه له به رامبهه پوژنامه کان و ئازانه کانی هه وال؟

- تاوانبار: به لی واموتوووه گه وره م.

- دادوهر: نیشتمان خه ونی مندالی و دلخووشی لاویتی و بیروهه ری

پیریمانه، گوهرستانی داگیرکهه و زالم و ته ماعکارانه، هه موو شتیک له

پیناو نیشتمانه، جا ئه و شته گران بیت یان هه رزان،

به بره وای تو یه کسانه به جووتیک پیلوو؟

ئاخر بۇ؟

بۇ؟

- تاوانبار: ئاخر گەورەم ئەو كات پىخواس بووم و تاكه پىلاويكىشم
نەبوو!

• ئايا ھاسەرەكەت لە شىر درىندەترە؟

ژنىك دەچىتە لاي پياويكى دانا و پىي دەلىت:

- من ناتوانم لەگەل پياوھەكەمدا ھەلبەكەم و بەردەوام كىشەم لەگەلدا
ھەيە، تەكايە چارەسەرېكم بۇ بدۆزەرەوھ!!

- پياوھ داناكە: باشە بۇ چارەسەرکردنى ئەو كىشەيە پىويستە تۆ
تالېك لە رېشى شىرم بۆيىنى!!

ژنەكەش ئەمەي زۆر لا ئاسان دەبىت و ھەر زوو دەلى:
- باشە بەسەرچاو...

ماوھىەك ئەو ژنە بەبەردەوامى دەچىت بۇ دارستان و گۆشتىكى
باشىش لەگەل خۆيدا دەبات... ھەموو رۆژى برېك گۆشت دەدات بە
شىرەكە تاواي لىدىت دەبنە ھاوړى و ئەويش لە دەرەتېكدا تالېك لە
رېشى دەردەھىنى و بۇ داناكەي دەبات.

پياوھ داناكەش پىي دەلىت:

- كچەكەم تۆ توانىت لەگەل شىرېكدا بسازى و بىتە ھاوړى، چۆن
ناتوانى لەگەل ھاسەرەكەتدا بسازى، خۆ ھاسەرەكەي تۆ لە شىر
درىندەتر نىه!

ژنه که سهری خوی داخست و پهنديکی باشی له تاقیکردنه وهی نه و
پیاوه دانایه وهرگرت...

• بۆ خۆت ناچی؟

پوژیکیان یه کیک له هاوړیکانی خهلیفه به بالول دهلیت:

- بۆ لیره دانیشتووی، ههسته برۆ بۆ لای خهلیفه، چونکه ههر
شیتیک بچیته لای خهلیفه پینچ دیره می دهداتی، توش برۆ نه و پینچ
دیره مه بۆ خۆت وهر بگره.

- بالول: نهی بۆ خۆت ناچی؟ دلنیا م تو بچی ده دیره مت دهداتی!
(مه بهستی نه وه بوو تو له هه موو خه لک شیتتری).

▪ له تو جوانترم نه بینوه!

پیاوینک به کچیک و ت:

- زور ده میکه ده که ریم له تو جوانترم نه بینوه، دلنیا شم له تو
جوانتر نه، بویه داوات لیده که م هاوسه رگیریم له که لدا بکه...

- کچه ش وتی: به لام نه و ئافره تهی دواي خۆت له من جوانتره!!

- پیاوه که به خیرایی ئاوړیکي دایه وه به لام هیچی نه بیني، زانی که وا
تاقیکرایه وه، کاتیک ئاوړی به لای کچه که دایه وه، کچه که پتی و ت:

- نهی نه تووت له تو جوانتر نه، که واته بۆ ئاوړت دایه وه؟

پیاوه که سهری شوړ کرد و پوی.

• خودا ههیه؟ قهزاو قهدهر بوونی ههیه؟ شهیتان له ئاگره چون به ئاگر سزا دهدریت؟

گەنجىك بەمەستى خويندن دەچىتە يەككە لەو ولاتانى كە تيايدا
بىرى سىكۆلارى زال و تيايدا بەشئۆيەكى ئاشكرا دژايەتى ئايىنى
ئىسلام و بنەماكانى دەكرىن، ھەر زوو كار لەسەر گۆرپىنى
بىروباوھرى دەكرىت، ئەويش زۆر بە ئاسانى ملكەچى ويستەكانيان
دەبىت و گومانگەلىكى دەكەويتە مېشكەوہ...كاتىك دەگەرپتەوہ. بۆ
ولاتى خۆى، بانگ دەدرىت، ئەويش ھىچ خۆى تىك نادات و بگرە
كەمىك بە دەنگەكە نارەحەتىش دەبىت، كاتىك مالەوھيان لىيان پرسى
بۆچى ناچىت بۆ نوپژ، كاتى نوپژە وتى:

- من ناتوانم بچم بۆ نویژ تا زانایهکم بۆ نههینن و وهلامی سی
پرسیارم نه داته وه...

ئەوانىش كاتىك كە زانىان تەواو باوەرى گۆراوە و مېشىكى پىركراوە
لە گومان بەرامبەر بە وجودىەتى پەروەردگار و بنەماكانى ئىسلام،
چوون زانايەكى لىھاتوویمان بۆ ھىنا...

- زاناکه: فہرموو کوپی شیرینیم پرسیارہ کانت بکہ...

- گه‌نجه‌که: پرسیاره‌کانم ده‌که‌م، ته‌گهرچی ده‌زانم سه‌دانی وه‌کو ته‌
ناتوانن وه‌لامی پرسیاره‌کانم بداته‌وه‌...

- زاناکه: پیرسه، به به یارمهی خودا وه لایمی پرسیاره کانت
ده ده مه وه.

گه نجه كه پرسياره كانم ئه مانه:

- ئايا خودا بوونی ههيه؟ ئه گهر ههيه شيوه كه يم نیشان بده.

- قهزاو قهدهر چيه؟

- ئايا كه شهيتان له ئاگر بێت چۆن به ئاگر ئازار دهخوات؟

هر له گهل تهواو كردنی پرسيارى سييه م زاناکه زلهيه کى توندی له
پروخسارى گه نجه كه دا...

- گه نجه كه: تو كه ناتوانی وهلامی پرسياره كانم بدهيته وه بۆ لیم
دهدهيت و ئازارم دهدهيت؟؟

- زاناکه ئه وه زلهيه وهلامی ههر سى پرسياره كهت بوو!!

- گه نجه كه: چۆن؟ تيناگه م!

- زاناکه: ئايا به وه زلهيه ههستت به ئازار كرد؟

- گه نجه كه: بېگومان ههستم پيكره.

- زاناکه: كه واته پیت وایه كه ئازار بوونی ههيه؟

- گه نجه كه: به لى، بېگومان.

- زاناکه: كه واته شيوهی ئازارم نیشان بده.

- گه نجه كه: ناتوانم.

- زاناکه: ئه وه وهلامی پرسيارى يه كه مته، هه موومان ههست به

بوونی خودا دهكهين، به لام ناتوانين ببينين.

دواتر زاناکه دريژهی به وته كانيدا و وتی:

- ئايا دوینی دهترانی كه من ئه مپۆ ئه وه زلهيه ت لیده ده م؟

- گه نجه كه: نه خير.

- زاناكه: ئه وهش وه لامي پرسىارى دووهمته، ئه وه قهزا و قهدهره.
- زاناكه: ئه ي دهزاني دهستی من له چى دروستكراوه؟
- گه نجه كه: له خۆل.

- زاناكه: ئه ي پرووخسارى تو له چى دروست كراوه؟
- گه نجه كه: بىگومان ئه ویش له خۆل.

- زاناكه: دواى ئه وهى زله كه م لیتدا ههستت به چى كرد؟
- گه نجه كه: بىگومان ئازار.

- زاناكه: ته واو، ئه وهش وه لامي پرسىارى سییه مه، پرووخسارى تر
له خۆل دروستكراوه و به خۆل ئازارت چهشت، كهواته چى رىگره
له وهى كه شهیتان كه له ئاگر دروستكراوه به ئاگر ئازار بدریت؟

• لیها تووی دادوهریک

کاتیك دادگا خه ریکبوو حوکمی له سیداره دان بو ئه و كه سه ده ربگان
كه به تۆمه تی كوشتنی هاوسه ره كه ی ده ستگیر کرابوو، له کاتیكا
هیشتا ته رمه كه ی نه دۆزرا بوویه وه، به لام گشت به لگه كان له دزی
تاوانباره كه بوون... پارێزه ری تاوانباره كه هه ولی ده دا تاوانه كه
له سه ر پیاوه كه لابات و بى تاوانی به سه لمیئت، به دادوهره كه ی وت:
- بو ئه وهى حوکمی له سیداره دان به سه ر تۆمه تباره كه دا بدهیت...
پتویسته دادگا هیچ گومانیکى نه بیئت كه تاوانه كه ئه و پیاوه نه نجامی
داوه.

دواى كه میك بیركردنه وه.

- پاريزه ره که وتی: ئیستا هاوسه ره که ی له ده رگای دادگا دیته ژووره وه ... که ئه مهش به لگه یه کی پوون و ئاشکرایه له سه ر بیتاوانی تۆمه تبار و ده یسه لمیتی که هاوسه ره که ی نه مردووه و زیندووه!

ده رگای دادگا کرایه وه و هه موو ئه وانهی له هو لی دادگا ئاماده بوون سه رنجیان خسته سه ر ده رگا که.

دوای چهند ساتیک بیدهنگی و چاوه پوانی .. هیچ کهس نه هاته ژووره وه ... لیژده دا پاريزه ره که وتی: هه مووتان چاوه پپی هاتنه ژووره وه ی کوژراوه که تان ده کرد !!

ئه مهش به لگه یه له سه ر ئه وه ی که ئیوه له سه دا سه ر دلنیا نین که ئه م پیاوه هاوسه ره که ی کوشتووه !!

هه موو ئه وانهی له وئ بوون سه رسام بوون به زیره کی پاريزه ره که ... دادوه ره که تاوتویی که یسه که ی کرده وه و برپاری له سیداره دانی بو تۆمه تبار که ده رکرد! دوای ئه م برپاردانه خه لکه که پرسیاریان له دادوهر کرد چون برپاریکی له م جوړه تان ده رکرد له کاتیکدا پاريزه ره که به لگه یه کی جوان و زیره کانه ی نیشاندا؟ دادوه ره که وه لامی دانه وه و وتی:

- کاتیک که پاريزه ره که به هه موومان ی پراگه یاند که هاوسه ری تاوانبار زیندووه و نه مردووه و ئیستا دیته ژووره وه، هه موومان سه رنجمان خستبووه سه ر ده رگا که ته نها یه ک کهس نه بیت، ئه ویش

پیاوہ تۆمه تبارەکه بوو، چونکه باش دەیزانی که هاوسەرەکهی
کوژراوہ و مردووہ و ھەرگیز نایەتە ژوورەوہ!

• لە کە یەوہ خودا بوونی ھەیە؟

پیاویک بە (عبدالله) ی کۆری ئێبو داود دەلی:

- لە کە یەوہ خودا بوونی ھەیە؟

- ئێویش دەلی: جا کە ی نەبوو؟

• نرخى من چەندە؟

پۆژیکیان دادوەر ھەر بۆ خۆشی لە مەلا مەشھوری پرسى:

- نرخى من چەندە؟

- مەلا مەشھوریش: گوئی (٣٠) دینار جەنابی دادوەر.

- دادوەر توپەییەوہ وتی: ھە ی پیاوی نەزان من بەس جەلەکانم بابی

٣٠ دینارە...

- مەلا مەشھوریش وتی: ئی منیش تەنھا نرخى جەلەکانتم وت،

ئەگەرنا خۆت فلسیک ناھیتی!

• وەلامیکی بى دەنگەر لە لایەن سەرورمان (ﷺ)

لە (أبی سلمه) ی کۆری (عبدالرحمن) ھوہ لە (أبی ھورپرەوہ) (خوای لى

پازی بیت) دەلی: لە کاتیکدا پیغەمبەر (ﷺ) فەرمووی:

- (تهینه وهی نه خوشی و مانگی سه فهر و بایه قوش کاریگه رییان نیه).

دهشته کیه کیش که له وی ئاماده بوو وتی:

- ئه ی پیغه مبهری خوا (ﷺ) ئه ی بو چی وشتره کانی من له ناو لمدای ده لئی ئاسکن، تا وشتریکی گه پۆل دیت و ده که ویتته ناویان هه مویان گه پۆل ده کات؟

فه رمووی: (ئه ی کئ یه که م وشتری توش کرد؟) ^(۱).

(۱) بیباوه ران چه ند فه رمووده یه ک بلآو ده که نه وه ده لئین محمد نه ی زانیوو که نه خوشی ده گوازریتته وه، له کاتی که زانست و هه موو خه لکیش ئه وه ده زانن که نه خوشی ده گوازریتته وه، به لام محمد ده لئ ناگوازریتته وه نموونه ش به چه ند فه رمووده یه ده هیینه وه یه کی کیش له و فه رموودانه ئه وه ی که ئیمه له سه ره وه هی ناو مانه ته وه...

به لام له راستیدا پیغه مبهری ئازیز (ﷺ) له م فه رمووده یه دا مه به سستی ئه وه یه که بیرو رایه ی ئه م خه لکه راست بکاته وه که وابیریان ده کرده وه که نه خوشی له خویه وه و به بی فه رمانی خودا بلآو ده بیتته وه، خودا هیچ ده سه لاتیکی له دروست بوونیدا نییه، مه به سستی پیغه مبهری خوداش (ﷺ) هه ر ئه وه یه که هه موو شتی که که روو ده دات به فه رمانی په روهر دگاره، ئه مه له کاتی که که چه ندین فه رمووده ش هه ن که تیایدا ئه وه ده سه لمینن که پیغه مبهری خودا زانستی به وه هه بووه که نه خوشی له که سی که وه بو که سیکی تر، له گیانداریک بو گیاندریکی تر ده گوازریتته وه و خه لکی له و مه ترسیه

• ئىرادە لە شمشىرە بەھىزترە

- يەككە لە خويندكارەكان لە مامۆستاكەى خۆى پرسى:

- باشتىن شمشىر وەشىن كىيە؟

- مامۆستاكەى وتى: لەو رىڭايەو وەرۆ، لەسەر رىڭاگەت

قاشەبەردىك ھەيە، لەو بىرسە وەلامت دەداتەو!!!

- خويندكار: چۆن شتى وا دەبىت، خۆ بەرد وەلام ناداتەو!!!

- مامۆستا: باشە ئەگەر وەلامى نەدايتەو شمشىرەكەت دەربەيتە و

ھىرشى بکەرە سەر و وردىبکە.

- خويندكار: شتى واناكەم مامۆستا، چونكە شمشىرەكەم دەشكىت،

خۆ ئەگەر بەدەستىش ھىرشى بکەمە سەر دەستەكانم دەشكىن،

بەردەكەش ھىچى لى نايەت، من مەبەستم ئەو بوو باشتىن

شمشىر وەشىن كىيە؟

- مامۆستا: باشتىن شمشىر وەشىن وەك ئەو بەردەيە، بى ئەو

ھىرش بکاتە سەرکەس، بى ئەو شمشىرەكەى لە کەلان

دەربەيتە، بە ئىرادەيەكى بەھىزەو پيشانى دەدات، كە كەس

ناتوانىت بيشكىنىت و بىروخىنىت.

ئاگادارکردۆتەو، بەلام بابەتى پەرتوو كەمان بواری ئەو نادات كە

چەند فەرموودەيەك باس بکەين...

به بن ئیراده یه کی به هیز شمشیر که س به هیز ناکات، که واته ئیراده له شمشیر به هیز تره.

• خۆت چاکبه چاکهت دیته پێگا

پیاویکی هه ژار هه بوو که هاوسه ره که ی (که ره) ی دروست ده کرد. ئافره ته که که ره کانی له شیوه ی باز نه یی دروست ده کرد و کیلۆ کیلۆ ده یخسته زه رفیکه وه، پیاوه که ش هه موو پوژیک که ره کانی به یه کیک له دوکانداره کانی شار ده فروشت....

پوژیکیان کابرای دوکاندار گومانی له سهنگ و کیشی که ره کان کرد، بویه جاریکی تر سهنگی کرد نه وه!! به لام بینى که کیشی هه ره که ره یه ک ته نها ۹۰۰ گرام بوو!!

دوکانداره که زور به تو په یی به کابرای هه ژاری وت:

- ئیوه به حسابی یه ک کیلویی که ره به من ته فروشن، که چی وا ئه بینم که هه مویان ته نها ۹۰۰ گرامن، ئیوه له خوا ناترسن، به لێن بیت چیت له ئیوه ی نه کرم!!!

کابرای هه ژار سه ری داخست و وتی:

- ئیمه له ماله وه ته رازومان نیه، زه رفه که ره کان به و یه ک کیلۆ شه که ره ده کیشین که له لای تو کړیو ومانه!!!

• تۆلستۆ و ژنیک

پوژیکیان لیۆ تۆلستۆی به شه قامیکدا ده پویشت، له ناکاو شانی به ر ژنیک که وت.

ژنه کەش به بێ هیچ وهستانیک دهستی کرد به جنیودان و قسەى ناشیرین.

تۆلستۆش له بهرامبەر ئەو هەموو جانیوانەدا، کلاوێکەى له سهەرى خۆى هەلگرت زۆر به پێژهوه وتى:

- بمبوره خانمەكەم من لیۆ تۆلستۆى نووسهەرى پووسیم..

ژنه كه زۆر ههستی به شهڕمهزاری کرد و وتی:

- بمبوره به خوا نه مزانی تۆلستۆى، باشه بۆچی زووتر خۆت نه ناساند؟

- تۆلستۆ: خانمەكەم تۆ هێندە به قولى چووبوویتە نیۆ خۆ ناساندنى خۆت بوارى ئەوەت نەدا من خۆم بناسینم!!

• كەواتە خەم لەچی دەخۆى

ئىبراهيمى كورپى ئەدھەم بەلاى پياوێكدا تێپەربوو كە ئەژنۆى خەمانى لە باوەش گرتبوو، ئەویش گەرايهوه لاى و پێى وت:

- ئەى پیاو، ئایا لەم كەونەدا شتێك به بێ وىستى خودا دەپروات و پوودەدات؟؟

- پیاوێكە: بەدنياييەوه نه خێر.

- ئىبراهيم: ئایا چركەيەك لەو تەمەنەت كەم دەكات كە خودا بۆى داناویت؟؟

- پیاوێكە: بێ گومان نه خێر.

- ئىبراهيم: كەواتە خەم لەچی دەخۆیت؟

• كەواتە سەرەتا خۆت فېرە ئەدەب بىكە

كاتىك ئىسماعىلى كۆرى ھەمادى كۆرى ئەبو ھەنىفە ھاتە بەسرە
وتى:

- بۇ ئەو ھاتوومە ئىرە تا ھەر كەسىك پېچەوانەى بۆچوونەكانى
ئەبو ھەنىفە قسە بىكات و موخالەفەى بىكات فېرى ئەدەبى بىكەم...
يەككىش پىتى وت:

- ئايا ئەبو ھەنىفە ھەر كەسىك پېچەوانەى ئەوى وتبا سزای دەدا
و فېرى ئەدەبى دەکرد؟

- ئىسماعىل وتى نەخىر.

كابرا پىتى وت:

- كەواتە سەرەتا خۆت فېرە ئەدەب بىكە، چونكە بەراستى تۆ
موخالەفەى ئەبو ھەنىفەت كىردوۋە.

• ئايا پوتى بەرەو پېشچوونە؟

كۆمەلە رۆژنامەنووسىك پىرسىار لە پىزىشكىكى ئافىرەتى مۇسلمان
دەكەن، سەبارەت بەو جىل و بەرگانەى كە دەيانپۆشیت:

- جەنابى دىكتورە زۆر سەیرە جىل و بەرگەكان لە ئاستى زانستى
خۆتدا نىن، خۆت لە ئاستىكى بەرزى زانست و مەعرىفەدايت، كەچى
جەكانت نىشانەى دواكەوتووى و جەھالەتن؟

پىزىشكە بالاپۆشەكەش ۋەك نەرىتى ھەمىشەىى خۆى، زۆر بەنەرم و
نىانى ۋەلامى دانەو ۋە وتى:

- مروف سهرهتا پرووت بوو، بهلام دواتر لهگهل بهرهو پيشچوونى
 بير و هزرى مروف جل و بهرگ داهات و بهشيك له جهستهيان
 داپوشى، ئيستا نهوهى من دهيكهم به دوا ئاستى زانست و بهرهو
 پيشچوونى دهزانم كه تهواوى جهستهم داپوشيووه، نهك دواكهتن!
 هرچى پرووتى و نيشاندانى جهستهيه، ميژووهكهى بو سدهكانى
 سهرهتا دهگهريتهوه، نهگهر پرووتيش پيشكهوتن بيت، نهوا ئاژهلهكان
 پيشكهوتوترينى مهخلوقاتن!!!

• چهند وهلاميكى دهمكوتكهرى نهبو حنيفه

- چهند كهسيكى بى باوهر دهچنه لاي نهبو حنيفه و دهيانهوى بهچند
 پرسياريك ئيحراجى بكهن و شهرمهزارى بكهن.
 يهكيك لهو بى باوهرانه لى پرسى:
 - خوداي له سالى چندهوه ههيه؟
 - نهبو حنيفه: خودا بهر له ههبوونى كات و ميژوو ههبووه.
 - نهبو حنيفه: پيش چوار چنده؟
 - وتيان: سى.
 - نهبو حنيفه: نهى پيش سى؟
 - وتيان: دوو.
 - نهبو حنيفه: نهى پيش دوو چنده؟
 - وتيان: يهك.
 - نهبو حنيفه: نهى پيش يهك چنده؟

- وتیان: هیچ شتیځ پیش یه ک نیه.

ئینجا ئه بو حه نیفه وتی:

- ئه گهر ژماره یه کی حیسابی که یه که هیچ شتیځی له پیشه وه نه یه ت،
چۆن تاکتیکی حه قیقی که (الله) یه شتیځ له پیشیه وه دیت؟ به لکو ئه و
به ر له بوون هه بووه!

ئینجا ئه وان پرسیان:

- خودای تو ږوو ده کاته چ ئاړاسته یه ک؟

- وتی: ئه گهر چرایه ک له شوینیکي تاریک دابنن، ږووناکی و
تیشکه که ی بو کوی ده چیت؟

- وتیان: بو هه موو ده ورو به ری.

- وتی: جا که نور و ږووناکیه کی ده سترکد به و شیوه یه بیت، ده بیت
حالی نور و ږووناکی ئه و چۆن بیت؟

- وتیان: شتکیمان له سهر خودای خوت پیلې؟ ئایه ئه و وه کو ئاسن
ږهقه؟ یان وه کو ئاو شله؟ یانیش گازییه و وه کو دوکهل و ته م و
بوخاره؟

- ئایا وا ږیک که وتووه که لای که سیځ دانیشتبن له کاتیکدا ئه و
له سهره مهرگ بوو بیت؟؟

- وتیان: به لی، دانیشتووین.

- ئه بو حه نیفه: ئایا دواي مردنی هیچ قسه یه کی له گهل ئیوه دا کرد؟

- وتیان: نه خیر.

- وتی: ئایا به ر له مردنی جوله و قسه ی ده کرد؟

- وتیان: بهائی، هه م جو له هه میس قسه ی ده کرد.

- وتی: ئه ی چ شتیك ئه وی گوپی؟

- وتیان: ده رچوونی روحی؟

- وتی: بۆ روحی ده رچوو؟

- وتیان: بهائی.

- وتی: ده ی که وایه تۆزیک له و روحه م بۆ وه سف بکه ن، چۆن بوو؟
ئایا وه ک ئاسن ره ق بوو، یان وه ک ئاو شل بوو، یان گازی بوو
وه ک دو که ل و ته م و بو خا ر؟

- وتیان: شتیك ده ر باره ی چۆنیه تیه که ی نازانین!

- ئه بو حه نیفه: ئه گه ر ئیوه نه توانن وه سفی دروستکراو و مه خلوقیک
له مه خلوقاتی الله بکه ن، چۆن داوا له من ده که ن که وه سفی خالقان
بۆ بکه م؟!

هیچ قسه یه کیان نه ما و خۆیان بی ده نگ کرد.

• ئه ی مه ی (ئاره ق) یش له تر ی دروست نه کراوه؟

نه سرانیه ک له ماله که ی خۆیدا پیشوازی له موسلمانیک ده کات...
دوای هه وال پرسین و چاک و چۆنی یه کتر کردن، نه سرانیه که بریک
تری هینا و خسته ی به رده می پیاوه موسلمانه که... ئه ویش بسم الله
لیکرد و که میکی لی خوارد...

دواتر دوو کوپ شه راب (مه ی) هینا خسته ی به رده می موسلمانه که و
پیی وت:

- فەرموو بىخۆرەو!!

ئەویش وتى :

- ئىمە ئەو ناخۆينەو، چونكى لە ئايىنى ئىمەدا حەرام كراو.

- نەسرانىيەكە وتى: بەراستى ئىو سەيرن ئەي مۇسلمانينە، ترى دەخۆن و لاتان حەلالە، كەچى مەي ناخۆنەو و دەلین حەرامە، لەكاتىدا ئەو شەپابە ھەر لەو ترىيە دروستكراو كە لاتان حەلالە!!!
مۇسلمانەكە وتى:

- ئايا ھاوسەرەت ھەيە؟

- نەسرانى: بەلى.

- مۇسلمانەكە: دەتوانى بانگى بکەيت؟

- ئەویش بانگى کرد...دواتر مۇسلمانەكە لىي پرسى ئايا كچت ھەيە؟
- نەسرانى: بەلى.

- مۇسلمان: دەتوانى ئەویش بانگ بکەيت؟

- نەسرانى: بەدلنیايى...ئەویشى بانگ کرد.

ئىنجا مۇسلمانەكە وتى:

- ئايا دەبىنى كە ھاوسەرەكەت حەلالە بۆت، لەھەمان كاتدا كچەكەت لى حەرام كراو؟؟؟ لەكاتىدا كچەكەت ھەر لەو ھاوسەرەت لەدايك بوو!

نەسرانىيەكە وتى: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ).

• بهای ئافرەت لە ئیسلامدا

لە چاوپێکەوتنێکی تەلەفیزیۆنیدا لەگەڵ زانایەکی ئایینی، لە یەکیەک لە
کەناله ئەمەریکیەکان، پێشکەشکارەکە، لە زاناکە ی پرستی:

- بۆچی رێگەناردەن ئافرەتەکانتان شۆفییری بکەن؟؟

- شیخەکە: ئایا سەرۆکی ئەمەریکا کاتیکی کە گەنج بوو خۆی

شۆفییری نەدەکرد؟

- پێشکەشکارەکە، بەڵێ.

- شیخ: ئەو ئیست، لەو تەوی بوو بە سەرۆک شۆفییری دەکات و

ئۆتۆمبیل لێدەخوڕیت؟؟

- پێشکەشکار: نەخیر، تەنانەت ئەگەر ئارەزووش بکات، ناھیلن و
رێگری لێدەکەن.

- شیخ: بۆچی؟

- پێشکەشکار: وەک ریزیکی بۆی، ھەروەھا بەو شیوەیە زیاتر
پاریزراوە؟

- شیخ: ئێمەش بەھەمان شیوە، کاتیکی رێگری لە ئافرەتەکانمان
دەکەین و ناھیلین شۆفییری بکەن، ئەو بۆئەوێ بە پاریزراو بن و
لەھەمان کاتیشدا وەک ریزگرتنیکە! بەمەش ئەوێ ئێوە بۆ
سەرۆکەکانی دەکەن، ئەوا ھەر یەک لە ئێمە بۆ خوشک و دایک و
خیزانەکە ی دەکات!

• شیعە لەسەردەمی پێغەمبەریش هەر بەو شیوەیە بوون!!

ئەم چیرۆکە لەسەردەمی شا، لە ئێران ڕوویداوە.

دەگیرنەوێکە شا ویستویەتی گفتوگۆیەک لە نێوان سوننە و شیعە دروست بکات، بۆ ئەو مەبەستەش بانگهێشتی چەند زانایەکی لە هەردوو مەزھەبەکە کرد، بەو ئامانجەیی لێک تیگەیشتن و لێک نزیک بوونەوێک لە بەینیان دروست بکات...

زانا شیعەکان هەرچی بانگهێشت کرابوو هەموویان ئامادەبوون، بەلام لە سوننەکان تەنھا یەک زانا ئامادە دەبێت ئەویش بە درەنگەوێک دێتە ھۆلەکە (وتراوە کە ئەو تاکە زانایەش شیخ ئەحمەد دیدات بوو). کاتیەک ھاتە ھۆلەکە بینیان هەر دوو پێلاوێکەیی بە بن پێلی خۆی ھەلگرتوو و بەرھەو شوینی دانێشتنەکەیی دەچیت!

ئەوانیش دواي پێکەنینیکی گالته جاريانە پێیان وت:

- ئەوێ بۆ پێلاوێکانت ھێناوێتە ژوورەوێ؟

ئەویش لەسەرخۆ وەلامی دانەوێ و وتی:

- من گویم لێبووێ کە شیعەکان لەسەردەمی پێغەمبەر (ﷺ) پێلاوی خەلکیان دزیووێ!

ئەوانیش لە قاقای پێکەنینیاندا و وتیان:

- جا کوا لەسەردەمی پێغەمبەر شیعە ھەبووێ؟

- وتى: كه واته گفتوگو كه كوتايى هات!! مادام له سه رده مى پينغه مېر
(صل الله عليه وسلم) شيعه نه بووه، ئه ي ئيوه ئه و دينه تان له كور
هيناوه؟ (۱).

• ته مېه لى

له به حرى كورې ته حنه فى كورې قه يسيان پرسى:

- چى رېگره له وهى كه وه كو باوكت بيت؟

- وتى: ته مېه لى.

له تواناي تودايه

پياويك كه جل و بهرگيكي شر و دراوى له بهر دابوو لاي ئه سكه ندهر
زور به به لاغته و لوژيكانه قسه ي ده كرد...

ئه سكه ندهر پيى وت:

- خوزگه جله كانيشته وهك وته كان رېك و جوان ده بوون.

ئه ويش زور به خيرايى وه لامى دايه وه و وتى:

- وته كانم خوم توانام هه يه به سهرياندا، به لام جله كانم تو ده توانى
بيانگوپيت و جوانيان بكه يت!

• مشتومرى شيخيك له گهل به شيرى رومى

گهنجيكى رومى به ديل ده گيرى - كه گهنجيكى زور جوان بوو -
كاتيك كه يشته دار الاسلام خليفه برديه لاي خوى - كه ئه و كان

(۱) و تراوه كه سه سونيه كه شيخ احمد ديدات بووه.

سهردهمی خه لافه تی به تی ئومهیه بوو - هه ر ئه ویش ناوی له و لاره دهنی به شیر، داوای لیکرد که قورئان بخوینیت، ئه ویش به ماوهیه کی کهم فیری بوو و بهردهوام دهیخویند، هه روه ها فهرموودهیه کی زوری وهرگرت و شیعریکی زوری خویندهوه و له بهرکرد.

به لام کاتیک کهمیک پیگه یشت، شهیتان هاته لای و وهسوهسه و گومانی لا دروست کرد و پتی وت: تو بو هه لگه پراووتهوه له سهر ئایینی باب و باپیرانت؟ له کاتیکدا ئه وان له سهر ئایینی نه سرانیهت بوون، بویه ئه ویش به و گومانانه دووچاری هه لگه پانه وه ده بیت و دار الإسلام جی ده هیلت و هه لدیت، به ره و ولاتی رۆم ده گه رپته وه، ئه وانیش هه ر زوو پیشوازیان لیکرد و لیان پرسی:

- چۆن موسلمان بوویت، دوا ی ئه و هه موو زانست و زانیارییه؟
- ئه ویش وه لامی دانه وه که به هه ز و ئاره زووی خوی ئایینی ئیسلامی جیه یشتووه و ئایینی نه سرانی به حق و ئه ولاتر زانیوه.
به م وه لامه شی لای پادشای رۆم خوی خوشه ویست کرد، پادشاش کردی به یه کیک له کهسه دیار و نزیکه کانی، هه روه ها چه ندین زهوی و زاری به رفراوان و گه وره شی پیبه خشی که ئیستا به ناوی (دنیه کانی به شیر) ناو ده برین.

قەزا و قەدەری خودا وابوو که سی (۳۰) موسلمان له لایه ن ولاتی رۆمه وه به دیل ده گیرین، دواتر هه موویان هیئان بو لای به شیر، ئه ویش تاکه تاکه له ئایینه که ی ده پرسین، له نیو دیله کانیشدا شیخیکی تیدا بوو، که خه لکی دیمه شق بوو پێیان ده ووت: (واصل).

به شیر پرسپاری له ویش کرد، به لام ئەو نکولی له وه کرد که وه لامی
به شیر بداته وه، ئینجا به شیر پتی وت:

- بۆچی وه لامم ناده یته وه؟ به یانی جاریکی تر پرسپارت لیده که مه وه،
ده بیئت وه لامم بده یته وه، پاشانیش ئازادت ده که م.

کاتیک رۆژ بو وه وه، به شیر هه ر زوو بانگه یشتی شیخه که ی کرد و به
شیخه که ی وت:

- سوپاس بۆ ئەو خودایه ی که بهر له هه مووشتیک هه بوو، هه
حه وت ئاسمانه که ی دورست کردو وه بی ئەوه ی یارمه تی هیچ کام له
دروستکرا وه کانی له گه ل دابیئت، هه روه ها حه وت چینی زهوی
دروست کرد بی ئەوه ی یارمه تی هیچ کام له دروستکرا وه کانی
له گه ل دابیئت، به لام سه یر له ئیوه دایه ئە ی عه ره بیینه کاتیک ده لین:
((به راستی نمونه ی دروست بوونی عیسا له لایه ن خوا وه وه که
نمونه ی ئاده م وایه که له خاک دروستی کرد و له وه ودوا فه رمانی
داو پتی وت: ببه (به ئینسان) ئەویش بو)).
شیخه که ش بی ده نگ بوو.

- به شیر: بۆچی وه لامم ناده یته وه؟

- شیخ: چۆن وه لامت بده مه وه له کاتیکدا من دیلم له بهر دهستی تو؟؟
ئه گه ر وه لامی تو بده مه وه ده بیئت به دلی تو قسه بکه م، به مه ش
په روه ردگار لیم تو ره ده بیئت، بۆیه ده بیئت به لینیکم پی بده یت که
له سه ر وه لامه کانم غه در و سته مم لینه که یت و ئەو شته ش که حه قه
دانی پیدا بنی.

- به شیر: باشه به لین بیت سته مت لینه کم، به لینیش بیت که دان به راستیه کان دابنیم.

- شیخ: نه وهی له وهسفی په روه ردگادا وتت زور راست و ته واو بوو، زور جوانیش وهسفت کرد، خودای گورهش زور له وه گوره تره که تو وهسفت کرد، چونکه هیچ که سیک ناتوانی حقی وهسفی په روه ردگار بدات، به لام نه وهی سه بارهت به (ئاده م و عیسی) (علیهما السلام) وتت، به راستی وهسفکردنیکي خراب بوو، نایا نه وان دوو دروستکراوی خودا نه بوون؟ نه یان ده خوارد و نه یان ده خوارده وه؟ سهرئاویان نه بوو؟ نه ده خه وتن؟ هه لنه دهستان؟ دلخوش نه ده بوون؟ دلته نگ نه ده بوون؟

- به شیر: به لی به دلنیا ییه وه.

- شیخ: که واته بو جیاوازیت له نیوانیاندا کرد؟

- به شیر: چونکه عیسی دوو روحی هه بوو، روحیک که پرو گه ږی پی چاک ده کردنه وه؟ روحیکیش غه یی پی ده زانی، که هه موو شتیکی په نهانی به هو ی نه و روحه ده زانی...

- شیخ: دوو گیان (روح) له یه ک جه سته دا؟

- به شیر: به لی.

- شیخ: نایا روحه لاوازه که ی شوینی روحه به هیزه که ی پی ده زانی؟

- به شیر: خودا بتکوژی، نه گهر بلیم پیی ده زانی چی ده لینی؟ نه گهر بلیم نا چی ده لینی؟

- شیخ: ئەگەر بلیی پئی دەزانی، ئەوا ئەوکات دەلیم: بۆچی روح بەهیزەکه لاوازهکهی وهدهرنهدهنا؟ ئەگەر بشلئی: نا، ئەوا دەلیم: چۆن غەیب دەزانیت له کاتیک نازانیت که روحیک تری له جهستهیدا ههیه....بهشیر بی دەنگ بوو.

- شیخ: سویندت دەدم بهخودا، ئایا ئیوه لهبەر ئەوه خاچ دهپهرستن چونکه وا گومان دهبن که عیسی له خاچدراوه؟
- بهشیر: بهلئ.

- شیخ: به رهزامهندی خۆی، یاخود خۆی پئی رازی نیه؟
- بهشیر: ئەمه وهکو پرسباری پیشووه، ئەگەر بلیم به رهزامهندی ئەو چی دهلیت؟ ئەگەر بلیم به رهزامهندی ئەو نیه چی دهلئی؟
- شیخ: ئەگەر بلیی بهرهزامهندی ئەوه، ئەوا دەلیم: چۆن زانیتان پئی رازییه دواى مردنی، ئەگەر بشلئی: خۆی پئی رازی نیه ئەوا دەلیم: بۆچی کاریک دهکهن که ئەو نایهوی و لهسهرخۆی حهرامی کردووه؟

- بهشیر: سویند به خوا کهسیکی وهک تۆی زمان پاراو و زمانزان بۆ ئەوه باشه که ببیت به نهسرانی. من خاوهنی شمشیرم، بهلام بهیانی کهسیکت دهخهمه بهرامبهر که خودای گهره لهسهردهستی ئەو سوک و ریسوات دهکات...دواتریش دهرفتهیدا که بروات...
کاتیک بهیانی داهاک بهشیر هاته لای شیخ، بهلام ئەمجاره قهشهیهکی زیرهک و لیها تووی نیو ئایینی نهسرانی لهگهڵ خۆی هینابوو، که ریشیکی دریژی ههبوو.

بەشیر بە قەشەکە ی وت:

- ئەو پیاوێ لە نەتەوێ عەرەبە، قسە ی لەگەڵ بکە تا دەیکە ی بە نەسرانی، ئەو کەسیکی ژیر و خاوەن عەقلە، بۆیە ئارەزووی ئەوێ دەکەم کە بێتە ناو ئایینە کە مانەوێ... دواتر بەشیر سوژدە یەکی بۆ قەشە کە برد.

- قەشە کە: من تەنھا بۆ کاری خێر هاتوومە، ئەوێش باشتە ی شتە کە من دەیکە م.

- قەشە کە پووی کردە شیخە کە و وتی: ئە ی شیخ تۆ لەو کەسە بە تەمەنانە نیت کە میشکیان لە دەست داوێ و ژیریان نەماوێ، نە هیندەش بچوکی کە عەقڵت جیگیر نەبووبیت و بالغ نەبووبیت، بە یانی دەتخەمە نیو مەعمودیە و لە ئاوت هەلە کیشم، دواتر دەتەیتنە دەرەوێ و وەک کەسیکت لیدیت کە تازە لە دایک بووبیت... هیچ گوناھیکت پێوێ نامیت!

- شیخ: ئەو مەعمودیە چییە؟

- قەشە: ئاوێکی پیرۆزە.

- شیخ: کێ پیرۆزی کردووە؟

- قەشە: من و قەشەکانی پیشوو پیرۆزمان کردووە.

- شیخ: ئایا تۆ گوناھ و تاوانت نەبوو، یان قەشەکانی پیش تۆ هیچ تاوانێکیان نەکردووە؟ ئایا ئێوێ مەعسووم و بی گوناھ و تاوان و کەم و کورتین؟؟

- قه شه: به‌لی ئیمه‌ش که‌م و کورتیمان هه‌یه، تاکیک که‌بی که‌م و کورتی بیت ته‌نها خودایه.

- شیخ: ئایا ئاو به‌که‌سیک پیروژ ده‌کری که‌خوی پیروژ و پاک نه‌بیت؟

قه شه که‌بی ده‌نگ بوو، که‌میک بیری کرده‌وه.

- قه شه که: من پیروژم نه‌کردوووه..

- شیخ: ئه‌ی که‌واته چیرۆک و به‌سه‌ره‌اته که‌چونه؟

- قه شه: ئه‌وه سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ر عیسا‌ی کور‌ی مه‌ریه‌مه.

- شیخ: که‌واته ئه‌و کاره چون بووه؟

- قه شه: یه‌حیا‌ی کور‌ی زه‌که‌ریا عیسا‌ی خستوته نیو ئه‌و ئاو.

سه‌ری پیشووشتوووه و نزای به‌ره‌که‌ت و خیری به‌سه‌ردا کرده‌وه؟

- شیخ: ئایا عیسا پیویستی به‌یه‌حیا‌ی کور‌ی زه‌که‌ریا بوو بۆ

ئه‌وه‌ی پاکی بکاته‌وه و نزای به‌ره‌که‌تی بۆ بکات؟ که‌واته شوین

یه‌حیا بکه‌ون، چونکه ئه‌و له عیسا باشته‌وه...جاریکی تر بن ده‌نگ

بوو...به‌شیر له‌سه‌ر جیگا‌که‌ی خوی هه‌ستا و ده‌ستی کرد به

پیکه‌نین!

به‌شیر به‌قه‌شه‌که‌ی وت:

- هه‌سته خودا ریسوات بکات.

دواتر ئه‌و ده‌نگ و باسه‌گه‌یشه لای پادشا، پادشاش به‌دوای ئه‌و

شیخه‌یدا نارد و بردیان بۆ لای.

پادشا: تو چ چیژیک له وه وهردهگری که باس له کهم و کورتی
نایینه کهی من ده کهیت و ده پرژییه سهری؟

- شیخ: من له سهر نایینه کهی خوم بیدهنگ بووم، به لام کاتیک
پرسیارم لیده کهن وه لامیان ددهمه وه، چونکه پیم وایه نایینی نیمه
حق و ته و او و بی کهم و کورتیه!

- پادشا: نایا هیچ به لگه یه کت له سهر نه وه هه یه؟

- شیخ: ههر که سییک ناره زووی ده کهیت بانگه یشتی بکه با گفتوگوم
له گه لدا بکات، نه گهر حق و راستی لای من بوو نه وایه هیچی تر
سهر زه نشتم مه که و گله ییم لی مه که، نه گهر حه قیش لای نه و بوو
نه وایه من به لای حه قه که دا ده چم.

پادشاش گه وره پیاوی نه سرانییه کانی بانگه یشت کرد، کاتیک هاته
ژووره وه پادشا و ههرچی له ویش بوو کرنویشیان بو برد.

- شیخ: جه نابی پادشا نه وه کییه؟

- پادشا: گه وره ی نه سرانییه کانه، که نه سرانییه کان نایین له و
وه رده گرن!!!

- شیخ: نیوه ههر که سییک وه کو ناده می بنوی و هه لبستی و بچیه
سهر ئاو و بخوا و بخواته وه نه وایه رقتان لی ده بیته وه و لاتان پاک
نیه، که چی گومانی نه وه ده کهن که په روه ردگار له نیو سکی تاریکدا
نیشته جی بووه و چوته نه و په حمه ته سکه وه و دواتریش هاتوته
ده روه وه (په نا به خوا)؟!

ئایا ئیستاش لاتان وایه که عیسی خودایه؟ یان ئەگەر بلین کوری
خوداشه، ئایا دەرکری کوری خودا بهو جۆره بیته دونیا؟ (پهنا به خوا).
قهشه گهره که له ئاست ئەو پرسیارانه دهرمکوت و بی وهلام
بوو... دواتر وتی:

- جهنابی پادشا، من پیم باشه ئەو شیخه بیهین بو که نیسهی گهره،
بو لای قهشهکان، چونکه هەر که سیک بجیته ئەوی ئەوا به دلنیاپی
دهبیته نه صرانی.

- پادشا: باشه که واته بابیبهن بو ئەوی.

- شیخ: بوچی دهمبهن بو ئەو که نیسهیه؟

- پادشا: مه ترسه، هیچ شتیک زیانت پیناگهیهنی، چونکه ئەوی مالیکه
له مالەکانی خودا و یادی خودای توی تیدا دەرکری و دهتوانی لهویدا
خوداپهرستی خۆت بکهی...

- شیخ: ئەگەر وابیت کیشه نیه دیم.

شیخیان برد بو که نیسه، هەر که گهیشتنه ئەوی، پهنجهی خسته
گوچکهکانی و دهستی کرد به بانگ دان، ئەوانیش زۆر بهمه توپه
بوون و هاواریان بهسهردا کرد و یهخهیان گرتوو و بردیان بو لای
پادشا.

- قهشه: ئەی پادشا، ئەوه به دهستی خوی کوشتنی بو خوی ههلال
کرد.

- شیخ: ئەی پادشا، منیان برده کوئی؟

- پادشا: تۆيان برده ئەو شوينەي که دەتواني خوداي خۆتي تيدا بپەرستی.

- شیخ: ئی منیش که چوومه ئەوی یادی خودام کرد و بانگم دا، هیچی ترم نه کردوو، جا ئەگەر هەرکات له که نیسه کانی ئیوه یادی خودا بکری ئیوه پیی بچوک بکرینه وه، ئەوا به راستی ئەوه کهم و کورتیه کی که ورهیه بو ئایینی ئیوه!

- پادشا: ئەو راست دهکات، ئیوه چی دهلین؟

- قەشهکان: ئەی پادشا تهنه ئیوه به کوشتنی ئەو پازی دهبین و لی خوش دهبین.

- شیخ: ئەگەر ئیوه من بکوژن، دواتر هه وال بگاته خهلیفه ی ئیوه ئەوا به دلنیایی تۆلەتان لیده کاته وه و قەشه کانتان دهکوژیت و که نیسه کانتان لی ویران دهکات و خاچه کانتان دهشکینی؟

- قەشهکان: هەر به راستی ئەو کاره دهکات؟

شیخ: گومانتان له وه نه بیّت که ئەو کاره دهکات، بۆیه وازیان لیهیتا.

- شیخ: جهنابی پادشا، ئەهلی کتاب به چ شتی که له سه ره وه ی ئەهلی بت په رستانن؟ واته به چ شتی که پرێدارن؟

- پادشا: چونکه ئەهلی بت په رستان خۆیان بتیان بخۆیان دروست دهکرد و دهیان په رست، به مهش پرېسوا بوون و له ناوچوون.

- شیخ: جهنابی پادشا، ئیوهش وا خهریکه به دهستی خۆتان خۆتان له ناو دهبن، خۆتان ئەو خاچانه تان دروست کردوو و دهیان په رستن، ئەگەر ئەوه ی ئیوه دهی په رستن له ئینجیلدا هیه ئەوا

من قسەيەكم نيه، بەلام ئەگەر نيه بۆچی خۆتان بە ئەهلى خاچ
پەرستان دەچوینن؟

- پادشا: زۆر راستە، ھا قەشەکان، ئایا ئەو خاچ پەرستەنە لە ئینجیلدا
هاتووە؟

- قەشەکان: نا.

- پادشا: ئەى کەوايە بۆچی ئایینی خۆمان بە ئایینی بت پەرستان
دەچوینن؟؟

ئینجا قەشەکان وتیان: بەراستی جەنابی پادشا ئەو پیاوێ یەکیکە لە
شەیتانەکانی عەرەب، دەریا لەگەڵ خۆی هیناوە بۆ ئەوێ ئایینەکی
ئێمە سوک بکات، تکایە بینێرەوێ بۆ ئەو شوینەى کە لیها توو، ناییت
خوینى ئەو شەیتانە لێرە برژى، ئەگەر نا زەویە کە شمان پیس
دەکات... ئەو گەرایەوێ بۆ دیمەشق و پادشاش قەشەکانى سوک و
پیسوا کردن و بەشیکیشى لى کوشتن...

• بۆ لەو تیناگەى کە دەوتریت؟

دوو پیاو مشتومریان بوو، یەکیکیان بەوێ تریانى دەوت:

- بۆچی بە جۆریک قسە ناکەیت کە لیت تیبگەم؟

- ئەویش وەلامى دایەوێ و وتى: بۆچی لەو تیناگەیت کە دەیلیم؟

• ئەبوجە عەفر و فەزلى کورپی رەبیع

ئەبوجە عەفرى مەنصور بە فەزلى کورپی رەبیعی وت:

- ئای ژيان چەند خوشدەبوو ئەگەر مردن نەبوايە!!

- فەزل: قەسەم بەخوا ئەي ئەبو جەعفەر ئەم دونیایە تەنھا بەمردنەوہ خوشبووہ!!

- ئەبو جەعفەر: بۆچی؟

- فەزل: چونکە ئەگەر مردن نەبوایە تۆ بەو مەقامە نەدەگەیشتی!!

• لە قوتابخانەدا چیت زۆر لا خوشە؟

مامۆستایەک لە یەکیک لە قوتابیە تەمبەلەکانی پرسى:

- لە قوتابخانەدا چ شتیک زۆر دلخۆشت دەکات؟؟

- قوتابیەکەش وتى: زەنگ لیدانەکانی!!

• گفتوگۆی پیاویک و پزیشکی دەروونی.

- پزیشک: کیشەت چییە بەرێزم؟

- پیاوہکە: هیاکی و سەرقالی.

- پزیشک: کارەکەت چییە بەرێزم؟

- پیاوہکە: ژمیریارم لە بانک.

- پزیشک: ئەي ھاوسەرەکەت چ کاریک دەکات؟

- پیاوہکە: هیچ کاریک ناکات، تەنھا مال بەرێوہ دەبات.

- پزیشک: کى تۆ و منداڵەکان لە خەو ھەلدەستینى و خواردنى

بەیانیتان بۆ ئامادە دەکات؟

- پیاوہکە: ھاوسەرەکەم، چونکە هیچ کاریک ناکات.

- پزیشک: ھاوسەرەکەت کەي لەخەو ھەلدەستى و تۆش کاتژمير

چەند؟

- پياوهکه: کاتر میږ پینجی به یانی هاوسه ره که م له خه و هه لده ستیت.
منیش کاتر میږ حهوت، ئه مهش له بهر ئه وه یه که ئه و منداله کان ئاماده
دهکات بو قوتا بخانه...

- پزیشک: کی منداله کان ده که یه نیته قوتا بخانه؟

- پياوهکه: هاوسه ره که م، چونکه ئه و کاریکی ئه وتوی نیه.

- پزیشک: دوا ی ئه وه ی هاوسه ره که ت منداله کان ده بات بو قوتا بخانه
چی دهکات، توش چی ده که یت؟

- پياوهکه: دیته وه و خواردن بو منیش ئاماده دهکات، دواتریش جله
پیشه کان ده شوات و مال پاک دهکاته وه.. دواتریش چاوه پری
منداله کان دهکات تا دینه وه، چونکه ئه و بی کاره و هیچ کاریکی
نیه...!! منیش ده چمه سهرکاره که م تا کاتر میږ ۳ ی پاش نیوه پړو!

- پزیشک: باشه به پریزم دوا ی ئه وه ی له کار ده که پریته وه چی
ده که یت؟ هاوسه ره که شت چی دهکات؟

- پياوهکه: دوا ی نان خواردن که میک پشو و ددهم، هاوسه ره که شم
وانه به منداله کانمان ده لیته وه و یارمه تیان ددهات، دواتریش چایه ک
ئاماده دهکات و من له خه و هه لده ستیتی و به یه که وه ده یخوینه وه!!

- پزیشک: ئه ی دوا ی ئه وه تو و هاوسه ره که ت چی ده که ن؟

- پياوهکه: من رپوژنامه ده خوینمه وه و هه ندیکش سه یری
ته له فیزیون ده که م، هاوسه ره که شم ده ست دهکات به ئاماده کردنی
نانی ئیواره، دواتریش که ل و په له کان ده شوات و ناو مال پاک
دهکاته وه...

پزیشک: ئیستا!! کام له ئیوه پیویستی به نه خوشی دەر وونی ههیه؟
تو یان هاوسه ره کهت؟ کامه تان پیویستیتان به پشو ههیه؟

• که ی خودا کویری کردی؟

رۆژیکیان پیاویک دهچیت بۆ چه مامیک، بهر له وهی بگاته شوینی
خۆشوشتن له چه مامه که خۆی روت دهکاته وه، له و کاته شدا ئه بو
حه نیفه (ره حمه تی خودای لیبت) چاوی ده که ویته سه ر و هه ر زوو
چاوی خۆی داده خات، کابراش ده لیت:

- ئه وه له که یه وه خوای گه وره کویری کردووی؟

- ئه بو حه نیفه ش ده لی: له و کاته وهی که تو خۆت ریسوا کردووه.

• مندالیک زیر و خه لیفه

وه فدیك دهچیت لای خه لیفه هیشامی کورپی عبدالملک بۆ ئه وهی حال
و گوزه رانی خۆیانی بۆ باس بکه ن که چۆن هه ژاری ته نگ
پیهه لچنیون، به لام خه لیفه باوه ری به قسه کانیان نه کرد و هیچی
پینه دان...

له نا کاو مندالیک له نیو وه فده که هاته دهنگ و وتی:

- ئه ی خه لیفه: ئه گه ر ئه و سه روه ت و سامانه ی لاته هی
به روه ر دگاره ئه و به سه ر به نده کانی دا به ش بکه، ئه گه ر هی خۆشته
ئه و خیرمان پیبکه، ئه گه ر هی خۆشمانه بۆ لیتمان زهوت ده که ییت؟؟
خه لیفه زۆر به وته ی ئه و منداله کاریگه ر بوو... دواتر وتی:

- قەسەم بەخوا ئەو مندالە بیانویکی بۆ نەهیشتمەو!

• وەلامی ژنە شاعیریک بۆ ئەبو عەینا

ژنە شاعیریک ھاتە لای مۆتەوھکیل و باسی شاعیریەتی خۆی ۛ کرد، مۆتەوھکیلیش ئەبو عەینای پاسپارد بۆ ئەوھێ تا قی بکاتەوھ... ئەبو عەینا بە ژنە شاعیرەکھێ وت:

- تۆ خۆت پێ شاعیرە؟

- ئەویش وتی: بەلێ.

- ئەبو عەینا وتی: کەواتە من نیوھ دیریک دەلیم تۆ تەواوی بکە...

- ژنەکەش وتی فەرموو...

- ئەبو عەینا: الحمد لله کثیرا

- ژنەکەش بۆی تەواو کرد و وتی: حیث أنشأک ضریرا

• ھەزدەکەیت ژنەکەت بمری؟

لە دەشتەکیان پرسى:

- ھەزدەکەیت ژنەکەت بمریت.

- وتی: نا.

- وتیان: بۆ؟

- وتی: ئاخر دەترسم لە خوشیان بمرم.

• بۆچی ئۆوهش نانوسن؟؟

له يه كيك له كونفراسه كان له ولاتی میسر، ئه و گفتوگويهی خواره وه
له نیوان دوو مامۆستای زانکۆدا بوویدا، که یه کیکیان خه لکی ولاتی
مه غریب بوو، ئه وهی تریشیان میسری.

- مامۆستا میسر یه که: ئه ی مامۆستایانی ولاتی مه غریب بۆ ئۆوهش
شتیک نانوسن تا وه کی خه لکی بیخویننه وه؟؟ (بیگومان ئه و قسه یه ی
وه ک گالته پیکردنیک بوو بۆ مامۆستایانی ئه و ولاته، مه به ستی ئه وه
بوو که ئه وان هیچ نانوسن).

مامۆستا مه غریبه که ش زۆر له سه رخۆ و به هیمنی وتی:
- به ریزم ئیمه زیاتر سه رقالی راستکردنه وه ی ئه و هه لانه یین که
نوسه رانی ولاتانی تر له نووسین و داهیتانه کانیاندا ئه نجامی
ده دن، هه ر بۆیه ش فریای نووسین ناکه وین (مه به ستی ولاتی میسر
بوو).

دای ئه و وه لامه مامۆستا میسر یه که بێده نگ بوو و ته نانه ت
وشه یه کی تریشی نه درکاند...

• تر کامیان هه لده بژیرنی؟؟

هه جاج چه ند چه ند که سیکي له خه واریجه کان ده ستگیر کردبوو،
هه روه ما حوکمی کوشتنیشی بۆ هه مووانی ده رکربوو، به لام به ر

له‌وه‌ی حوكمه‌كه‌ی جیبه‌جی بكریت ئافره‌تیک هاته لای و داوای له
حه‌جاج كرد كه به‌زه‌یی هه‌بیته و می‌رد و برا و كوره‌كه‌ی ئازاد بكات.
دوای چهند خوله‌كێك له قسه‌کردنیان.

حه‌جاج رازی بوو كه یه‌كێك لهو كه‌سانه‌ رزگار بكات بۆ ئهو
مه‌به‌سته‌ش به ئافره‌ته‌كه‌ی وت:

- باشه له‌به‌رخاتری تۆ ته‌نها یه‌كێك لهو كه‌سانه‌ت رزگار ده‌كه‌م، جا
خۆت سه‌رپشك به و یه‌كێکیان هه‌لبژیره.

- ئافره‌ته‌كه‌ش زۆر دانایانه وتی: می‌ر ده‌ست ده‌كه‌ویت‌ه‌وه، كور
دروست ده‌بیته‌وه، به‌لام برا نایه‌ته‌وه (چونكه ئهو ئافره‌ته‌ دایك
باوکی نه‌ما‌بوو)، بۆیه برا‌كه‌ی هه‌لبژارد.

حه‌جاج به دانایی ئهو ئافره‌ته‌ زۆر سه‌رسام بوو، بۆیه بریاریدا كه
هه‌رسیکیان ئازاد بكات.

• فلان پیت پیده‌كه‌نی!!

ئهو بو عه‌ینا یه‌كێكه لهو كه‌سانه‌ی كه به وه‌لامی خیرا و وته‌ی ناوازه
ناسراوه، هه‌میشه وه‌لامی خیرا و دهم كوتكه‌ری بۆ به‌رامبه‌ری
پێبووه...

پوژیکیان پیاویك دیته لای و پیتی ده‌لی:

- فلانه كه‌س هه‌میشه پیت پیده‌كه‌نی..

ئهویش هیچ خۆی تیک نه‌دا و وتی:

- ﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ﴾ [المطففين: ۲۹].

راتە: بېگومان ئەوانەى كە تاوانيان دەكرد گالتەيان بە ئيمانداران
دەھات و پتيان پتدەكەنين.

• وەلامى نووسەريكى ئەمەريكى بۇ نووسەريكى فەرەنسى
جاريكيان نووسەرى فەرەنسى (پۆل جورجىيە) لەيەكەك لە
نووسينەكانى گالتە بە ئەمەريكەكان دەكات و دەنوسيت:
- كەسى ئەمەريكى ئەو كاتەى كەمىك بوار و دەرفەتى دەيت ئينجا
بە دواى رەچەلەك و نەژاديدا دەگەرپت بۇ ئەوہى بياندۆزيتەوہ...
كاتىك نووسەرى ئەمەريكى (مارك توين) ئەو نووسينە دەخوينيتەوہ،
وەلامى (پۆل) دەداتەوہ و دەنوسيت:
- ئەو راست دەكات... بەلام كەسى فەرەنسى ھەموو كاتەكەى بۇ
ئەوہ تەرخان دەكات تابزانى كى باوكيەتى.

• وەلامى خاوەنى كۆمپانيای جەنەرال مۆتۆرز بۇ خاوەنى
كۆمپانيای مايكروئسۆفت
"بيل جيتس" لە ميانەى بەشداريكردى لە پيشانگايەكى تايبەت بە
كۆمپيوتەر دەليت:
- ئەگەر ھاتبا و كۆمپانيای جەنەرال مۆتۆرزىش وەكو ئيمە لە
پيشكەوتنى بەردەوام دابوايە ئەوا ئيست:
نرخى ئۆتۆمبيليك تەنھا (۲۵) دۆلار دەبوو.
جەليكانىك بەنزين بەشى ھەزار كيلو مەترى دەكرد...

بەلام ھەر زوو بەرپۆھبەرى كۆمپانىيە جەنەرال مۆتۆرز دەلامى
"بىل"ى دايەو ۋە وتى:

- ئەگەر ھاتبا ۋ ئەو كۆمپانىيە تۆ دەيلىي ھاوشىۋەي
مايكرۆسۆفت گەشەي كىردى ۋ پىشكەوتبا، ئەوا ئىستا ئۆتۆمبىلەكانى
ئەو كۆمپانىيەمان بەو شىۋەي خوارەو دەيىنى:

- رۆژانە ئۆتۆمبىلەكانى دوو جار تىكدەچوون ۋ پەكيان
دەكەوت...بەبى ھىچ ھۆكاريكى ديارىكراو...

كاتىكىش پەكى دەكەوت، بە شۆفىر دەوترا برۆ سەرشۆستە
بۆستە...جامەكانت دابخە...جاريكى تر ئۆتۆمبىلەكەت
بەكاربىخەو...دواتر گشت جامەكان بىكەرەو... (ۋەك توانجىك ل
كۆمپىوتەرەكانى ئەو سەردەمە).

- لە جياتى نىشانەي بەنزين ۋ ھەماو ۋ ەقلى ئۆتۆمبىل ئەو
دەستەواژەي خوارەت دەيىنى "ئۆتۆمبىلەكەت كاريكى ھەلەي
ئەنجامداو ەبۆيە بىكوژىنەو".

- لەكاتى رۈوداويكى پىكدادان بە شۆفىر دەوترا: " ئايا تۆ دلىيات
لەو ەي كە دەتەوئ پەرشووت بەكاربەيىنى؟" ئەگەر دەتەوئ بەكارى
بەيىنى پەنجە لەسەر (بەلئ) دابگرە...دواي داگرتنى بەلئ جاريكى ن
پىت دەوترا: " ئايا تۆ دلىيائى لەو ەي كە دەتەوئ بەكارى بەيىنى؟"
بەمەش "بىل" بى دەنگ بوو ۋ چىترى نەووت.

• نیردهی پیغمبهری خودا (ﷺ) و مهقّوس

ئەو کاتەى پیغمبهری خودا (ﷺ) نیردهی خۆى ناردە لای مهقّوس
لە ئەسکەندەریه بۆ ئەوەى پەيامی ئیسلامەتى پێگەیهنیت، ئەم
گفتوگۆیه زۆر جوان و ژیرانه لە نیوان نیردهکە و مهقّوسدا پروویدا،
ئەمەش بەشیکی لە گفتوگۆکە:

- مهقّوس: ئایا تۆ نالێی کە موحهممەد پیغمبهری خودایە و،
خوداش خۆى دەپیارێزیت و چاودیتری دەکات؟
- نیردهکە: بای، بەلێ.

- مهقّوس: ئەى بۆچی لەتاریکە شەو لە مەککە رادەکات و ئەو
شارە جێدەهێلێت؟ (مەبەستى ئەوەبوو کە بۆچی خودای گەورە
نەپاراست مادام پیغمبهری ئەوە).

- نیردهکە: ئەى جەنابی پادشا، تۆ باوەرت بە نەسرانیەت هەیه وایە؟
- مهقّوس: بەلێ.

- نیردهکە: ئایا تۆ نالێی کە عیسا (علیه السلام) کورێ خودایە؟؟
- مهقّوس: بای، بەلێ.

- نیردهکە: ئەى چۆن باوکی کە خودایە پێگەیدا کە یەهوودییهکان لە
خاچی بدەن؟؟

مهقّوس: زۆر سەرسام بوو بە وەلامەکەى و تەنھا ئەوەى بۆمایەو
کە بلێ:

- دانایەک لەلای دانایەکەو هاتوو!!

بۆیه و تراوه: گهر كه سىكت نارد بۆ لای كه سىك، ئەوا كه سىكى ژیر
و دانا بنیره.

• عهقل و سامان و ئارامگرى

یه كىك له شای فارسهكان له سهر دهگاكهى نووسیبوو:
- " له دهركادانى مالى پادشاکان پىویستی به عهقل و سامان و
ئارامگرى ههیه "

كه سىكى داناى ئەو نووسینهى بىنى و چوو له ژیریهوه نووسی:
- " ههر كه سىك تهنها یه كىك لهو سى شتهى هه بىت ئەوا پىویستی
به له دهركادانى مالى پادشاکان نابىت "
ئەو ههواله گه یشته لای پادشاکه و ئەویش بریاریدا كه نووسینهكه
له سهر دهگاكهى لابات و داناكەشى خهلات كرد.

• ئایا له دواى قورئان هىچ به لاغەتیک ماوه؟

جاریکیان ئەصمه عى شاعیر به وتهى ئافرهتیک سه رسام ده بىت و
ده لىت:

- به خودا قسه کانت زۆر جوانن و پرن له دانایى و به لاغەت!
- ئافره تهكەش وتى: ئایا له دواى قورئانى پىروژ هىچ به لاغەتیک
ماوه؟ له کاتیکدا تهنها له یهك ئایهتدا دوو فهرمى نهى و دوو
به شارەت و مژدهى تىدايه.

- ئەصمە عى وتى: توخوا ئەگەر ئەو ئايەتەم بۆنە خوينىيەو (واتە بۆم بخوينەو).

ئەویش وتى ئەو ئايەتەيە كە خوداي گەورە دەفەر مووئىت: ﴿ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفَتْ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴾ [القصص: ۷].

ئەصمە عى زۆر بە زانستى ئەو ئافرەتە سەرسام دەبىت و دادەمىتى.

• بەرەو كۆي دەچى ئەي ھامان؟

جاريكيان عبدالله ي كورې خازم بە يەكيك لە كەسەكانى نزىك خوى دەلئىت:

- ھا ئەو بە كۆي دەچى ئەي ھامان؟

كابرەش ھەر زوو وەلامى دەداتەو و دەلئىت:

- دەچم بورجىكت بۆ دروست دەكەم.

عبدالله زۆر بەو وەلامە سەرسام بوو، چونكە ئەگەر كابرە ھامان بىت ئەویش فیرعەونە.

• تەمەنى من چەندە؟

يەكيك لە ژنە ئوستوقراتیەكان لە برناردشوق دەپرسىت:

- تەمەنى من بە چەند ھەلدەسەنگىنى

برناردشوق سەيرىكى كرد و كەمىكى بىر كردهو... پاشان وتى:

- ئەگەر بە گوێرەى سپىهەتى ددانەكانت و درەوشانەوہیان بىت، ئەوا تەمەنت تەنھا (١٨) سالە.

ئەگەر بە گوێرەى رەنگى پرچىشت بىت ئەوا دەتوانم بلىم تەمەنت تەنھا (١٩) سالە.

ئەگەر بە گوێرەى رەفتارەكانىشت ھەلت سەنگىتم ئەوا دەتوانم بلىم تەمەنت تەنھا (٢٠) سالە.

ئەو ھەلسەنگاندنە زۆر دلى ژنەكەى خۆشكرد... دواتر ژنەكە بە برناردشوى وت:

- سوپاس بۆ ئەو ھەلسەنگاندنە جوانەت، بەلام ئەگەر بە راستى ھەلم بسەنگىت بىت واىە تەمەنم چەندە؟

برناردشوش يەكسەر وتى: ھەر سىڭيان كۆبكەرەو: $20 + 19 + 18 =$ بەمەش ژنەكە خۆشىەكەى لى تىكچوو و بەدلتنكى برناردشوى جىھىشت.

• دەلىى داىكى شىرى پىتداوہ

جارىڭيان دەشتەكەك ئامادەى خوانى خەلىفەيەك دەبىت، ئەوانىش بەرخىكى برژاوى دەخەنە بەردەم، دەشتەكەكەش زۆر بەخىراىى و بەچىژەوہ دەست دەكات بە خواردنى ئەو بەرخە. خەلىفە پىى دەلىت:

- بۆ بەم شىوہىە ئەو بەرخە دەخوى دەلىى داىكى جەرگى توى برىوہ و ئازارى داوى؟

- دەشتەكەكەش بە خىراىى وەلامى خەلىفە دەداتەوہ و دەلىت:

- جا تو بو به زهیت پیندا دیته وه، ده لئی دایکی شیر ی پیت داوه!
به مهش خهلیفه بی دهنگ بوو.

• تو بی ناگای یان گه مژهیت؟

دوو که سی هه رزه کار به لای پیاویکی دانادا رۆیشتن و ویستیان
گالته ی پی بکه ن، یه کینکیان چووه لای دهستی راستی و ئه وه ی تریان
چووه دهسته چه پی، پاشان پییان وت:

تو بی ناگایت یان گه مژهیت؟

ئه ویش زۆر به هیمنی وتی:

- من له نیوان هه ردووکیانم.

• ئایا به رد ملی هه یه؟؟

که سیک به شه عبی وت:

- ئایا راسته ئه گهر به رده کانی موزده لیفه بیهیت به رده کان هاوار

ده کهن تا ده یانگه رینیته وه شوینی خو یان؟

شه عبیش وتی:

- لییان گهری با هه ر هاوار بکه ن تا ملیان ده قرتی؟

پرسیار که ر زۆر به سه رسامیه وه وتی:

- سبحان الله، واتا ملیشیان پیوه یه؟؟

- شه عبیش وتی: ئه ی ئه گهر ملیان نه بیئت چون هاوار ده کهن؟!

• مال و مندالت چۆنه؟

پوڙيڪيان يه ڪيڪ له حوڪمڙانه نه سرپانيه کان له ٿاهه ننگيڪا هه سورو
پاوڙڪار و وه زير و گه وره راهيبه ڪاني ڙير ده سه لاتي خوي له
ڪوشڪ ڪوڪردنه وه، پو ٿه وهي به يه ڪه وه چهند ساتيڪي خوش
به سه ربيبه ن.

ئەبوبەكر باقلانىش ئەو بە دەرفەتتەك دەزانىت بۇ ئەو ەى بچىت لەو
شۈينە بانگەوازى خودا بكات و ئىقامە حوجەى سەرجم
بەشداربوانى ئەو ئاھەنگە بكات و بيروباوہرى راستيان بۇ ڤوون
بكاتەوہ.

– جەنابى راھىب مال و مندالت چۆنە؟

ئەوانەى لەوئى بوون ھەموویان واقیان ورمابوو! تا پادشا بە قسە
ھات و وتی:

– به سہ بی دہنگ بہ، تو ناگات لہ خوتہ کہ چی دہلئی؟ کوا راہیبہ کان
ژن دہینن تاوہ کو مندالیان ھہ بیٽ؟ ئہ وان بہ دوورن لہو شتہ، لہوہ
پاکترن کہ مندالیان ھہ بیٽ؟

تھویش تھو وہ لامہی پادشای بہ ہل زانی و وتی:

- وای له ئیوه، کوږ و نه وه یو خودا بریار دهن، که چی ده لاین
راهیبه کان له وه پاکترن که مندالیان هه بیت!

همووان بهو وهلامه‌ی باقلانی ده‌مکوت بوون و نوقه‌یان لئوه نه‌هات.

سوودی شکسته‌کان له چیه؟

'ئه‌دیسۆن' دوا‌ی ئه‌وه‌ی له سه‌ر هه‌ولدا شکستی هێنا، به‌لام ئه‌و هه‌ر به‌رده‌وام بوو.

کاتیکیش لێیان پرسى:

- بۆچی هێنده سوورى له سه‌ر هه‌وله‌کانته؟ سوودی ئه‌و هه‌موو هه‌ولانه‌ت چیه؟

- وتى: سه‌ر هه‌ولمدا، تیايدا سه‌رکه‌وتوو نه‌بووم، به‌لام ئیستا ئه‌وه ده‌زانم که ئه‌و سه‌ر رینگایه نامگه‌یه‌نیته ئامانج و منیش جارێکی تر ئه‌و هه‌وله هه‌لانه دووباره ناکه‌مه‌وه... ئه‌وه‌یه سوودی هه‌وله‌کان!

قورئانییه‌ک و کابرای تازه‌ موسلمانبوو

که‌سیکی بیباوه‌ر دوا‌ی ئه‌وه زۆرشت ده‌رباره‌ی ئیسلام ده‌خوینیته‌وه و دلی به‌ره‌و ئیسلامبوون ده‌چیت، ته‌نها هه‌ندیک پرسیا‌ری ساده‌ی ماوه.

پوژیکیان ده‌چیت بۆ لای که‌سیکی موسلمان تاوه‌کو وه‌لامی ئه‌و چه‌ند پرسیا‌ره‌شی وه‌ربگریته‌وه که له زیهنیدا ماون، به‌لام ئه‌و که‌سه باوه‌ری به‌ فهرمووده نابیت و پتی وایه ده‌بیت ئایین ته‌نها له قورئان وه‌ربگیریت و پشت به‌ هیچ سه‌رچاوه‌یه‌کی تر نه‌به‌ستری... هه‌ر زووش ئاموژگاری ئه‌و پیاوه ده‌کات که ئه‌گه‌ر هاتوو موسلمانبوو

تهنھا و تهنھا پشت به قورئان ببهستیت و بۆ ههر شتيك تهنھا بهلگهي قورئان وهر بگريت و هيچي ترنا.

كابرا دواي ئه وهی وهلامی ئه و چهند پرسيارهشی وهر ده گریته وه ر گومانی نامینئ پوو دهکاته کابرای قورئانی و دهلی:

- ئیستا ده مهوئ موسلمان بم!! پیمبلی پیویسته چی بکه م؟؟

- کابرای قورئانی: پیویسته ههردوو شه هاده که له دواي من بلیه وه!!

- کابرا: واتا چی بلیم؟؟

- کابرای قورئانی: بلی: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ).

- کابرا: خۆت فیرت کردم که بۆ ههر شتيك تهنھا دواي بهلگهي

قورئانی پیروژ بکه م، که واته بهلگهي قورئان له سه ر ئه وه چیه که

من پیویسته ئه و دوو شه هاده یه بلیمه وه؟؟

- کابرای قورئانی: ئیستاشی له گه ل بی به دواي بهلگهي که

قورئانه وه یه بۆ ئه و بابته ته.....!!

• تهنھا هه رفیک زیاد بکه!

کهنجیک له زیگادا به ئه بو علای ئه لموعه ری ده گات و ئه و گفتوگو یه

له نیوانیاندا پرووده دات:

- کهنجه که: تو کیئ ئه ی پیاو؟

- ئه بو عه لا: من ئه بو عه لای شاعیرم.

- کهنجه که: ئه بو عه لای شاعیری به ناوبانگ و دیار؟؟

- ئه بو عه لا: به لی.

- گه نجه كه: كه واته تو خاوهنى ئه و دیره هونراوهیت كه دهلی:

وانی وان كنت الأخير زمانه
لآت بما لم تستطعه الأوائل

واته: (ئه گهرچی له کوتا زه مانیشم، به لام شتگه لیک دهینم كه خه لکانی پیش من نه یانتوانیوه بیکه ن و بیهینن).

- گه نجه كه: ئیستاش تو دهلی له توانام دایه كه شتیک دابهینم كه كه سانی پیشوو نه یانتوانیوه دابهینن و ئه نجامی بدهن؟

- ئه بو عه لا: به دلنیا ییه وه به لی.

- گه نجه كه: زانایانی پیشوو ۲۸ پیتیان بو زمانی عهره بی داناوه، تو ته نها ۱ پیت بو ئه و ۲۸ پیته زیاد بکه... ئایا ده توانی ته نها یه ک پیت زیاد بکه ییت؟

ئه بو عه لا بیده نگ بوو... دواتر وتی:

قه سه م به خوا ههر گیز وه کو ئه مجاره بی ده نگ نه کراوم!

• بوچی هیئده باس له داهاتوو ده که ییت؟؟

له زانا "شارلز کترنگ" یان پرسى:

- بوچی هیئده باس له داهاتوو ده که ییت؟

- وتی: چونکه ئه و ژیا نه ی ماومه له ویدا به سه ری ده به م!

• دیاری پادشاکان زور گرانبه هان

پوژیکیان والی حیجاز به ریگایه کدا ده پویشت، له ریگادا چاوی کهوت به "ئه شعب" که ئه و کات مندا ل بوو، ئه ویش پتی وت:

- موی لاوه، خوینده واریت هه یه؟؟

- ئەشعەبىش وتى: بەلى، قوربان.

- والى: دەى كەوايە شتىكم بۆ بلى يان بۆم بخوینەوه؟؟

- ئەویش ئايەتى يەكەمى سورەتى (الفتح) بۆ خویندەوه: ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ

فَتْحًا مِّنْ بَيْنِ يَدَيْكَ﴾ [الفتح: ۱].

- والى كاتىك ئەوهى لە ئەشعەب گوى لیبوو زۆر دلى پىخۆشبوو،

دەستى برد بۆ گىرفانى و دینارىكى دەرھینا بە ئەشعەبى وت:

- ھا بىگرە ئەو دینارە بۆ تۆ، لە پاداشتى ئەو خویندەوهیەت.

ئەشعەبىش دینارەكەى رەت كردهوه و وەرى نەگرت.

- والى وتى: بۆ رەتت كردهوه، بۆ وەریناگرى؟

- ئەشعەب: ئاخر ئەگەر وەرى بگرم باوكم لىم دەدا.

- والى: نا نا لىت نادات، بلى ئەوه والى پىیدام.

- ئەشعەب: ئاخر دەزانم باوەرم پىناكات كە تۆ ئەو پارەیت

داومەتتى..

- والى: بۆ؟

- ئەشعەب: چونكە دینارىك هیچ نیه، پادشا و والیهكان پارەى زۆر

و دیارى گرانبەھا دەبەخشن! ئەگەر لای باوكم بلىم والى تەنها يەك

دینارى داومەتتى، ئەوا باوەر ناكات.

والى زۆر پىی سەرسام بوو و چیتەر نەدوا...

• ژنی ئیبلیس ناوی چیه؟

له شهعبیان پرسى:

- ژنی ئیبلیس ناوی چیه؟

وتى: والله نازانم، ئەو پوژدهى ژنی مارەکرد نەچووبووم!!

• گوئیستی هەموو زانست بوویت؟

پوژیکیان گەنجیک لای شەعبى باسى بابەتیکى دەکرد.

شەعبیش وتى:

- من گویم له شتى وانهبووه!!

گەنجەكەش وتى:

- ئایا تۆ گوئیستی هەموو زانستیک بوویت؟

- ئەویش وتى: نا.

گەنجەكە جاريكى تر وتى:

- ئایا گوئیستی نیوهى هەموو زانستیک بوویت؟

- شەعبى: نەخێر.

- گەنجە: جا ئەو بابەتەى من باسى دەکەم وايدانن کە لەو بەشەى

کە گوئیستی نەبوویت!

شەعبى بى دەنگ بوو و هیچى نەوت.

• وامزانی تو به ئاگایت

پیره ژنیک هاته لای سولتان سلیمانی قانونی و سکالای ئه وهی لاکرد
که سهربازه کانی هاتوونه ته نئو مهر و مالاته که ی و چند دانه یه کیان
لی دزیوه.

سولتانیش وتی:

- پیویسته که شه و نخونیان به دیاره وه بکهیت و ئاگاداریان بیت و
نه خه وی، تاوه کو کهس نه توانی بیاندزیت.

پیره ژنه کهش وتی: زور چاکه جه نابی سولتان، گومانم برد که
سولتان پاریزه ری ناوچه که یه و به ئاگایه له ههر روداویک، له مه و دوا
خوم چاودیریان ده کهم.

به م وتانه سولتان زور ههستی به شهرمه زاری کرد و سه ری
دانواند.

• که واته می شکیشته له دهره وه جیبه یله!

له یه کیک له بهرنامه ته له فیزیۆنییه کان که تایبته بوو به پرسپاری
شهرعی، پیاویکی له ولاتی یه مه نه مه وه په یوه ندی ده کات ده پرسیت:

- ئه ی شیخ من کاتیک ده چمه سه رئاو موبایله که شم له گه ل خوم
ده به م، ناو موبایله که شم ته واوی قورئانی پیروزی تیدا خه زن کراوه،
ئایا ئه وه ی من ده یکم دروسته؟

- شیخ: هیچ کیشه یه کی تیدانیه.

- پیاوه که: به لام شیخ موبایله که قورئانی تیدایه؟!

شیخ: برای بهر یزم هیچ کیشیه کی تیدانیه و تاوانبار نابی، چونکه
ئهوه له ناو میمورییه که دا خه زن کراوه.

- پیاوه که: ئاخر شیخ چون ده بیئت قورئانی تیدا بیئت و بیبه یته
سه رئاوه وه؟ (ئهو چه زی ده کرد شیخه که بلی جائز نیه، بویه زور
دوپاتی ده کرده وه)؟

شیخه که زانی بهو جو ره قه ناعه تی نایه، بویه ئه مجاره به شیوازیکی
تر له گه لی دوا.

- وتی: باشه برا کهم تو هیچ قورئانت له به ره؟

- پیاوه که: به لی، جه نابی شیخ زوریشم له به ره.

- شیخ: زور باشه، ئه مجاره که چو یته سه رئاو میشت که له ده ره وه
جی بهیله! به مه کابرا بی دهنگ بوو و ته له فونه که ی داخست.

• وه لامیکی ده مکو تکه ری ئه بو عه لا

ئه ستیره ناسیک و پزیشکیک دینه لای شاعیر و فه یله سوف ئه بو
عه لای ئه لموعه ری، باسی ئیمان و مردن و زیندوو بوونه وه ی لا
ده که ن، ده لین:

- لامان سه یره که تو که سیکی ئاوا تیگه یشتوو و پیگه یشتوو ی
باوه رت وایه که مرو ف دوا ی مردن جاریکی تر زیندوو ده کریته وه و
جه سته که ی گیانی به بهر دادیته وه و چه شر ده کری... به راستی لامان
سه یره ئه و دوتیا خوشه بهو بیرو باوه ره ته سکه به سه ر به یت!

موعه ریش زۆر به جوانی به دوو دیره سیعر وهلامی دانهوه و
دهمکوتی کردن و وتی:

قَالَ الْمُنْجَمُ وَالطَّبِيبُ كِلَاهُمَا
لَا تُحْشَرُ الْأَجْسَادُ قُلْتُ إِلَيْكُمَا
إِنْ صَحَّ قَوْلُكُمَا فَلَسْتُ بِخَاسِرٍ
أَوْ صَحَّ قَوْلِي فَالْخُسَارُ عَلَيْكُمَا

واته: ئهستیره ناس و پزیشکه که ههردووکیان وتیان
جهسته کان حهشر ناکرین و منیش پیم وتن

ئهگهر وته که ی ئیوه راست بیته هوا من زهره ر بارنیم

ئهگهر قسه ی منیش راست بوو ئهوا ئهوا کات تهنها ئیوه زهره
مهندن

بی دهنگ بوون و نوقه یان لیوه نه هات.

• ئه ندازیاری پاکه ره وه

پوژیک مندالیک به په له له ده رگای ماله که یانه وه دیته ژووره وه و
ده لیت:

- باوکه پیاوی خۆله که هات خیرا باخۆله که به رینه ده ره وه
(مه به ستی کارگوزاره کانی شاره وانی بوو!!!).

- باوکیشی وتی: کوری شیرینم خۆم له راستیدا ئیمه پیاوی
خۆله که ی، چونکه خۆله که هی ئیمه یه ئهوا تهنها ئه ندازیاری
پاکه ره وه یه!!

• UN ئىشى چيه؟

منالېك له باوكى پرسى

- باوكه UN ئىشى چيه ؟

- باوكىشى وتى: خانووه كانمان دهر وخيئن و خيمه مان ددهنى

• بوچى منت پرگار كرد؟

پوژيكيان چه جاج به ره و دهر يا ده چيئت و ديه وي خوى فيتك
بكاته وه و كه ميک مه له وانى بکات.

به لام کاتيک ده گاته قولايى چه جاج ماندوو ده بيت و هه ناسه کانى
زور به زه حمهت ده داته وه.

له و کاته دا يه کيک له زانا موسلمانان به ويڊا رت ده بيت و چه جاج
له و بارودوخه دا ده بينى، ئه و زانايه ش به وه ناسراوه كه زور
دوژمنايه تي چه جاج ده کات.

ئو ویش به خيرايى جله کانى داده کهنى و له دژى شه پوله کان ههنگاو
دهنى و به ره و چه جاج ده چيئت.

دواى كه ميک توانى كه چه جاج پرگار بکات و بيگه يه نيته كه نارى
دهر ياکه.

کاتيک چه جاج به ئاگا هاته وه بينى ئه و كه سهى كه پرگارى کردوو
به کيکه له دوژمنه سه رسه خته کانى و به رده وام دژايه تي ده کات.

چه جاج به دهنگيکى نرم و له سه رخو وتى:

- دەلین: تۆ دوژمنایه تی من دهکە ی، ئایا ئەو هی ئەوان دەلین
راسته؟

- زاناکەش وتی: بەلێ هەرچی وای وتبێت راست دهکات.

- حەجاج بەسەرسامیه وه: ئە ی کەوا یه بۆ پزگارت کردم و
نه تهیشت بخنکیم؟!

- زاناکە: قەسەم بەخوا له خۆشه و یستیم بۆ تۆ تۆم پزگار
نه کردوه، بەلکو تهنا له وه ترسام که به شه هیدی بمریت و
دواتریش بچیت به ههشت، هەر له بهر ئەوه پزگارم کردی!

• ژیا نی تۆ وابهسته ی ژیا نی منه

یه کیک له پادشاکان ئەستیره ناسیک بانگه یشتی کۆشکه که ی دهکات و
پیی دهلی:

- بیستومه که تۆ بانگه شه ی ئەوه دهکە ی ت که گوا یه زانستی په نان
و غە یب دهزانی، دهزانی که چی دهگوزهر ی و چی پروو ده دات، ده ی
ئیس تا توانای خۆتم له و بواره دا نیشان بده ی ت (پادشاکه له ناخی
خۆیدا نیه تی خرابی به رامبه ر به و ئەستیره ناسه هه بوو، ده یویست
بیانو یکی پیگری ت و دواتریش له په نجه ره ی کۆشک بیخاته خواره وه
و بیکوژیت!).

به لام ئەستیره ناسه که هەر زوو نیه تی پادشای خوینده وه و زانی که
پادشا نیه تی باشی له و بانگه یشتکردنه نیه... بۆیه ویستی به فیلێک
خۆ ی له پادشا پزگار بکات، بۆ ئەو مه بهسته ش وتی:

- پادشای ئازیز، با چه ند زانیاریه که ت له سه ر ژیا نی خۆت پی بلیم:

ههست دهکه م ژبانی من و تو زور له یه کتره وه نزیکه!
 زانیارییه کانی من پیم دهلین که مردنی توش له مردنی من نزیکه،
 دوو پوژ دواي مردنی من توش دهمری! بویه ههرکات من مردم
 توش خوت بو مردن ناماده بکه!
 کاتیک پادشا نهو وتانه ی له نهستیزه ناسه که بیست خوی بیدهنگ
 کرد و دهستی به گالته کردن کرد له گهلی!
 نهک هر نه یکوشت به لکو پاسه وانیشی بو دانابوو بو نهوه ی هیچی
 به سهر نه یهت!

• نهو دهفره چی تیدایه؟

پوژنیکیان مندالیک دهفرینکی سهر داپوشراوی پتیه و به رهو یه کیک له
 ماله دراوسینکانی دهچوو.
 پیاوینکیش له سهر رینگاکه ی وهستابوو، نهو پیاوه چهزی دهکرد که
 باس و خواسی هه موو گه رهک بزانیته.. له منداله که ی پرسى:
 - هینی کوره، نهو دهفره چی تیدایه؟

منداله کهش زور به خیرایی وهلامی دایه وه و وتی:
 - نهگه ر دایکم ویستبای که هه موو که سنی بزانیته که نهو دهفره چی
 تیدایه نهوا سهری دانه دهپوشی!

• شیت نویژی له سهر نیه

پوژنیکیان که سیکی وهسواس دهچیت له کوپی زانای به ناوبانگ ئیین
 عه قیل داده نیشیت و پرسیار له ئیین عه قیل دهکات و دهلیت:

- من چەند جارێک خۆم لە ئاو هەلکێشا، بەلام لەگەڵ ئەودەشدا
گومانم هەیه کە ئایا پاک بوومەووە یاخود نا، بۆچیوونی جەنابتان چیه
لەم بارهیهوه؟

ئێبێن عەقیل وەلامی دایهوه و وتی:

- تۆ نوێژت لەسەر نیه!

کابرا ئەو وەلامەی زۆر لا سەیر بوو، وتی:

- چۆن؟

- ئێبێن عەقیل پێی وت:

- چونکە پێغه مبه‌ر (درودی خودای لەسەر بیّت) فەرموویه‌تی: ((رُنِ
الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ: عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ، وَعَنِ الْغُلَامِ حَتَّى يَحْتَلِمَ، وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى
يُفِيقَ)) واتە: ((خودای گه‌وره‌ قه‌له‌می له‌ سەر سێ کەس هەلگرتووه‌
((واته‌ هیچیان له‌سەر نیه‌) خه‌وتوو تاوه‌کو له‌ خه‌وه‌که‌ی هه‌لده‌ستیت،
منداڵ تاوه‌کو بالغ ده‌بیّت، شیت تاوه‌کو شیتیه‌که‌ی نامیّتی و به‌ هۆش
دیته‌وه‌)). جا هەر کەسیک چەند جارێک خۆی له‌ ئاو هەلکێشی -
وه‌ک تۆ- دواتریش گومانی هه‌بیّت که‌ غوسلی له‌سەر لاچوو ه‌ یاخود
نا، ئەوا بێگومان شیتته‌، بۆیه‌ نوێژت له‌سەر نیه‌.

وه‌لامه‌کانی په‌روه‌ردگار بۆ به‌نده‌کانی

ئەگەر وتیان:

-بۆچی خودا به‌مشێوه‌یه‌ فلانه‌ شته‌ی دروستکردووه‌؟

-بۆچی وای به سهر فلان هیتا؟

-بۆچی شهوی وا دروست نه کرد و شهو بهوشیویه؟؟

-بۆچی هه مووانی نه کرده موسلمان؟؟

-بۆچی به شیکیانی دهوله مهند کردوو و زۆریک هه ژار؟؟

-بۆچی سته مکاران له نیو نابات؟؟

-بۆچی...بۆچی...بۆچی...

-تهنها به فهرمايشتی پهروهردگار وهلامیان بدهوه و بلی: ﴿لَا يُسْئَلُ
عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: ۲۳] واته: ((پرسیار ناکریت له وهی که
خوا دهیکات، له کاتیکیدا ئهوان پرسیاریان لی دهکریت و موحاسه به
دهکرین)).

- ئه و وتی: زۆر بیزارم، تازه خودا لیم خوشنابیت، چونکه تاوانیکی
زۆرم ئه نجام داوه...

پهروهردگار دهفهرموویت: ﴿قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [الزمر: ۵۳].
واته: ((ئهی پیغه مبهه (ﷺ) پێیان بلی: خوا دهفهرموویت: ئهی
بهنده کانم.. ئهوانه ی که خۆتان گونا هبار کردوو و ههله تان زۆره،
نا ئومید مهب ن له پهحمه تی خوا، چونکه به پراستی ئه گهر ئیوه ته و به ی

راست و دروست بکهن، خوا لهه موو گوناھو هه له کانتان خوش
ده بیت، چونکه بیگومان ئەو خوایه زۆر لیخۆشبوو لیبوردهیه و زۆر
به سۆزو میهره بانیشه)).

- ئەو وتی: من کهس شک نابهم و زۆر بیکهسم.

- پهروهردگار دهفه رموویت: ﴿...وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾ [ق: ۱۶]
واته: ((... ئیمه له شاره گی دلی لی نزیکترین)).

- ئەو دهپارایه وه و دهی وت: خودایه له یادم مه که...

پهروهردگار دهفه رموویت: ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ...﴾ [البقرة: ۱۵۲] واته:
(((ئهی ئیمانداران ته گهر یادی من بکهن، ئەوا منیش یادی ئیوه ده کهم
...))).

- ئەو دهیووت من که وتومه ته نیو ناخۆشیه کانه وه و تازه
پزگار بوونم نیه...

پهروهردگار دهفه رموویت: ﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾ [الشرح: ۵] واته:
((به راستی هاوړی له گهل ته نگانه دا خۆشی و ئاسوودهیی دیت)).

- یه کیکی تر دهیوت نازانم چۆن بگه م به هیوا و ئاواته کانم...

پەروەردىگار دەفەرمووئىت: ﴿... اَدْعُونِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ...﴾ [غافر: ۶۰] واتە: ((ئۆۈھ ھاناۋ ھاوار بۆ من بھيئن، ئەوا من دوعاۋ نازاتان گىرا دەگەم)).

يەككى تر بە دەست ئازارەكانى ژيانەۋە دەيووت:

- ئارام نەماۋە و چىتر بەرگەى ئەم ژيانە ناگرم...

پەروەردىگار دەفەرمووئىت: ﴿... اِنَّ اِلَهَآءَ الصّٰمِرِيْنَ﴾ [البقرة: ۱۵۳] واتە: ((دلىابن كە خوا يارو ياۋەرى خوگر و ئارامگرانە)).

• بۆچى ئاۋ دەخۆينەۋە؟

پياۋىك بە گالتە پىكردنەۋە لە ھاۋرىكەى پرسى:

- بۆچى ئاۋ دەخۆينەۋە؟

ھاۋرىكەشى وتى:

- ئەى قابىلە بىخۆين..ئى ئاۋ ھەر دەخورىتەۋە.

• جگە لە خوا داۋا لەكەسى تر ناكەم!!

پادشاھەك خواناسىكى بەبى تاۋانى خستە زىندانەۋە، لە نىۋەشەۋدا خەۋنىكى ناخۆشى بىنى، ھەربۆيە بىرياريدا كە پياۋە خوانەسەكە ئازاد بكات...

كاتىك ئازادى كرد پادشا بە پياۋەكەى وت:

- چیت دهوی بۆت بکه م له بهرامبهر ئه وهی که تۆم به بی تاوانی
زیندان کرد؟؟

خوانه سه که زۆر به یه قینه وه وتی:

- من خودایه که م هه یه که له نیوه شه ودا پادشا بیدار ده کاته وه بو
ئه وهی بیت و من ئازاد بکات، جا چۆن جگه له و داوای شت له
که سیکي تر ده که م؟؟!!

• ئه مجاره دواي نانی ئیواره لیی ده ده م

دایکیک به کوربه که ی وت:

- ئه مجاره له خوشکه که ت بدهیت ناهیلیم نانی ئیواره بخۆیت.

- کوربه که: باشه ئه مجاره دواي نانی ئیواره لیی ده ده م.

به خوا وه کو باوکم ده که م!!

کهنجیک ده چیت بۆ مزگه وت، کاتیک نویژه که ی ته واو ده کات و دیت

ده ره وه ده بینن که پیلاره که ی نه ماوه و دزراوه...

ئه ویش زۆر توره ده بیت و ده ست به هاوارکردن ده کات و ده لیت:

- به خوا نه گه ر نه و پیلاره نه م بۆ نه هینه وه نه وا وه کو باوکم ده که م،

باوکیشم پیشتر پیلاری لی دزراوه، جا تکایه بیانیه نه وه...

دزه که به و هه ره شانه ی نه و کوربه زۆر ترسا، بۆیه پیلاره گانی

هینه وه و وتی:

- بمبوره به خوا زۆر داوای لیبوردن ده که م...

ئەویش بەخشی و ویستی بروا...

- دزه که: توخوا بهر لهوهی بروی پیم بلی کاتیک پیلاویان له باوکت دزی چی کرد؟؟؟

- گهنجه که: پیلاویکی تری کری!!!

• ئاساترین ریگا

له یه کیکیان پرسنی ئاساترین و بی ماندووبونتین ریگا بو ئەوه پارچه رایه خیک له ژیر قاچی فیلک بهینینه دهره وه چ ریگایه که؟
- ئەویش وتی: چاوه ری بکهین تا فیله که دهروات!

• پرسکاری گه مژه کان

یه که م: کلکی ئەسپ چهند تال مووی پیوه یه!

دووه م: ۹۶۵۲۳۱۵۶۸۵۶۲۵۶۹۸۴۴

یه که م: چۆن ئەوهت زانی؟

دووه م: ئەگەر باوه ری به من ناکهیت برو بیانژمیتره!

• باوه ری به کهر ده کهیت و به منی ناکهیت؟

پیاویکی رهزا قورس ویستی کهر له مه لای مه شهوور وهر بگریت و سهردانیکی شاری پییکا...

مه لای مه شهووریش چه زی نه ده کرد که ره کهی وییدات، بویه وتی:

- بمبوره که ره که م له مال نیه!!

- پیاوه که: چۆن له مال نیه، من تازه گویم له دهنگی بوو!!

- مه لای مه شهوړ: واته باوهر به که ره که م ده که یت و باوهر به من
ناکه یت؟؟

• وایزانه رښتووه!!

یه مامه ده لی:

- چومه لای هاورپیه کم، بهر له وهی بچمه ژووره وه که ره که م له بهر
دهرگا به سته وه، که سیشم له گهل دانه بوو تاوهر کو لای جیبه یلم و بوم
بپاریزی...

کاتیک چوومه دهره وه بینیم مندالیک له سهر پستی که ره که م و
پیده که نی و که یف خوشه.

منیش خوم لیتوره کرد و وتم:

- نه وه بؤ سواری گویدرېژه که م بوین؟

نه ویش وه لامی دامه وه و وتی:

- خاله گیان ویستم بؤت بپاریزم و نه پروات.

- وتم: رښتبا باشتو بوو له وهی بهو شیوه یه له شوینی خوی بیت!

- منداله که: ده که واته وایزانه رښتووه و بیده به من... منیش
سو پاسیکت ده که م...

سهرم داخست و نه مزانی چی بلیم.

• ناره زووی چیت کرد بیخوینه

جاریکیان یه کیک له حوکمرانه کان له دواي نیمامیکه وه نویژی ده کرد،
نیمامه که ش نویژه که ی زور درېژ کرده وه و حوکمرانه که زور په ست
بوو بوو...

کاتیک نویژه که ته‌واو بوو دهستی کرد به پرته و بوله و به
ئیمامه‌که‌ی وت:

- بۆت نیه له‌مه‌ودوا له‌یه‌ک ئایه‌ت زیاتر بخوینی...

جا کاتیک کاتی نویژی مه‌غریب هات و ئیمام پیشکه‌وت و دهستی
کرد به خویندنی قورئان...

سوره‌تی فاتحه‌ی ته‌واو کرد و ته‌نها ئه‌و ئایه‌ته‌شی خویند: ﴿وَقَالُوا
رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا﴾ [الأحزاب: ۶۷] واته:
(((ه‌روه‌ها) ده‌لین: ئیمه‌ ملکه‌چ و فه‌رمانبه‌رداری ئاغاو گه‌وره‌کانمان
بووین، ه‌ه‌ر ئه‌وان رینگه‌و رپیازی (راستیان) له‌ ئیمه‌ شیوان و ون
کرد)).

دواتریش له‌ پرکاهه‌تی دووهم دوا‌ی فاتحه‌ ئه‌م ئایه‌ته‌ی خویند: ﴿رَبَّنَا
ءَاتِنَمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَمْ لَعْنَا كَبِيرَا﴾ [الأحزاب: ۶۸] واته:
((په‌روه‌ردگارا: دوو‌به‌راهه‌رو دوو چه‌ندان به‌رامبه‌ر سزای ئه‌وان
ده‌و نه‌فرینیکی زۆر بی‌ئه‌ندازه‌یان لی بکه‌)).

کاتیک حوکمرانه‌که گویبستی ئه‌و دوو ئایه‌ته‌ بوو له‌ ترسان
ده‌له‌رزی، ه‌ه‌ر که نویژه‌که ته‌واو بوو به‌ ئیمامه‌که‌ی وت:
- جه‌نابی ئیمام ئاره‌زووی چیت کرد بیخوینه، چه‌ندت ویست
بیخوینه، جکه له‌و دوو ئایه‌ته‌ی ئیستا خویندت!!

• باشتروايه پرووت لای جله کانت بیت

پیاویک له ئەبو حەنیفە ی پرسى:

- ئەگەر بمەوئى له ئاوى پرووبار غوسل لهخۆم دەربکەم، چاکتر وایه
پرووم له قیبله بکەم یاخود پشتمى تى بکەم؟؟
ئەبو حەنیفە وتى:

- باشتره پرووت بکەیتە جله کانت بۆ ئەوەى نەیاندزن!!

• تا ئیسقانت به دیار دەکەون

پیاویک له شەعبى دەپرسى:

- ئایا دەکریت له کاتى ئیحرامدا پیستى خۆم بخورینم؟؟؟

- شەعبیش وتى: بەلى، هیچ کیشەیه کی تیدانیه.

- پیاوێکه: تا چ رادهیه ک بۆم ههیه بیخورینم؟

- شەعبى: تا ئیسقانت به دیار دەکەوئ!!

• سوود وەرگرتن له ساویلکەیی کەسانی تر

بایه کی توند هات و کەشتیه که ی خسته مه ترسیه وه.

شەپۆله کان تا دههات گه وره تر و توندتر ده بوون.

سەرنشینەکان له ترسی خنکان هەموویان پەشۆکابوون و هاواریان
دەکرد.

تەنها یه کێکیان پالی به ستونیکه وه دا بوو... زۆر به ئارامی دانیشتبوو.

به شیک له سەرنشینەکان چوونه لای و لییان پرسى:

ئایا تۆ له وه ناترسی که بخنکیت؟؟
- وتی: نه خیر، چونکه من دوعایه ک دهزانم که له خنکان پزگارم
دهکات!!

- وتیان: ئه و دوعایه بۆ ئیمهش دهییت؟
- وتی: بینگومان، به لام هه ر یه کیکتان دهبی دیناریکم پی بدن!
- وتیان: باشه، هه ریه که و دیناریکیان پێدا.
دواتر به قه دهری خودا که شتییه که له نگه ری گرت و هه موویان
پزگاریان بوو... یه کیک له وانه ی که ئه و پیاوه ی ده ناسی پی و ت:
- ئایا تۆ له وه نه ترسای که به فیله که ت بزائن و تۆله ت لیکه نه وه؟
- ئه ویش وتی: نه خیر هیچ نه ترسام، چونکه ئه گه ر خنکاباین
هه موومان ده خنکاین و یه کترمان نه ده بینیه وه!
• داگیرکه ران وه کو گورگن؟

به جه ماله دینی ئه فغانیان وت:
- به راستی داگیرکه ران وه کو گورگ وان!! (مه به ستیان ئه وه بوو که
زۆر درنده ن).

- ئه ویش وتی: نا هه رگیز وانیه، به راستی ئه گه ر ئیوه وه کو مه پنه بن
هه رگیز ئه وانیش ناتوانن وه کو گورگ واین!!

• له کتوه دانایی فیربووی؟

له لوقمانی چه کیمیانی پرسی:
- ئه و هه موو حیکمه ت و داناییه له کئ فیربووی؟

- وتی: له نهزانهکان، هر کاتیک ئهوان ههلهیهک یان کهموو کورتیهکهه لهوان دیبێ، من لێی دوورکهوتومهتهوه و خوم لێپاراستوه.

• کهه و کورتیهکه له ئیمهوه بوو!

ژن و میژدیک دواى بهسهربردنی چهند سالیك له ژيانى کریچیاتی دهبنه خاوهن خانوی خویان، زۆر بهدلخۆشی و کامههراویهوه دهچنه خانوهکهیانهوه.

دواى تیپهربوونی چهند رۆژیک بهیانیهک که ههستان بو خواردنی نانی بهیانى ژنهکه له پهنجهرهى مالهکهیهوه سهیریکی خوارهوهی کرد بینى وا یهکیك له ژنه دراوسێکانیان جل به پرستهی جل وشکردنهوه دهکات بو ئهوهی وشک ببهوه، ژنهکه به پیاوهکهی وت: - سهیرکه ئازیزهکهه ژنی ئهو ماله چهند کهمهترخه، ئهها جلهکانیان هیشتا چهند پیسن، دیاره نازانی جل بشوات!

ئهه پرستهیه چهند بهیانیهک دووباره بوویهوه.

تا بهیانیهکیان ژنهکه ههستا و سهیری مالی دراوسێکهی کرد بینى ئهمجاره جلهکان زۆر پاک بوون، هر زوو بانگی میژدهکهی کرد و وتی:

- ئازیزهکهه وهه سهیربه شوکر بو خوا ئهو ژنهى دراوسێمان

فیژی جل شوشتن بووه، ئهمرۆ جلهکانی زۆر پاک شوستوون!!
پیاوهکهش زۆر بهنهرم و نیانییهوه وتی:

- نا هاوسهري ئازيزم ئەم بەيانىيە من زوو ھەستام و شوشەى
پەنجەرەكەى مالەكەمان پاكردهوه، ئەو پىسيەى ھەموو رۆژىك
دەمانىيىنى ھى پەنجەرەكەى خۆمان بوو نەك ھى جلەكانى ئەو مالە
دراوسىيەمان!

ژنەكە داماو و زۆر پەشىمان بوو ھەو ھەو گومانە خراپانەى كە بە
ژنە دراوسىكەى بردبوون.

• دونيا بالندەيەكە و ئەندەلوسىش كلەكەيەتى

پياويك لە ئەندەلوسەو دىتە لای ھارونە رەشىد...

ھارونە رەشىدش بەو پياوھى وت:

- دەلىن: دونيا ھەك بالندەيەك واىە و ئەندەلوسىش كلەكەيەتى...

پياوھ ئەندەلوسىيەكەش بەخىرايى وتى:

بەلى راست دەكەيت قوربان جا ئەو بالندەيەى تۆ دەيلى تاسە

(ئاشكرايە كلكى تاس زۆر جوانە، ئەو پياوھش لە خوشەويستى بۆ

نىشتىمانەكەى تاسى ھەلبارد).

ھارونە رەشىد بە خىرايى و جوانى ھەلامى ئەو پياوھ لەلايەك و

خوشەويستى بۆ نىشتىمانەكەى زۆر سەرسام بوو!!!

• بۆچى من؟

"ئارسەر" ياريزانى بەناوبانگى تىنسى سەر زەوى دواى ئەوھى بە
ھۆكارى گواستەوھى خويىنى پىس بۆى لە كاتى كردارى
نەشتەرگەرى دليدا توشى نەخوشى كەمى بەرگى لەش(ئايىز) ھات

سەرکەوتنانه نەم پرسی (بۆچی من ئەی خودا)؟! دەتەوی ئیستا
بپرسم خودایە (بۆچی من؟).

ئیسکە رزبوەکان چۆن دەبنەو بە مڕۆف؟ ئەمە زۆر ئەستەکە!!
بئ باوەران ھەر لە کۆنەو ئینکاری زیندوو بوونەو ھە مڕۆفیان
کردوو، پێیان وایە کە مڕۆف دواي ئەو ھە دەبێت بە ئیسک و
پروسک و دەرزئ ھەرگیز جاریکی تر زیندوو نابێتەو، دەلین: ﴿
...مَنْ يُحْيِ الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ﴾ [یس: ۷۸] واتە: ((کی دەتوانی ئەو ئیسک
و پروسکە رزبوانە زیندوو بکاتەو؟)). قورئان وەلامیان دەداتەو و
دەمکوتیان دەکات: ﴿... يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ﴾
﴿[یس: ۷۹] واتە: ((پێیان بلێ: ئەو زاتەي کە یەکەمجار دروستی کرد،
ھەر ئەویش زیندووی دەکاتەو، ئەو بەھەموو دروستکراویک زاناو
ئاگایە (چونکە بەراستی دروستکردنەو ھە شتیک کە ئەسلێکی
ھەبوو زۆر ئاسانترە لەو ھە کە شتیک پێشتر بوونی نەبووبی ئینجا
دروست بکریت (پەروردگاری مەزنیش بەھەر شتیک بلێت ببە، ئەوا
دەبێت))

• من نوێنەرایەتی میلیلەتیکێ برسی دەکەم!

غاندی دەلێت:

- ئەو کاتەي چوومە بەریتانیا، لەوی پۆژنامەنووسیەک بە
گالەجارییەو لێی پرسیم:

- ئەو ە چ جل و بەرگىنە لەبەرت کردوو، تەنانت كەم و كورتى و
عەيبى جەستەشتى دانەپۆشيوو، بۆ جلىكى تۈزىك رىكت
نەپۆشيوو؟

منىش پىم وت:

- بەرپىزم، من نوپنەرايەتى مىللەتىكى پرسى و پووت دەكەم بۆي
بەمشيوەيەم!

• گەرمنىش ئەو نەبىنم ئەوا ئەو من دەبىنى

لە يەكىك لە كانگاكانى خەلوز، مندالنىكى بچوك چاوەرپى ماتە
خوارەو مەسەدى دەکرد، تاوەكو باوكە كرىكارەكەى بىتە خوارەو
و بەرەو مال برۆنەو.

يەكىك لەسەرپەرشتيارەكانى بىنى و پرسىارى لىکرد:

- تۆ چى دەكەيت لىرە؟

مندالەكە: من چاوەرپى باوكم دەكەم.

- سەرپەرشتيار: ئاخىر تۆ ناتوانى باوكت بناسىتەو لە نىو ئەو
هەموو پياوەدا، چونكە هەموويان كلاويان لەسەرەو هەروەها
هەمووشيان بە خەلوز رەنگى پىستيان رەش هەلگەرپاوە، بۆيە وا
باشترە بچىتەو بۆ مالەو.

بە تەواوى پاكى و بىگەردى خۆى وەلامى دايەو و وتى:

- بەلام ئەگەر منىش ئەو نەناسمەو ئەوا باوكم من دەناسىتەو!

ئاي چەند وەلامىكى جوانە!

بهائی، نهو دهزانیت که ناتوانیت باوکی بناسیتتهوه، بهلام نهووش
دهزانیت که باوکی به دلنیاپیهوه دهیناسیتتهوه!

• بوچی ئیسلام لهسهر ئیمه‌ی پیویست کردووه که گوپرایه‌لی
پیاوه‌کانمان بین؟

له به‌رنامه‌یه‌کی ئایینی ته‌له‌فیزیۆنیدا ئافره‌تیک په‌یوه‌ندی ده‌کات و
ده‌پرسیت:

- نه‌ی شیخ بوچی ئیسلام له‌سهر ئیمه‌ی فهرز کردووه که ده‌بیت
گوپرایه‌ل و خزمه‌تکاری پیاوه‌کانمان بین و له‌قه‌سه‌یان ده‌رنه‌چین؟
- شیخ: خوشکی من تو چه‌ند کورپ هه‌یه؟؟
- ئافره‌ته‌که: سی کور

- شیخ: خودای گه‌وره‌ فه‌رمانی به‌هه‌رسیکیان کردووه که
خزمه‌تکاری تو‌بن و له‌قه‌سه‌ی تو ده‌رنه‌چن، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر تو لییان
رازی نه‌بیت چونه به‌هه‌شتیشیان نه‌سته‌مه...
ئافره‌ته‌که: ده‌ستی کرد به‌گریان و وتی: الحمدلله له‌سهر نیعمه‌تی
ئیسلام!!

• تو بو من دووه‌م و سییه‌م و چواره‌می!!

ژن و می‌ردیک به‌یه‌که‌وه قورئانیان ده‌خویند.
له‌و کاته‌ی که ئافره‌ته‌که قورئانی ده‌خویند گه‌یشته نه‌و ئایه‌ته‌ی که
خودای گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿...فَأَنكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ

وَرَبْعَ...﴾ [النساء: ۳]

واته: ((دهسا ئه و ژنانه ماره بکهن پیتان دهشین، دوان دوان، سیان سیان، چوار چوار، واته: ههریه کیکتان دهتوانن ههتا چوار ژن ماره بکهن، بهمهرجی عه دالهت و توانایی ژیاندنیا)).

ئافره ته که دهنگی خوی نزم کرده وه و پیاوه کهش پیکه نی و وتی:

- ((تو بۆمن دووهم و سییه م و چواره میشی)).

• بۆچی ئافره تی موسلمان نادریت به نه سرانیه کان؟

نه سرانیه ک له شیخ ئه حمه د دیدات ده پرسى:

- بۆچی شه ریه ته که ی ئیوه ریگه ده دات که ئیوه له گه ل کچه کانی ئیمه هاوسه رگیری بکهن، به لام ریگه نادات ئیمه له کچه کانی ئیوه بخوازین؟

شیخ دیداتیش وه لامی ده داته وه و ده لیت:

- ئیمه باوه رمان به پیغه مبه ره که تان هیئاوه بویه کچه کانتان بۆمان چه لال کراوه، به لام ئیوه پیغه مبه ره که ی ئیمه تان به درۆ داناوه بویه ش کچه کانمان له سه رتان چه رام کراوه!

• بۆ تۆله ناستینی؟

له دانایه کیان پرسى:

- بۆچی تۆله له و که سه ناستینی که ئازار و ئه زیه تت پیده گه یه نیت؟

- وتی: ده تانه وی گاز له و سه که بگرم که گازی لیگرتووم؟!

• خوشەویستی بەقەرزی نابێ!!

- پوژیکیان ھاپونە پەشید لە بالول دەپرسی:
- کێت لە ھەموو کەس زیاتر خوشدەوی؟
- بالولیش دەلی: ئەو کەسە سەم تێر بکات.
- ھاپون: ئەگەر من سکت تێر بکەم منت خوشدەوی؟؟
- بالول: خوشەویستی بەقەرزی نابێت.

• سەرۆک کۆماری عێراق و وەزیریکی بەپازیلی

- دەلین جاریکیان وەزیریکی بەپازیلی دیتە سەردانی سەرۆک کۆماری عێراق (جەلال تالەبانی) کە ئەو کاتە لە ھەریمی کوردستان بوو، کاتیکی دەگاتە کوردستان وەزیرەکە بە مام جەلال دەلیت:
- ئەو یەکەم جارە بزانی شویینیک ھەیە بەناوی ھەریمی کوردستان!!
- مام جەلالیش ھەر زوو وتبووی:
- ئێمەش ھەر بە پۆنالدۆ زانیومانە کە بەپازیل ولاتە، ئەگەرنا لای ئێمە ھەر سەیارەییە!!

• زەمانی قسەیی بێ کردارە

- شاعیریکی بە شیعیریکی جوان و بەھێز مەدحی پاشایەکی دەکات، لەبەرانبەردا پاشا فەرمان بە خەزنەدارەکەیی دەکات و دەلیت:
- سەد سکەیی ئالتونی پێیدە، بەلام ھەر ئەوسا بە ئاماژەییەکی بە خەزنەدار دەلی سکەکانی پێمەدە!

شاعیره که به سهر سورمانه وه وتی:

- ئه وه واتای چیه؟؟ له لایهک فهرمان دهکهیت که سکهی ئالتونیم
پێدهن و دواتریش ههر خۆت فهرمان دهکهیت که پیم نهدهن!!
پاشا به شاعیره کهی وت:

- تو به وشهکانی شیعره کهت منت دلخۆش کرد، منیش تهنها بهر
قسه دلی تۆم خۆشکرده وه!

• ریزمان ههیه بۆی

پیاویک چوو بۆ لای پزشکی و پێ وت:

- دکتۆر گیان ریشم سپی ئه بێ چیتان هه بێ بۆی؟

- دکتۆر: ریزمان ههیه بۆی!

• خۆینه رهکان دزنین!

کتیب فرۆشیک هیچ شهویک په رتوو کهکانی نه ده بردنه وه دوکانه کهی،

ئه و کارهشی بوو بووه جێی سه رنجی زۆریک له خه لکی!

پۆژیکیان لیان پرسی:

- ئه وه بۆ ئه و کتیبانه نابیه ته نیو دوکانه که ته وه، ناترسی لیت بدزن؟

ئه ویش وتی:

- نه خیر هه رگیز له وه ناترسم، چونکه ئه وانهی کتیب ده خۆینه وه

دزنین و دزهکانیش خۆینه ر نین!!

• به رزتر پروانين

مامۇستايەك بە قوتاببەكانى دەلىت:

- بابەتېك بنوسن واى دابنېن كە ئىستا ئىوہ به رېوبەرى
كۆمپانپايەكى گەورەن!!

قوتاببەكان ھەمويان كاغەزيان دەرھىناو دەستيان كرد بە نوسين...
تەنھا قوتاببەك نەبى!

مامۇستاكە لىي پەرسى:

- ئەوہ تۆ بۆ ھىچ نانوسى؟

قوتاببەكە وتى:

- ئاخر مامۇستا گيان چاوەرپى سكرتيرەكەم دەكەم كاغەزېكم بۆ
بېنى!

• پيرە پياويكى بەوہفا

پيرە پياويك بەياني زوو لەمالەكەى ھاتە دەرەوہ، بەپى دەرپۇشت،
دەيوست لەيەكېك لە شەقامەكان بپەرپتەوہ، بەلام لەناكاو
ئۆتۆمبىلىك لىيدا، پياوہكە كەوتە سەر زەوى و خەلكى لەدەورى
كۆبونەوہ و برديان بۆ نەخۆشخانە.

پاش تيمارکردنى برينەكانى، پەرستارەكان پىيان وت:

- دەبىت ئامادەبىت بۆ گرتنى ويئەى تيشكى ئىسكەكانت.

پياوہكە خەيالى رپۇشت وپاشان، ھەستاو بەشەلەشەل بەرەو

دەرگاگە رپۇشت و لەوكاتەدا وتى:

- بەلام من پەلەمە، بۆيە پىويست بە تيشك ناكات!

په رستاره‌کان هه‌ولياندا رازی بکه‌ن، به‌لام سه‌رکه‌وتوو نه‌بون، لینیان
پرسی:

- به‌و نه‌خۆشی و برینانه‌ته‌وه بو کوی ده‌چی؟ بوچی په‌له ده‌که‌ی؟
پیره‌می‌رده‌که وتی:

- ژنه‌که‌م له‌خانه‌ی به‌سالاچوانه‌و، منیش هه‌موو به‌یانیه‌ک زوو ده‌چم
و نانی به‌یانی له‌گه‌ل ده‌خۆم، بو‌یه نامه‌وی دره‌نگ بکه‌وم!
یه‌کیک له‌ په‌رستاره‌کان وتی:

- تو نیکه‌ران مه‌به، ئیمه هه‌والی ده‌ده‌ینی که ئه‌م‌رۆ دره‌نگتر ده‌گه‌یه
لای.

- پیره‌می‌رده‌که وتی: به‌داخه‌وه! ئه‌و نه‌خۆشه و دووچار
له‌بیرچوونه‌وه و بی زیه‌نی بووه و ئاگاداری هیچ نیه، ئه‌و ته‌نانه‌ت
منیش نانا‌سی‌ت!

په‌رستاره‌که: چیی واتا تو نانا‌سی‌ت؟ ئه‌ی که‌واته بوچی هه‌موو
به‌یانیه‌ک ده‌چی نانی پی‌ده‌ده‌ی که ناتنا‌سی‌ت و نازانی تو‌ی کی‌ی؟
پیره‌می‌رده‌که به‌ده‌نگی‌کی کزو غه‌مگینه‌وه وه‌لامی‌کی جوانی
په‌رستاره‌که ی‌دایه‌وه وتی:

راسته ئه‌و من نانا‌سی‌ت و نازانی‌ت من کی‌م، به‌لام خو من ده‌زانم ئه‌و
کی یه!!

• هیچ کات درۆ نه‌که‌ی ته‌نانه‌ت نه‌که‌ر بو په‌روه‌رده‌کردنی

منال، یان بو گالته‌ش بی!

مندالیک له‌ باوکی پرسى :

دایه میان، بو چی تاله مووی سپی له سهرت ههیه ؟
- باوکی وتی: هه ر جاری مندا لهه یه ک بکات و باوکی لینی تورپه
بیت، نهوا تالی مووی سپی له سهری دهرده که ویت!
- مندا له که وتی : نیستا زانیم بو چی باپیرهم سهری هه موو سپی
بروه!

• دل شکن

کهنجیک له پیاویکی خاوه ن نه زموون ده پرسیت:
- نایا نه که ر دلیک شکا ده توانی جاریکی تر مهیلی به لای عیشقدا
بچیت و خوشه ویستی بکاته وه؟
- پیاوه که: بیکومان به لئ.
- کرپه که: نایا تو هه رگیز له په رداغی شکاودا ئاوت خواردوته وه؟
- پیاوه که: ئه ی توچی، له بهر نه وه ی په رداخه که شکاوه ته رکی ئاو
خواردنه وه ت کردووه؟

• علمی غهیب

ئه ستیره ناسیک ده چیته لای پیاوینک و پنی ده لئ:
- نه که ر دوو جونه یه م پینده ی نهوا نه وشتانه ی که له داهاتوودا له
ژیانی تودا پرووده دن هه موویانت پین ده لیم!
- پیاوه که: نه که ر هه ر به راستی تو زانستی غهیب و په نهانیت بزانیبا
نهوا ده ترانی که من ته نها یه ک جونه یه له گیرفانم دایه!
کله برای علم زان بئ دهنگ بوو و پیاوه که ی جیهیشت!!

• بۆچی وهکو جاران نی له گهلم؟

دوای هاوسه رگیریان ژنه که پرسپاری له پیاوه که ی کرد و وتی:
- باشه تو بۆچی خیلافی ئه و پهیمانانه ده کهیت که سه رده می
دهستگیرانداری به لئنت پیدابووم؟
پیاوه که: ئایا تو هه رگیز ماسی گرت بینوه که دوای گرتنی ماسیه که
هیچ خواردنیک بدات به ماسیه که؟

شیخ شه عراوی و توندپه ویک

جاریکیان شیخ شه عراوی له گه ل گهنجیکی توندپه و ده که ویته
گفتوگوه، شیخ شه عراوی له توندپه وه که ده پرسیت:
- ئایا خو ته قاندنه وه له مه لیهایه ک، له ولاتیکی ئیسلامی به جائیز
دهزانی و کوشتنی که سه کانی ناوی به چه لال دهزانی؟
- که نه که: گومانم له وه دانیه، به لی.
- شیخ شه عراوی: دوای ئه وه کوژراوه کان بو کوئ ده چن؟
- توندپه وه که: بو دۆزهخ.

- شیخ شه عراوی: هه موو هه ولی شه یتان بو چییه؟
- توندپه وه که: هه موو هه ولیکی ئه و بو ئه وه یه خه لکی له دینداری
وه ربگیریت و به ره و دۆزه خیای بیات.

- شیخ شه عراوی: که واته ئه و بیرکردنه وه ی تو کارئاسانی بو
شه یتان ده کات، تو ده ته وی خه لک بکوژی و دواتریش وه ک خوت

دەلبى دەچنە دوزەخ، شەيتانىش ھەمان ئەو شتەى دەوى كە تو
دەتەوى.

((ئەمە لە كاتىكدايە كە پىغەمبەرى ئازىز (ﷺ) بۇ مردنى جوله كەيەك
گرياوە، لىيان پرسىووە: ھۆكارى گريانت چىيە ئەى پىغەمبەرى خودا
(ﷺ)، فەرمووى: نەفسىكم لە دەست چوو نەمتوانى بەرەو بەھەشت
پىنمونی بكەم)).

• گفتوگۆيەك لە نىوان زانست و سەرۆت و شەرف
پوژىكيان زانست و سەرۆت و شەرف كو بوونەو، ئەم گفتوگۆيە
لە نىوانياندا پوویدا:

- سەرۆت وتى:

جادووى من بەسەر خەلكيەو زۆر گەورەيە.
پەونەقى من گەورە و بچوك بۇ لای خۆى پادەكىشيت.
بەمن قەيرانەكان كوتاييان پى ديت.
لە نەبوونی مندا كيشە و گرفتهكان پوودەدەن.

- زانستيش وتى:

من لەگەل عەقلەكاندا ھەلسوكەوت دەكەم.
من بە دانايى و لوژىك و ياسا دانراوەكان
كىشەكان چارەسەر دەكەم
نەوەك بە دىنار و دىرھەم.
من لە بەرەبەرەكانتيەكى بەردەوام دام

له پیتاو مروڤ له دږی دوژمنه کانی مروڤایه تی،
نه زانی و هه ژاری و نه خوښی.

- شه رەفیش وتی:

به لام من نرخه کهم زور گرانه، نه ده کړدریت نه ده فروشریت،
که سیک سوور بیت له سهرم ئەوا شکو داری ده کهم..
هه رکه سیکیش منی نه وی، زه لیل و ریسوای ده کهم!

کاتیک هه ر سیکیان ویستان برۆن، وتیان: باشه چۆن یه کتر
بیینینه وه؟

- سه روهت وتی:

براکانم ئەگه ر ویستان من بیین ئەوا له کوښکیکی گه وره دا به دوای
مندا بگه رین.

- زانست وتی:

ئه گه ر منیستان ویست، ئەوا له کوږی زانایان و زانکوکاندا من
ده دۆزنه وه.

شه ر هف بی دهنگ بوو...

به لام دوو هاوړیکه ی پرسیاریان لیکرد: بو قسه ناکه یت؟
ئینجا ئەویش هاته قسه و وتی:

- من که رۆیشتم هه رگیز ناکه ریمه وه!

• سه عیدی نورسی و بی باوه پیک

- بی باوه پ: ئیوه ده لئین خودا له یهک کاتدا هه موو که سیک ده بیئت،
باشه پیم نالیی خودا چۆن ده توانی له یهک کاتدا گوئیستی سه
مرؤف بیئت؟

- سه عیدی نورسی: باشه به لای ئیمه وه خودا گه وره تره یان خۆر؟
- بی باوه پ: بیگومان خۆر.

- سه عیدی نورسی: ئه گه ر سه د که سمان هه بیئت، له به ره به یان خۆر
بیته ده ر له سه ر هه ر سه د که سه که ده دات؟

- بی باوه پ: به دلنیا ییه وه به لی.

- باشه خۆریک که یه کیک له دروستکراوه کان بتوانی ئه و کاره
بکات، چۆن دروستکه ری خۆر ناتوانی ئه و کاره بکات؟

بی باوه پ: که نوقه ی لیبرا و هیچی تری نه وت.

ئینجا سه عیدی نورسی بهرده و امیدایه قسه کانی و وتی:

بی عه قلی و گه مره یی ئیوه له وه دایه که هیزی خودا به هیزی
بهنده کان به راورد ده که ن، جا ئه گه ر هیزی خودا ههروهک هیزی
بهنده کان بیئت چۆن ئه و خودایه شیاوی په رستن ده بیئت، ئاخه بویه
ده په رستری چونکه هیز و ده سه لاتی ئه و له بن نه هاتوه و بی
وینه یه!

• قاچی من یان پروخساری تو؟

لهیهکیک له ولاته نه وروپیهکان و یهکیک له شوینهکانی دهست شوتن، گهنجیکی موسلمان خهریک بوو دهستنوویژی دهگرت، لهوکاته گهنجیکی غهیره مسلمان دیت، که لهو کاته دا گهنجه موسلمانیه خهریکی قاچ شوتنیه تی و قاچهکانی خستوته سهر شوینی شوتنه، چونکه هیچ شوینیکی تری لینه بوو که قاچهکانی لیبشوات. گهنجه غهیره موسلمانیه که نه مه ی بینی به گهنجه موسلمانیه کی وت:

- توبوچی نهو قاچه پیسانهت دهخهیه سهر نهو مه غسه لهیه، تونازانی ئیمه لیره دهمووچاومان دهشوین؟

گهنجه موسلمانیه که زور به هیمنی وهلامی دایه وه وتی:

- تو پروژی چهند جار دهموو چاوت دهشوی؟

- غهیره موسلمانیه که: به یانیان که هه لدهستم دهیشوم و هه ندیک

جاریش نه گهر گهرمام بیت یان کاریک بکه م جاریکی تر دهیشوم..

- گهنجه موسلمانیه که: دهسا بزانه به پریم، ئیمه پروژانه (ه) جار تنها

وهک واجب ده بیت دهم و چاو و دهست و قاچهکانمان بشوین، جگه

له شوشتهکانی تر... جا ئیستا تو پیم بلی قاچی من پاکتره یان

پروخساری تو؟

قسه یه کی بو وتن نه مایه وه و رهنگی سور هه لگه را و نه وه ی بوشی

هاتبوو له بیر ی چوو و پرویشت!

• وه لامي ژنيكي ژير بو پياويكي گه مژه

پياويكي گه مژه دهيوست سوکايه تي به ژنيک بکات، به ژنه که ي وت:
- باشه ئيوه بوچي له سهر ئه و جوانيه و به لام له سهر ئه و بي عه قليه
دروستکراون؟؟

- ژنه که: هو ي جوانيه که مان ئه وه يه تا گه مژه کاني وهک تو
هه مووشتيکمان له پيناو بکه ن و خوشيان بوين، بي عه قليه که شمان
له وه دايه که که سيكي وهک تو مان خوشبو ي!!

• زانستي فهلسه فه

پياويكي به ته مه ن... کورده که ي له يه کيک له ولاته ئه وروپيه کان
برونامه ي دکتورا له زانستي فهلسه فه به ده ست ده يتي ت...
رؤژيکيان له حه وشه ي ماله که يان له گه ل باوکی له سهر مي زي نان
خاردن دانيشتبوون، باوکه که له کورده که ي ده پرسى:
- کورده که م ده پيم بل ي تو به ديارىکراوى له سهر چ بابه تىک دکتورات
به ده ست هيناوه؟؟ دکتورا که ي تو واتا له مه ودوا چاره سه رى
نه خوشيه کاني خه لک ده که ي ت؟؟

- کورده که: نا باوکه، دکتورا که ي من له زانستي فهلسه فه يه.

- باوک: فهلسه فه واتاي چيه کورم؟

- کورده ئيستا من تي تده که يه نم که فهلسه فه واتاي چى.
باوکه ئيستا من و تو له سهر ئه م مي زي نان خواردنه قاپيک برنج و

مريشکيکمان له به رده مدانيه؟

- باوک: با راست دهکەى.

- کورەکە: باوکە ئیستا من دەتوانم بە زانستى فەلسەفە بۆت
بەسەلمینم کە ئەو دەو قاپ برنج و دوو مریشکن، ئەو دەک یەک قاپ
برنج و یەک مریشک!

باوکە کە مریشکەکەى خستە سەر برنج و دواتریش وتى:

- تەواو کورم من باوەرەم کرد، ئەو دانە مریشک ئەو قاپە برنجە بۆ
من ئەو دەى تۆش زیادى دەکەیت بۆ خۆت! کورەکە شەژا و
پەشیمان بوو یەو ئەو دەى کە باوکى وت.

• گفتوگۆیەک لە نێوان حەق و ناحەقدا

پروژیکیان حەق و ناحەق لە رینگادا بەیەک گەیشتن و ئەم گفتوگۆ
کورتە لە نێوانیدا روویدا:

- ناحەق: من سەرم لە تۆ بەرزترە.

- حەق: من قاچەکانم لە تۆ جیگیر و چەسپاوترن.

- ناحەق: من لە تۆ بەهێزترم.

- حەق: من لە تۆ زیاتر دەمیتەوێ.

- ناحەق: بەهێزەکان و خوشگوزەرانەکان لەگەڵ منن.

- حەق بە ئایەتیک کۆتایی بە گفتوگۆکە هێنا و وتى: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا

فِي كُلِّ قَرْيَةٍ مُّجْرِمِيهَا لِيَمْزَكُوْا فِيْهَا وَمَا يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا

يَشْعُرُوْنَ﴾ [الأنعام: ۱۲۳] واتە: ((ئە بەو شێوەیە، لەناو هەموو شارو

شارقچكه يه كدا گه وره تريني تاوانباريانمان بالادهست كردوه تا پيلان و تهله كه بگيرن تيايدا، (بى ئه وهى بزائن) كه: هيچ فيل و تهله كه يه كيش ناكهن به زيانى خويان ته واو نه بيت، له كاتيكدا ههست به وه ناكهن، پيلان دژى خويان ده گيرن و به سهر خوياندا ده شكيت وه (به لام) ههستى پيناكهن (چونكه غافل و بى ئاگان كه به ره و ليوارى مهرگ ههنگاو هه لده گرن و له سزاي پهروه ردگار دهرباز نابن)).

• كه واته بۆ غه مبار بين؟

پياويكى غه مبار پرسىارى له دانايهك كرد، ئهى دانا، من هاتووم بۆ لات تاوهكو هۆكارى غه مباريم بزائم؟

- داناكه: من دوو پرسىارت لیده كه م، وه لامه كه يانم پیتده.

- پياوهكه: فهرموو بپرسه.

- داناكه: ئايا كاتيك هاتيه دونيا ئه وه غه م و كيشانهت هه بوون؟

- پياوهكه: به دلنیايييه وه نه خير.

- داناكه: ئايا كاتيك ئه م دونيايه جیده هیلیت غه مهكانت له گه ل خوتدا

ده بهیت؟

- پياوهكه: به دلنیايييه وه نه خير.

داناكه: شتيك كه له گه لت دانه بوو بيت و، له گه ل خوتدا

نه بهیت... كه واته بۆچی كۆل ده دهيه بهر غه مهكانت، بۆيه له دونيادا

ئارامگره، با دیدگات بۆ ئاسمان دريژتر بيت له بينيت بۆ زهوى،

تاوهكو چیت بوئ پتی بگهیت.

زهردهخه نه بکه و پیبکه نه... پرزقه کهت دیاریکراوه و قهدهریشته
یه کلایی کراوه ته وه، کاره کانی دونیاش شیای غم خواردن نین،
چونکه گشت کاریک به دهستی زاتی هه میشه زیندوو و به ئاگایه ی
ئه ویش (الله) یه.

یه کییک له داناکان دهلیت: باوه پدار له نیوان دووشتدا دهژیت:
یه کیکیان ئاسان و ئه وهی تریان قورس، هه ردووکیشیان نیعمه تن،
ئه گهر باش لیان وردبیه وه.

له ئاسانیدا شوکرانه هه یه، ﴿...وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ﴾ [آل عمران:
۱۴۴] واته: ((دلنیا شبن که خوا پاداشتی شوکرانه بژیان ئه داته وه و
سه ریان ده خات)).

له قورسیشدا، ئارامگرتن هه یه، ﴿...إِنَّمَا يُوقِ الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾
[الزمر: ۱۰] واته: ((به راستی ته نها خوگران پاداشتیان بی سنوور و
بی ئه ندازه یه)).

• وه لاهه جیگیره کان

له دانایه کیان پرسى: کى به هیزه له خه لکید؟ وتى: ئه و که سه یه که
ده توانیت تورهی خوی بشاریته وه و دایم رکینیته وه.

پیی وترا: ئه ی کى لاوازه؟ وتى: ئه و که سه ی به دهنگ و وته کانی
خوی سه رسامه.

وترا: کى زور زانایه؟ وتى: ئه و که سه ی که دوو کهس له سه ری یا
جیاوازن.

وترا: كى ساده و ساكاره؟ وتى: ئه و كهسهى كه دووكهس له سهري
هاوړاين.

وترا: كى عاقل و هوشمه نده؟ وتى: ئه و كهسهى مل داده نوينى بو
گرده لولو له كان.

وترا: كى شپته؟ وتى: ئه وهى بانگه شهى عاقلې دهكات.

وترا: كى بى زانست و عيلمه؟ وتى: ئه و كهسهى كه خوى پى
زاناترين كهسه.

وترا: كى زور بلييه؟ وتى: ئه و كهسهى كه به بى واتا قسه دهكات.

وترا: كى زمان پاراوه؟ وتى: ئه و كهسهى كه كورتېره له قسه كردندا.

وترا: ئهى كى زانايه؟ وتى: ئه و كهسهى كه مه عريفهى لايه.

وترا: كى نووسه ره؟ وتى: ئه و كهسهى كه به ههسته وه بو دهروونى
دهنووسيت.

وترا: كى راستگويه؟ وتى: ئه و كهسهى كه سه ره تا له گه ل خويدا
راست بيژه.

وترا: ئهى كى دروزه؟ وتى: ئه و كهسهى كه شه يتانه.

وترا: كى عه يبدار و خاوه ن كه م وكورتيه؟ وتى: مروف.

به داناکه وترا، ئهى كى كامل و ته واوه؟ وتى: ته نها خوداي كه و ره .

• ئاگادارى ته له فيزيون بن!

باوكيك به مندا له كهى وت :

- ئا ږوله كونترولي ته له فيزيونه كه م بو بيته تا كه ناله كه بكورم.

کوربه که کونتروله که ی بۆ باوکی هینا و به باوکی وت:
 باوکه گیان ئاگادار به ئه و که ناله ی که تو دهیخه یته
 سه رته له فیزیونه که نه تگورئ!

- هه موو دروست کراویک له چاو دروستکه ره که ی هه ر وایه
- پرسیاریان له (ئه دیسۆن) کردو وتیان :
- تو باوه رت به بوونی خوا هه یه؟
- له وه لام دا وتی :
- بیگومان بروام به بوونی خوا هه یه.
- وتیان : ئه ی بۆچی نایبینی؟
- وتی: من کاره بام دروست کردوو زۆر به باشی ئه و ده ناسم،
 به لام ئایا کاره با من ده ناسیت و هه ست به من ده کات؟
- وتیان : نا!

وتی : هه موو دروست کراویک له چاو دروستکه ره که ی هه ر وایه.

• وه لامی ئافره تیکی هه کیم

سه باره ت به چه ند ژنی پرسیار له ئافره تیکی هه کیم کرا
 له وه لامدا وتی:

- چه ند ژنی (به دهسته واژه هه له که ی "فره ژنی"): به پوژی پوناک، له
 ژیر چاودیتری خوداو به پینی شه ریه تی خودا، زۆر باشتره
 له فره دۆستی له تاریکای شه و، به چاودیتری شه یتان و دوو
 له شه رعی خودا!

• خومره‌ی خراب هه‌ویری خراپی لی دروست ده‌بی!

ژنیک منداله‌که‌ی برده لای پزشکیکی ده‌روونی و پیی وت:
- دکتورگیان منداله‌که‌م هه‌رچه‌نده ته‌مه‌نی بچووکه، به‌لام به‌رده‌وام
درۆ ده‌کات.

له‌وکاته‌دا زه‌نگی مؤبایلی دایکه‌که‌ لیتدا، وه‌لامی دایه‌وه‌و وتی:
- ببوره له‌بازارم!

پزیشکه‌که‌ پیی وت: خومره‌ی خراب هه‌ویری خراپی لی دروست
ده‌بی!

• وه‌لامی دانایه‌ک

کابرایه‌ک چوه لای دانایه‌ک و پیی وت:

- فلانه که‌س قسه‌ی پی ده‌وتیت!

ئه‌ویش پیی وت:

ئه‌و تیریکی بۆ هاویشتم و نه‌پییکام.

تۆ بۆ هه‌لیده‌گریته‌وه و ئه‌یکه‌یت به‌دلما؟!

• گفتوگۆی نیوان کچ و کورنیک

کچیک به‌ ریگادا ده‌رویشتم... جلیکی پرووتی پۆشیبوو، کورنیکیش

له‌به‌رامبه‌ریه‌وه ده‌هات و به‌مه‌به‌ست توانجیکی لیتدا، دواتریش ئه‌م

گفتوگۆیه له‌ نیوانیاندا پروویدا:

کچ: من ئازادم چ جلیک له بهر دهکهم و بۆت نیه شیوازی جل و
بهرگ بو من دیاری بکهیت.

کور: منیش ئازادم له ههرچیهک دهیلیم.

کچ: ئهبی یاسایهک دابنری که توانج دان له کچان سزای له سهر بی

کور: ئهبی یاسایهکیش دابنری که خو پرووت کردنهوهی کچان سزای
له سهر بی.

کچ: ئهگهر دهتهوی من نهبینی ئهتوانی چاوهکانت داخه.

کور: ئهگهر دهتهوی گویت لیم نهبیته ئهتوانی گویتیهکانت داخه.

کچ: بهلام تو به قسهکانت ئازارم دهدهی .

کور: تۆش به شیوازی جل و بهرگهکهت ئازارم دهدهی.

کچ: بهلام خوای گهوره فرمانی پی کردووی که چاوهکانت بیاریزی.

کور: خوای گهورهش فرمانی به تو کردووه که لهشت بیاریزی.

• بهلام هندی شتم لهدهس داوه!

لهخودا ناسیکیان پرسى:

- لهو ههموو نزاکردن و پارانهوانهت له خودا هیچت بهدهست
هیناوه؟

وهلامی دانهوه و وتی:

- نهخیر!

بهلام هندی شتم لهدهست داوه!

وێک:

تۆرەیی، نینگەرانی، دلە راوکی، خەموکی، هەستی نامۆبوون و ترس لەمردن.. نابیت هەمیشە تیبکۆشین بۆئەوێ کۆمەلە شتیک بەدەست بهێنین، هەندیک جار بە لەدەستدان ئاسودەتر دەبین!!

• حالی کتیب فروشیک

لە کتیب فروشیکیان پرسی:

- رزق و رۆزیت و بازارت چۆنە؟

- وتی: زۆر خراپە.

- وتیان: بۆچی؟

- وتی: پارەدارەکان خۆیندەواریان نییە گەر هەشیان بێ ناخویننەو، خۆیندەوارەکانیش پارەیان نییە!!

بۆچی بەردەوام بۆ خەمێک دەگریەین؟

جاریکیان چارلی چاپلن نوکتەیهکی زۆر خوشی بۆ جەماوەرەکەی خۆی گێڕایەو. هەمویان لە قاقای پێکەنینیاندا... زۆر پێی پێکەنین.

پاش ئەو دوبارە هەمان نوکتە ی گێڕایەو، خەڵکە کە مەتر پێکەنین!

پاشان نوکتەکەی سێ بارە کردەو، ئەمجارە کەس پێکەنێ!

دوای ئەو رۆوی کردە جەماوەر و وتی:

'کاتیک ئێمە ناتوانین دوبارە و دوبارە بە هەمان نوکتە پێکەنین.

ئەو باشە بۆچی دوبارە و دوبارە بۆ هەمان خەم دەگریەین و

خەمبار دەبین؟!

• لوتکه‌ی سه‌رسامبوون!

به گالته‌وه له دانایه‌کیان پرسى:

- مروف چ کاتیک ده‌گاته لوتکه‌ی سه‌رسامبوون؟

ئه‌ویش هه‌ر به گالته وه‌لامی دانه‌وه و وتی:

- بچیته مالیکه‌وه و بت به‌ن بو ژووریکی بازنه‌یی و پیت بلین له سووچه‌که دابنیشه!!

- وتیان: ئه‌ی لوتکه‌ی ژیری له چی دایه؟

- وتی: بتوانی سووچی ژووره‌که بدۆزیه‌وه!

دواتر له‌سه‌ر گالته‌که‌یان به‌رده‌وام ده‌بن و ده‌لین:

- باشه ئه‌ی لوتکه‌ی ئه‌ده‌ب و ره‌شت له چی دایه؟

- وتی: به‌ر له‌وه‌ی ده‌رگای سه‌لاجه بکه‌یته‌وه له ده‌رگا بده‌یت!

- وتیان: ئه‌ی لوتکه‌ی بی عه‌قلی له چی دایه؟

- وتی: دواى سى جار له ده‌رگادانی سه‌لاجه‌که ده‌رگا‌که به ئیوه بکه‌نه‌وه!!

چیتریان نه‌ووت و رۆیشتن...

• ئاگادار به نه‌خلیسکئی!

رۆژیکیان پێشه‌وا حه‌نیفه (الإمام أبو حنیفه النعمان) به‌لای منداڵێکا تیپه‌ر ده‌بیته، ده‌بینی منداڵه‌که یاری به‌قور ده‌کات، ئه‌ویش له‌په‌رۆشی بۆی به منداڵه‌که ده‌لێت:

- رۆله ئاگادار به له‌سه‌ر قوربه‌که هه‌لنه‌خلیسکئی!

منداله كهش ئاورپكى ليدايه وه و بينى كه پيشه وا حه نيفه يه و وتى:
 - پيشه وا تو ئاگادارى خوتبه هه لئه خليسكى، چونكه ئه گهر تو
 هه لئخليسكى و بكه وى، ئومه تيك هه لئه خليسكى و ده كه وى، به لام
 كه وتنى من ته نها زيان به خوم ده گه يه نى!!

• وه لامىكى جوانى دكتور زاكير ناىك

له كورپىكا كه سىك دوو پرسىارى له دكتور زاكير كرد:
 - پرسىارى يه كه م: بوچى خودا خوى نه هاته سه ر زه وى؟
 - پرسىارى دووهم: بوچى خودا پيغه مبه ريكى تر نانيرى، چونكه پيم
 وايه كه جيهانى ئه مرؤ پيويستى به پيغه مبه ريكى تره دواى محمد؟
 دكتور زاكير له وه لامدا وتى:
 - من وه لامى پرسىاره كانت به كومپانيه كى تاييه ت به ئوتومبيل
 ده ده مه وه!
 ۱- ئايا كه تو ئوتومبيلت كرى، خاوه نى كومپانيا له گه لت هاته ده ره وه
 تاوه كو چونه تى كار كردنى ئوتومبيله كه ت پيلى؟
 - كابرا: نه خير، به لكو له پيى كه ته لوك و رينمايى و بريكاره كانه وه
 نه و شتانه يان پيوتم.
 - دكتور: خوداى گه ورهش له ريگه ي پيغه مبه ره كانه وه هه مووشتيكى
 به ئيمه گه ياند وه!!!

۲- ئايا ئەو كۆمپانىيەي كە ئۆتۆمبېلىك دروست بىكات، واتە ھەمور
تايبەتمەندى و مواسەفاتىكى ھەيىت و ھىچ كەم و كۆرپەكى
نەيىت... ئايا ئۆتۆمبېلى تىرت پىويستە؟ بىگومان نەخىر.
جا كەوايە دواى محمد (ﷺ) جىھان پىويستى بە پىغەمبەرىكى تىرنە.

• ئەگەر بلىم نەخىر راست دەكەم!

لە درۆزنىكىان پرسى:

- ئايا رۆژىك لە رۆژان قسەى راستت كىردوو؟

- وتى: ئەگەر بلىم نەخىر.

ئەوا راست دەكەم.

• ۋەلامى عارفىكى خواناس

دەگىرنەۋە كە لە كۆندا عارفىكى خواناس و ديارى ناۋچەكە دەچىتە

نانەۋاخانەيەك و داۋاي نانېك لە خاۋەنى نانەۋاخانەكە دەكات.

بەلام چونكە ئەو دونيا نەويست بوو، جلىكى ھەژارانەى لەبەربوو،

خاۋەن نانەۋاخانەكە نانەكەى پىنەدا و دەرى كرد...

عارفەكە دەپوات...

لەو كاتە كە پىاۋىكى تىرىش ھەر لە نانەۋاخانەكە ۋەستابوو بە

خاۋەنى نانەۋاخانەكەى وت:

- بۆچى نانېكت بەو پىاۋە نەدا؟ ئايا نەتناسى؟

- وتى نەخىر نەمناسى.

کابرا: ئەوێ فلانە زانای خواناس بوو!

کاتی ئەمەى وت خاوەنى نانه واخانەكە شلەژا و وتى:

- ئەوێ بەراستتە؟! من زۆر سەرسامى ئەو پیاوهم و خۆم بە خزمەتکاری ئەو دەزانم، ئەووم زۆر خوشدەوى... بەخیرایی بەدواى عارفەكە دەكەویت تا دەى دوزیتەوێ و پێى دەلى:

- بمبۆرە، بەخوا نەمناسیتەوێ، دەنا چۆن نانت پێتادەم، من بەنیازم بێم بە قوتابى تۆ، ئایا قبولم دەكەیت؟
- عارفەكە رازى نەبوو...

خاوەنى ناواخانەكە زانى هەلەیهكى كردووێ و دلى عارفەكەى شكاندووێ، ویستی دلى چاك بكاتەوێ، هەر بۆیە وتى:

- ئەگەر تۆ لێم رازى بى و بە قوتابى خۆت قبولم بكەیت، ئەوا من ئەمشەو تەواوى خەلكى لادیکە دەعوێت دەكەم، پیاوێ عارفەكەش بەم دەستپیشخەرییەى رازى بوو...

ئێوارە كە هەموان نانیاں خوارد.

خاوەنى نانه واخانەكە وتى:

مامۆستا پرسىاریك:

- مامۆستا فەرموو...

- خاوەن نانه واخانەكە: ئایا دۆزەخ واتای چییە؟

- پیاوێ عارف و خواناسەكە: دۆزەخ واتا ئەوێ كە تۆ لەبەر خاترى خۆدا یەك نانت بە بەندەیهكى خۆدا نەبەخشى، كەچی بۆ رازى كردنى دلى بەندەیهكى خۆدا نانى یەك لادیت دا بین كرد!

کابرا خه جالەت بوو و زانی ئه وهی کردوو یه تی له پیناو خودا نه بووه!

• له نیوان مامۆستا و قوتابیهک

له کۆندا له یه کیک له شارەکاندا مامۆستایهکی زۆر لیها توو و بلیمهت هه بوو، له تهواوی شارو و شارۆچکه و لادیکانی دهورو به ره یه وه خه لکی ده هاتنه لای بۆ فیربوونی زانست و زانیاری، له نیویشیاندای گهنجیکی یۆنانی هه بوو، که (تیسسیاس) یان پێ دهوت، ئه و گه نجه زیاتر له هه موو گه نجانی تر ئاره زووی زانست و زانیاری ده کرد... کاتی که ماوه یه کی زۆر تیپه ری و زانستیکی باش فیربوو، ویستی گفتوگو و مشتومریکی له گه ل مامۆستاکهیدا بکات، به مامۆستاکه ی خۆی وت:

- پیناسه ی وتار چییه؟

مامۆستاش به دوو وشه وه لای دایه وه و وتی:

- ئیقناع پیکردن و سودگه یاندنه.

گه نجه که: که واته من مشتومر و گفتوگو یه کت له گه لدا ده که م سه بارهت به کریی وانه وتنه وه کانت به من، ئه گه ر هاتوو من تۆم ئیقناع کرد به وهی که کرییه کهت پینه ده م ئه واهیه هیه له حه قه کهت پیناده م، ئه گه ر نه شمتوانی ئیقناع بکه م، ئه واهیه هر هیچت پیناده م، چونکه دیاره تۆ باش زانسته کهت فییری من نه کردوو!

مامۆستاکهش وتی: که واته منیش گفتوگو یه کت له گه لدا ده که م، ئه گه ر هاتوو تۆم ئیقناع کرد ئه واهیه تهواوی حه قه که م پینده ی، به لام

ئەگەر تۆم پى ئىقناع نەكرا، ئەوا ھەر دەبى حەقەكەم پى بەدى،
چونكە ئەو دەيسەلمىنى كە تۆ زۆر باش زانستى ئىقناع كردن
فېزبوى، بەشئوھىەك كە دەتوانى بەسەر مامۇستاكەشدا
سەرکەوى!! گەنجە ھىچى بۆ نەمايەو و وتى: فەرموو ئەو
حەقەكەت.

• وەلید و پادشای پۆم

لەيەكەك لە جەنگەکاندا دواى سەرکەوتن وەلید يەكەك لە كەنيسەکان
ویران دەکات و تىكى دەدات، پادشای پۆمیش لە نامەيەکا بۆ وەلید
دەنووسى:

- تۆ كەنيسەيەكت تىكا كە پىشتەر باوكت بينىبووى و دەسەلاتىشى
هەبوو تىكى بدات بەلام وازى لىهينا و ویرانى نەکرد، جا ئەگەر تۆ
خۆت بە راست بزانی ئەوا ديارە باوكت هەلەى هەکردوو، ئەگەر
تۆش هەلەبى بيانووت چىيە؟

- وەلیدیش وەلامى نامەكەى پادشای پۆمى دایەو و تەنها ئەو
دوو ئايەتەى بۆ نووسى بوو كە خوداى گەرە دەفەرموویت:- ﴿

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَخْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ
شَهِيدِينَ ﴿٧٨﴾ فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا ءَاتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا ...﴾ [الأنبياء: ٧٨ -

٧٩] واتە: ((باسى داوود و سولهيمان بکە کاتى برپاریان دەرکرد
دەربارەى ئەو کشتوکالەى کە بەشەو ئازەلى کەسانىک تىیدا

له وه پرابوون (زيانيان لي دابوو) وه ئيمه بو دادوهری برپارده کيان
ناماده (ئاگادار) بووین.

ئوسا ئيمه ئوه (دادوهری چاکتر) مان فيری سوله يمان
کرد (سوله يمان وتی: ئاژه له زیان خوره که بدریته دهست خاوهن
کشتوکاله که که لک له شیرو بهرهمیان وهر بگری وه کشتوکاله که ش
بدریته دهست خاوهن ئاژه له که بهروبوومه که ی بخون و خزمه تی
بکه ن تا وه ک پیش زیان لیکه وتنه که ی لی دیته وه له و کاته دا ئاژه له که
بگه ریته وه بو خاوهنه که ی و کشتوکاله که ش بو خاوهنه که ی) وه بهر
هر یه ک له و دووانه (داوود و سوله يمان) پیغه مبه ریتی (دادوهری) و
زانستمان پیدان وه پامان هینا له گه ل داوودا چیاکان و بالنده که
ته سبیحاتی خویان ده کرد وه هر ئيمه ئوه مان کرد بو داوود)).

• گفتوگویی که کورت له نیتوان پیشه واهلی و که سیکی تر

پیاویک به پیشه واهلی (خودا لیی رازی بیت) وت:

- بوچی تو هر به سواری ئوه هیستره دهچی بو جهنگ؟ (دیاربوو
پی خوشبوو که پیشه واهلی ئه سیکی باشی پی بیت، چونکه به
بروای ئوه ئه سپ زیاتر له شکوی ئوه دههات).

پیشه واهش به زهرده خه نه یه که وه وه لامی دایه وه و وتی:

- ئه ی پیاو، خو من له که سیکی رانا که م که به دوام که وتبی، هروه ها
به دوای که سیکی هه لاتووش ناکه وم، جا که وایه ئه م هیستره به سه
بوم!

• چەند وەلامىكى جوانى كۆپى ئەبو دوئاد بۇ ئەبو عەينا

بۇزىكىيان ئەبو عەيناي ھاشمى لاي كۆپى ئەبو دوئاد سكالاي ھالى
خۆى دەکرد و دەى وت:

- ئەى كۆپى ئەبو دوئاد كۆمەلە كەسانىك بەسەرمدا زال بوون.

- كۆپى ئەبو دوئاد: زالبوونى ئەوان بەسەرتدا زىانت پىناگەيەنى،

چونكە ﴿...يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ...﴾ .

دواتر ئەبو عەينا وتى:

- بەلام ئەوان كۆمەلەيەكى زۆرن و منىش تەنھام!!

- كۆپى ئەبو دوئاد وتى: ﴿...كَمْ مِّن فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثِيرَةٍ

يَاذُنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ .

- ئەمجارە ئەبو عەينا وتى:

- من زۆر لە مەكر و فر و فيلىيان دەترسم!!

- كۆپى ئەبو دوئاد وتى: ﴿...وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ...﴾

بەو وەلامانە ئەبو عەينا دلى خوشبوو و ترس و بيمى لە دلدا ئەما...

• دەشتەكەك و سوالكەريك

بۇزىك سوالكەريك دەچىتە بەر دەرگای مالى دەشتەكەك و دەلى:

- لە رڤى خودا شتىكم پىبدەن!!

- دەشتەكەكەش دەلى: شتىكى وام نيه كە لە خۆم زياد بى، ئەوھى

ئەمە خۆم پىويستيم پىتەتى و ناتوانم پىت بەم...

- سوالکەر: کوان ئەوانەى ﴿...وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ﴾

... ﴿﴾

دەشتەکیەكەش وەلامى دایەو و وتی:

- لەگەل ئەوانە پوښتن كە ﴿...لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا...﴾

• وەلامىكى بەهێزى یەحیای كۆپى ئەكسەم،

بۆ سفیانی كۆپى عویینه

پۆژیکیان لەمەجلیسیكدا سوفیان دەست دەكات بە گریان، یەحیاش
لیى دەپرسیت:

- ئەو وە چیتە سوفیان بۆچی دەگریه؟

- سوفیان وتی:

- بۆ ئەو وە دەگریه كە پێشتر لەگەل هاوێلانێ پێغمبەرى خودا (ﷺ)
دادهنیشتم، ئیستاش وا دەبینی لەگەل كى دانیشتووم، جا چۆن
نەگریه!

یەحیاش وەلامى دایەو و وتی:

- كەواتە موسیبهتى هاوێلانێ پێغمبەرى خودا (ﷺ) زۆر لە هى تو
گەرەتر بوو، چونكە ئەوان پێشتر لەگەل پێغمبەرى خودا (ﷺ)
دادهنیشتن، دواتریش لە كى تو!!

سوفیان قسەیهكى بۆ وتن نەمایەو و وپەشیمان بوویهو و لەوێ كە
وتی.

• گرنګ ئه وهیه راسټ و حهق بیټ

به سؤقراتیان وت:

- ئه و قسانه ی تو دهیانکه ی لای خه لک وهرگیراو و په سه ند کراو
نین!!

- سؤقرات وتی: لام گرنګ نیه که خه لک وهریده گریټ یان نا، گرنګ
ئه وهیه ئه وه ی من دهیلیم راسټ و حهق بیټ.

• خودا زؤر له وه دادپهروهرتره

مه نصور به کومه لیک له پیاوانی ئه هلی شامی وت:

- ئایا شوکرانه ی خودا ناکه ن له سه ر ئه وه ی که له وه ته ی ئیمه
بووینه ده سه لاتداری ئیوه تاعونی له سه ر لابر دوون!!

یه کیک له ئاماده بوان به ده نگ هات و وتی:

خودای گه وره زؤر له وه دادپهروهرتره که دوو تاعونمان له یه ک
کاتدا بو بنیریت!! مه نصور هیچی نه وت و نوقه ی لیبرا...

• تو مه ژاری!!

به پیاویکی دانایان وت:

- به راستی تو مه ژاری!!

- وه لامی دانه وه و وتی:

- جا چون پیاو خوی به مه ژار ده زانیت له کاتیکدا ئه وه ی بووه و
مه یه و ده بی هی ئه و خودایه یه که ئه و ده یپه رستی؟؟؟!!

• خۆت فەتوات بۆخۆت دا

رۆژيكيان كه سينك له عبدالله ي كورپى عەباس (خوداى لى راي بيت)
دەپرسیت:

- تۆ چى دەليت سەبارەت بە گۆرانى وتن؟ ئايا حەرامە يا خور
حەلال؟

- عبدالله دەليت: من بە شتيك ناليم حەرام مەگەر لە پەرتووکی خورا
دا كه قورئانە باسى حەرامى ئەو شتە نەکرايیت.

- پیاووەكه وتی: ئەى كهواتە حەلالە؟

عبدالله وەلامى دایەووە و وتی:

- من ناشليم حەلالە چونكه لە قورئانى پيروۆز دا نەهاتوووە كه
گۆرانى وتن حەلال بيت .

دواتر عبدالله سەيرى پیاووەكه دەكات دەبينى پیاووەكه ئەو وەلامى
ئەوى زۆر لا سەيرە، بۆيە لى دەپرسیت:

- ئەگەر هاتوو لە رۆژى دوايدا رەوا و ناپەوا بەيتن بە باوەرى تۆ
گۆرانى وتن لەگەل کاميان دەبيت ؟ پیاووەكه وتی: لەگەل ناپەوا.

- ئەوسا عبدالله وتی: كهواتە فەرموو بروو خۆت فەتوات بۆ خۆت دا.

• مەوقيفىكى سەيرى بانگخوازى كەورە دكتور زاكيرا

يەككە لە مەوقيف، ياخود پرسيارە هەر سەيرەكان بەلايەو
ئەووەبوو كه رۆژيك لە كورپىكى بەرفراوان كه سينك هەلدەستينەووە و
لى دەپرسى:

سولگری و دله منله مود
- باشه که جوبرائیل به پیغه مبهری وت: (بخوینته وه)، محمدیش وتی:
نازانم بخوینمه وه، ئایا جوبرائیل هیچ په راویکی نیشانی محمد دابوو؟!
پرسیاره که بیرکردنه وهی دهویست...

بویه تاوه کو که میک بواری بیرکردنه وه بدات به خوی دهلیت:
- نه گهر جاریکی تر پرسیاره کهت دووباره بکه یته وه... نه ویش
دووباره ی ده کاته وه...

دکتور دهلی: تا ئه و دووباره ی کرده وه که به پشتیوانی خودا
وه لامیکم بو ئه و که سه هاته می شک.
دواتر دکتور زاگیر به که سه که دهلیت:

- تو ده توانی یابانی بخوینیته وه؟

- کابرا: نه خیر.

- دکتور زاگیر به زهرده خه نه یه که وه: بو دهلی نه خیر، خو من هیچ

ده قیکی یابانیم نیشان نه داوی!

گفتوگو که به موسلمان بوونی کابرا کوتایی هات.

• ده بی به ره و زانست بهیت، زانست خوی بو لای تو نایهت

پیشه و مالیک (په حمه تی خودای لیبت) دهلی:

- جاریکیان هارونه ره شید هاته لام و پی و تم:

- نه ی باوکی عبدالله پیو یسته جار جار به بیه لای ئیمه، تاوه کو

منداله کانمان له تو وه فیری زانست بن و گوئیستی کتیه که شت
(الموطأ) بین.

منیش پیم وت:

- خودای گه وره ریزدارت بکات، زانست له دهستی ئیوه دایه، ئه گه ر
بتانه وی ریزداری بکه ن ئه و ریزدار ده بیت، ئه گه ر سوکیشی بکه ن
ئه و سوک ده بیت، ههروه ها پنیوسته منداله کانت به ره و پیری زانست
بچن، چونکه زانست به ره و پیری که س ناچیت!!
- هارون وتی: زور راست ده کهیت...

• چۆن زانی که سهیری دهکات؟

رۆژیکیان کچیک به باوکه که ی ده لیت:

- باوکه ئه و کورپه ی دراوسیمان زور سهیرم دهکات!!

باوکه که ش بی ئه وه ی بیر له هیچ شتیک بکاته وه به تورپه یی ده چیت
به رده م مالی دراوسیکه یان و له ده رگا ده دات... باوکی کورپه که دیت
ده ره وه و به خیره اتنی دهکات.

به لام باوکی کچه که به تورپه یی ده لی:

- به خیره اتنی تۆم ناوی، ته نها که میک کورپه که ت په ره رده بکه!

- باوکی کورپه که: بۆچی بووه براکه م؟

- باوکی کچ: کچه که م ده لی کورپه که تان به رده وام سهیری دهکات!!

باوکی کورپه که که پیاویکی دانا و ژیر بوو زور به له سه رخویه وه
وتی:

- باشه براکه م کچه که تان چۆن زانی که کورپه که ی من زور سهیری
دهکات؟؟

باوکی کچه که هیچ قسه یه کی پینه مایه وه... چونکه زانی که نه گهر
کچه که ی نهو سهیری کوپه که ی نهوانی نه کرد بیته نازانیت سهیری
دهکات یا نا... به شله ژاوی داوای لیبور دنی کرد و رویشته.

• وهلامی خاوهن دهستار

کابرایه ک ویستی بچیت نهو گهنمه ی لهو ساله دا به ره می هیناوه له
دهستاری بدات...

ئهوسا دهستاری بچوک و گه وره هه بوو، دهستاره گه وره که یان به
گویدریژ دهیانخولانده وه، جا کاتیک نهو کابرا دهچیتته لای خاوهن
دهستاره که، خاوهنه که ی دهلیت:

- من کاتی نهو هم نیه گهنمه که ی تو له دهستار بدهم!
کابراش زور تورپه ده بیته و دهنگی به سهر خاوهن دهستار بهرز
دهکاته وه.

کاتیک خاوهن دهستار نهو ربهفتاره ی ده بیته هینده ی تر خوی له سهر
نهو کابرایه گران دهکات و دهلیت:

- مادام بهو شیوازه قسه ده که یته تازه هه ربوت ناکه م!
کابراش دهلی:

- والله نه گهر نهو گهنمه بۆ له دهستار نه ده ی دوعایه کت لیده که م
که خودای گه وره خوت و که ره که و دهستاره که شت له ناو بیات!
- خاوهن دهستار: بۆ تو چی؟ پیغه مبه ری؟ یان وهلی؟ یان پیاو
چاک؟

- کابرا: من بهندهیه کی ئاساییم، به لام هر تزیهک له خودا بکه م لیم
وهرده گریټ و قبول ده بیټ!!

- خاوه ن ده ستار: واتا هر دوعایهک بکه یت دلیاییت که قبول
ده بیټ؟

- کابرا: به دلیاییه وه!

خاوه ن ده ستار: ده ئه وه من ئه و کارهت بۆ ناکه م، برۆ بۆ خۆن
دوعایهک بکه تا خودا که نه کهت بۆ بکات به ئاردا!

• وهلامی که نناستیک بۆ ئه صمه عی

جاریکیان ئه صمه عی به لای که نناستیکدا تیپه ر ده بیټ که پیسای نیو
کۆلانه کانی پاک ده کرده وه، ئه صمه عیش پیی ده لی:

- کاکه ئه وه بۆچی کاریکی تر ناکه یت، ئه و کاره ی تۆ ده یکه یت
یه کجار ماندوکه ر و پیسه، ئه وه له که سایه تی تۆ داده به زینیت!

- که نناس: من ده مه وی به شکۆوه بژیم، بۆیه ئه و کاره ده که م و
له به رامبه ریشدا بریک پاره وهرده گرم!

- ئه صمه عی: جا پاک کردنه وه ی پیسای که سه کانیش شکۆی تیدا به!!
ئایا پیټ وایه له و کاره سوکتر و پیستر هه بیټ؟

- که نناس: ئه گه ر ئه و کاره نه که م و پیسای هاوشینه کانی وهک تۆ
پاک نه که مه وه، ئه وسا ناچار ده بم بچم ده ست له به ر خاوه ن
پیساییه کان پان بکه مه وه، ده ست پان کردنه وه ش له که سانی وهک ئینه
به برۆای من ئه و په ری سوکایه تی، نه وهک ئه و کاره!

ټه صمعي نوقه ي ليبرا و پويشت.

- نمونه يک له ژيرييه کاني ثيباسي کورې موغاويه ي المزني کاتيک ثيباس وهک دادوهر راده سپيريت چندين حاله تي سهر سهرې به ژيري و زيره کيه کي چاره سهر کردن و مافي خاوهن مافي گه پرانده وه و سهر پيچي کاراني سزا دا... يه کيک له و نمونانه ش:
- جاريک که سيک بريک پاره به ټه مانه ت لاي هاورپيکه ي داده نيټ... به لام دواي ماوه يه ک ټه و پياوه ده چيټه لاي هاورپيکه ي و داواي پاره کي ليده کاته وه... به لام هاورپيکه ي نکولي له وه دهکات که هيچ بره پاره يه کي لاي ټه و داناييت!
- پياوه که زور شتي بير ده خاته وه... به لام بن سوود بوو... تا کار دهکاته ټه وي که ده مه قالي له نيوانيان دروست ده بيت.
- دواتر پياوه که ده چيټه لاي ثيباس و سکالا له هاورپيکه ي دهکات.
- ثيباس: تو دنيايي پاره ت داوه به و که سه؟
- کابرا: به لي به خودا پيم داوه.
- دواتر سکالا ليکراو بانکهيشت دهکريت و ثيباس پروو دهکاته ټه ويش و ده لي:
- تو دنياي که هيچ پاره يه کي ټه و پياوه به ټه مانه ت لاي تو دانه تراوه؟
- سکالا ليکراو: به لي جه نابي دادوهر، بو ټه و مه به سته ش ته نها ټه وه له سهر منه که سويند بخوم!

به لام ئیاس ترسا له وهی که سویند خواردنه که ی بیته هوی کوتایی
پنهاتنی دۆسیه که، بۆیه نهیهشت سویند بخوات... دواتر پووی
کرده وه سکالا کار و وتی:

- له چ شوینیک ئه و پارهیه ت به و هاوپییه ت دا؟

- کابرا: له فلانه شوینه.

- ئیاس: چی له و شوینه ههیه؟

- کابرا: داریکی لێیه، هه ر له ژیر سیبهری ئه و دارهش بهیه که وه
نانمان خوارد و دواتریش پاره که م پێدا.

- ئیاس: ههسته برۆ بۆ ئه و شوینه و له ژیر داره که بگهڕی... بزان
هیچ نادۆزیه وه!!

کابرا پۆیشت.

ئیاس به سکالا لیکراوی وت:

- تۆ لێره دابنیشه تا هاوپیکه ت دهگهڕێته وه...

دواتر دهستی کرد به چارهسه رکردنی کێشه ی دوپیاوی تر که له وێ
دانیشتبوون... به لام به تيله چاویکیش هه ر سهیری سکالا لیکراوه که ی
پیشووی ده کرد.

کاتی که زانی که می که ئارام بۆته وه و می شکی له سه ر بابته که نه ماوه
له نا کاو پووی تیکرده وه و وتی:

- پیت وایه هاوپی که ت گه یشتۆته ئه و شوینه ی که پاره که ی نیا
پیدایت!

- کابرا: زۆر به ئاسووده یی وتی:

- نانه خير وا زوو ناگات!

- ئيباس: چون ده زانی؟

ئينجا كابرا زانی که له زیره کی ئيباس قوتار نه بوو و دروکه ی
ناشکرا بوو!

ئهوسا ئيباس خوی ليتوره کرد و وتی:

خيانهت ده که ی و ده تهوی سویندیشی له سهر بخوی... دواي ئه وهی
کابرا گه رایه وه ئيباس پلانه که ی خوی بو باسکرد و کابراشی
زیندانی کرد و داواشی لیکرد که ده بی به زووترین کات پاره که ی بو
بگیریته وه...

نمونه یه کی تر به لام به پیچه وانه وه:

ئيباس سهره پای ئه و ئه زموون و ژیری و وه لاله به هیزه کانی که
هه بوو جاریکیان له به رامبه ر پیاویکدا بی دهنگ ده بیت و قسه ی پی
نامینی.

هر خوی ده گیریته وه و ده لی:

- جاریکیان له ماوه ی دادوه ریم له به سه ره پیاویک هاته لام و پی
وتم:

- فلانه باغه هی فلانه که سه و سنوره که شی بو دیاری کردم.

منیش ویستم له سهر ئه و شاهیدیه ی تاقی بکه مه وه وتم:

- باشه که واته ژماره ی دار و دره خته کانی ئه و باغه چه ندن؟

که میک وه ستا و سه ری دانواند... دواتر له ناکاو سه ری بهرز کرده وه

و وتی:

- جه نابى دادوهر تۆ چهند ساله دادوهرى ئه و ناوچهيه ده كه يت؟
- منيش وتم: هينده سالهيه.

- وتى: ده توانى پيم بلى كه ژماره ي ئه و دارانه ي كه خراونه ته سهر
سه قفى ژوورى دادوهرىيه كه ت چهندن؟
منيش نه مزانى... بويه وتم:

- حه ق لای تویه... دواتریش شاهیدیه که م قبول کرد.

• دۆسیه ی فرۆشتنى كانیه که

بازرگانیک کانیه که ی خوی به جوتیارىكى ناوچه که ده فرۆشیت.
به لام کاتیک جوتیاره که دیت تاوه کو ئاو بو باغ و سه وزاییه که ی
رأبکیشیت، بازرگانه که دیته سهر ریگای و پتی ده لی:
من ته نها بیره که م پی فرۆشتووی نه ک ئاوه که، ئه گهر ئاوه که شت
ده وى ئه و پتویسته پاره ی ئاوه که ش بده یت!! به لام جوتیاره که ئه وه
ره ت ده کاته وه و راسته وخۆ ده چیته لای دادوهر و سکالای خوی لا
باس ده کات...

دواتر دادوهر ههر دوو لایه نه که بانگه یشته ده کات... کاتیک زانی که
بازرگانه که به دواى فیلیکه وه یه... دادوهر پرووی کرده بازرگانه که و
وتی:

- مادام تۆ ته نها بیره که ت به و جوتیاره فرۆشتووه له سهرت پتویسته
که ئاوه که به تال بکه یت و له بیرى کابرای ببه یته دهره وه!! یان ده بی
له جیاتى ئه وه بریک پاره بده یت به جوتیاره که!!

کاتیک بازرگانه که گویی له وه بوو دهمکوت بوو و سه ری شور کرد و
به شه رمه زاری له هۆلی دادوه ری چوو ده ره وه!

• باقلانی و پادشای نه صرانی

باقلانی به وه به ناوبانگ بووه که زۆر جار له گه ل سه رانی نه صرانی
گفتوگۆی کردوو و به سه ریاندا زال بووه... جارێکیان یه کیک له
پادشا نه صرانیه کان ده یه وئ باقلانی ئیحراج بکات و لئی ده پرسی:
- ئایا هاوسه ری پیغه مبه ره که تان چی به سه ره اتبوو؟؟ (مه به ستی
پووداوی بوه تانه که بوو).

باقلانی له مه به سته که ی تیگه یشت و هه ر زوو وتی:
- ئه وه ی به سه ره ات که به سه ر مه ری می کچی عیمپان داهات!! به لام
عائیشه مندالی نه بوو و مه ری هم مندالیکی په یدا بوو... پادشاکه سور
هه لگه گه ری و ده چه په سیّت و نوقه ی نامینی.
ئه مه له کاتیکدایه که باقلانی باوه ری ته واوی به وه هه یه که
هه ردووکیان له قورئانی پیروژ له لایه ن په روه ردگار ه وه پاکیه تیان
باسکراوه... ئه وه ی وتویه تی ته نها بۆ دهمکوتکردنی پادشاکه بوو
نه وه ک شتیکی تر.

• ئایا له قه ده ری خودا را ده که یت؟؟

کاتیک نه خوشی تاعون بلاوبۆیه وه پیشه وای باوه پداران عومه ری
کۆری خه تاب (خودا لئی رازی بیّت) ویستی بۆ خۆپاراستن و
پاراستنی موسلمانان پوو بکاته شام...

کاتیک ئەبو عوبەیدە ئەمەى زانى بە پێشەواى باوەردانى وت:
- ئەى پێشەواى باوەرداران ئایا لە قەدەرى خودا را دەکەیت؟؟
پێشەوا عومەرىش وەلامىكى زۆر جوانى دایەو و وتی:

لە قەدەرى خودا را دەکەم بەرەو قەدەرى خودا!!

• کامەیان شەعبیە؟؟

پیاویک پرسىارى مالى فەقیهو و زانای گەورە "شەعبى" لە خەلکى
دەکات و ئەوانیش نیشانى دەدەن... کاتیک دەچیتە مالى شەعبى بى
لە دەرگادان دەچیتە ژوورەو، لەو کاتەدا شەعبى لەگەل ژنەکەى
دانىشتوو... پیاووەکەش بى سەلام یەکسەر دەلى:

- کامەتان شەعبىن؟

- پێشەوا شەعبىش ئاماژە بۆ لای ژنەکەى دەکات و دەلى (ئەمە!!).
بەخودا تۆ لەگەل خۆتى دەبەى!

پیاویک بە ئەبوبەکرى سدیقى وت:

- والله زیاتر تورەم بکەیت جنىویکت پێدەدەم که لەگەل خۆت بىبەیتە
ژیر گۆریش (واتا هیندە لەسەر دلت بمىنیتەو).

پێشەوا ئەبوبەکرىش زۆر بە لەسەر خویى وتی:

- بەخوا تۆ لەگەل خۆتى دەبەیتە گۆر نەوێک من!!

• هی خودایە

لە دەشتەکیەکیان وت:

- ئەم وشترە هی کتیه؟

- وتی: هی خودایە، بەس لای منە!!

• نه بینینی تو

پوژیکیان موته وه کیل به باوکی عهینای وت:
- ئەی باوکی عهینا ئەگەر تو بینایی چاوه کانت له دهست بدهیت
ناخوشتترین و گه وره ترین موسیبه ت که به هۆیه وه تووشی بیت چ
شتیک دهبی بۆتو؟؟

- باوکی عهینا وتی: نه بینینی تو؟

• په نجه کهت باشتره!!

پوژیکیان موته سه م به فه تحی کوری خاکان (ئه وسا بچوک بوو)
دهلیت:

- ئایا له و ئەنگوستیله ی په نجه ی منت باشتی بینیه؟

- فه تح: به لی ئەی پیشه وای باوه رداران، ئەو په نجه یه ی که
ئەنگوستیله که ی تیدایه باشتره!

• جا بۆ عاقله کان نه ژمیرم؟؟

به بالولیان وت:

- ده توانی شیهه کانمان بۆ بژمیری؟؟

- بالولیش وتی: ئەوه زۆر ده خایه نیی، پراوه ستن با عاقله کان بژمیرم
ئەوه ئاسانتیره!!

• گهنجیک و کابرای کویر

گهنجیک به کولانیکیا تیپه رده بیی، ده بینیی پیاویکی کویر به ره و پرووی
دیت و فانوسیکی له ده ستدایه، گهنجه که به کالته وه به کابرا ده لی:

- ئەي پياۋى كۆيىر ئەو فانوسەت بۇ بەدەست گرتوۋە خۇ تۇيەي
شتىش نابىنى؟؟!!

پياۋە كۆيىرەكەش وتى:

- ئەو فانوسەم بۇخۇم نىيە، لەبەر گەنجانى ۋەك تۇي ئاگا
لەخۇبىراۋە، نەۋەك لە تاريكىدا خۇم پىداۋدەن!

• ئەۋەي ۋەرىدەگرم لەبەرامبەر گوتتە باشەكانمە!!

ئىبراھىمى كۆرى تەمان لە بەيتولمالدا مانگانە لەبەرامبەر فەتۋاكانىدا
بىرىك پارەي بۇ بىراۋىيەۋە، رۇژىكىيان لە مەجلىسى خەلىفەدا
پرسىياري بابەتتىكىيان لىكرد و ئەۋىش وتى:
- ۋەلامى ئەو پرسىيارە نازانم!!

ئامادەبوانى كۆرەكەش بە تورپەيىيەۋە وتيان:

- مانگانە پارە ۋەردەگرى و كەچى بابەتتىكت پى چارەسەر ناكىرىت!!
- وتى: من پارە تەنھا لەبەرامبەر گوتتە باش و فەتۋا دروستەكانم
ۋەردەگرم، خۇ ئەگەر لەبەرامبەر چاك و خراپ پارە ۋەربگرم، ئەۋا
دەبى ھەرچى پارەي بەيتولمالە بىدەن بەمن!!

• من بەرەحمتر نىم!!

پياۋىتىكىيان ھىئا بۇ لاي مەئمون كە سزاي ھەددى لەسەر پىۋىست
ۋاجب بوۋبوۋ، ئەۋىش فەرمانى كرد كە ھەددەكەي لەسەر جىبەجى
بكرىت...

دۋاي كەمىك لە لىدان كابرا ھاۋارى لى بەرز بويەۋە و وتى:

- نهی خهلیفه بهسه منت کوشت!!

مهئمون وتی:

- بهلکو نهوه حهقه دهتکوژی.

- پیاوهکه: کهواته رهحمم پیبکه.

- مهئمون: من لهو کهسه به رهحمترنیم که نهو حهدهدی لهسه

واجب کردووی!!

• ژهر دهخوین

له ئاوايیک کابرایهکی بیزارکه ر و موزعیج ههبوو، تهواوی ئاوايی لئی

بیزاربوو بوون، رۆژیکیان بهلای ههندیک له دانیشتوانی ئاوايیهکه

تیپه ر دهبیته، دهبینی خهریکی خواردنی شووتین، نهویش لیان

دهچیته پیشهوه و دهلی:

- ها نهوه چی دهخون؟؟

نهوانیش بۆ نهوهی نهیهته لایان و لهگهلیان نهخوات دهلین:

- نهوه ژهره دهیخوین!!

نهویش به پیکهینهوه دهچیته نیوهندی مهجلیس و دهست دهکات به

شووتی خواردن و دواتریش دهلی:

- جا من بۆ بژیم له دواي ئیوه!! (واته با منیش بهو ژهره بمرم).

• زۆر لای نهخۆش دامه نیشه

کابرایهکی رهزا قورس و بیزارکه ر دهچیته لای زانایهک که ماوهیهک

بوو نهخۆش کهوتبوو...

دواي ماوهیهک دانیشتن کابرا به زاناکهی وت:

- ئەى خاوەن زانست و مەعریفەت تەکایە ئامۆژگاریم بکە.

زاناکەش کە زۆر لێی بێزار بووبوو خیرا وەلامی دایەو و وتی:

- ئەگەر سەردانی نەخۆشت کرد با سەردانەکەت کورت بێت و زۆر دامەنیشە!!

• ئەى دایکیان کێیە؟

کاتیک ئەبوبەکرى سدیق موسلمانبوو، قورپەیش ترسیان لێنیش، ویستیان هەولێ لەگەڵ بەدەن و پاشگەزى بکەنەو، بۆ ئەو مەبەستە کە سێکیان دەست نیشانکرد و کردیانە و تەبێژی خۆیان (وتراو و ئەو کەسە تەلحەى کورپی عەبدوللا بوو) دواتریش چوون بۆ لای ئەبوبەکر..

کاتیک گەیشتنە لای تەلحە چوو پێشەو، ئەبو بەکر لێی پرسى:

- ها تەلحە داواى چیم لێدەکەن؟

- تەلحە: دەمانەوێ بگەرێتەو و بۆ پەرسەننى لات و عوزا!!

- ئەبوبەکر: لات و عوزا کێیە؟

- تەلحە: ئەوانە کچانى خودان (پەنا بەخوا).

- ئەبوبەکر: ئەى دایکیان کێیە و ناوی چییە؟

تەلحە: بێ دەنگ بوو و دواتر پووی کردە ئەوانەى کە لەگەڵیدا هاتبوون و وتی:

- فەرموون ئێو وەلامی ئەو پرسیارەى بدەنەو!!

- ئەوانیش بێ دەنگ بوون...

دواتر تەلحە وتی:

ئەي ئەبۇبەكر منيش دەمەوى موسلمان بىم، پاشانىش وتى: (أشهدُ
أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ).

• **وہ لامىكى دەمكوتكەرى سەفیری عوسمانى**

يەككە لە سەفیرەكانى دەولەتى عوسمانى لەگەل گەورە بەرپرسانى
ولاتی بەریتانیا كۆدەبیتهوه.

يەككە لە بەرپرسە بەریتانیەكان زۆر بە لوت بەرزى و
خۆبەگەورەزانینەوه پرووى كرده سەفیرە عوسمانیەكە و وتى:

- باشە ئیوه بۆ سوورن لەسەر ئەوهى كە دەبی ئافرەتانی
پۆژەهلەلەلە ناوەرەست بە دواكەوتووی و بە داپۆشراوى دوور لە
پیاوانى بیگانه بمیتهوه؟

سەفیرەكەش بى ئەوهى هیچ خۆى بشیوینی وەلامى دایەوه وتى:
- چونكە ئافرەتانی ئیمە نایانەوى جگە لە هاوسەرەكانى خۆیان
لەكەسى تر منداڵ بنیتهوه!!

كاتیک ئەمەى وت بەرپرسەكە سڕ بوو و هیچى تری نەوت ...

• **دكتور و شیتیک!!**

دكتوریک دەیهوى ئاستى شیتیک تاقیبكاتەوه، تاوێكو بزانیت ئاخۆ
هیچ گۆراوه یاخود نا...

- دكتور: دەتوانى پیم بلییت ئەمرو چەند شەممەیه ؟

- شیت: ئەمرو شەممەیه .

- دكتور: ئەى سبەى ؟

- دكتور: واته ئەمرۆ شەممەيە و سەيش ھەر شەممەيە! ئەي كەي
يەك شەم دیت؟

- شیت: يەك شەم دیت كاتيك ھەست دەكەين ئەمرۆ جياوازه لە
دوینى، كاتى ھەست دەكەين دنیا ھەنگاویك بەرھەو پیشى بردووين،
كاتى عەدالەتى ئەمرۆ زیاتر بیت لە ھى دوینى، كاتيك زولمى ئەمرۆ
كەمتر بیت لە ھى دوینى، كاتيك ئیمە ھەست دەكەين ھەنگاویك
پیشكەوتوین و دوو سال بەرزكراوینەتەوھ.. ئەو كات يەك شەمە
دیت.

دكتورەكە سەرى لە وەلامەكەي سورما و وتى:

- بە راستى ئەگەر تۆ عاقل نەبى، ئەوا كەسمان عاقل نین!!

• بۆم بنووسە!!

كورپك لە لوبنان سواری پاس ئەبى...

پاش كەميك كچىكى زۆر جوان دیت و لە تەنىشتى دائەنىشت.

دواي كەميك پاسەكە ئەروات، كچەكە بە چرپە بە كورەكە دەلێت:

- بەبى ھەرا چى پارەت پێیە پیمبدە و بەبیدەنگیش مۆبايلەكەت

بەدەرە دەستم، ئەگەرنا ئابروت دەبەم و ھاوار دەكەم، دەلیم:

- ئەو كورە دەست درێژى كردۆتە سەرم، دواتریش دەتەنە لای

پۆليس و ئەوكاتیش خۆت دەزانى چیت بەسەر دیت.

كورەكەش وەرەقەو قەلەميك دەر دەھێنیت و بە عەرەبى لەسارى

دەنوسى:

- من که پرو لالم و هیچ نابیستم و ناتوانم قسه بکه م... چیت ئه وی
بۆم بنوسه.

کچه کهش به جوانی هه موو ئه و قسانه ی بۆ دهنوسیته که پیشتر
کردنی.

- کورپه کهش بۆی دهنوسیته ئیستا تا هیزت هه یه ده توانی هاوار
بکهیت، چیت ده وی بیلئ، چونکه ئه وه تا به ده ست و خه تی خۆت
هه مویت بۆ نویسیوم و منیش دهیده مه دهستی پۆلیس.

کچه که زانی فیله که ی شکستی هینا بی دهنگ بوو و تا داشبه زی
سهیری کورپه که ی نه کرده وه!!

• گفتوگۆی نیوان دوو هاوړی

دوو هاوړی به یه ک ده گهن و ئه م گفتوگۆیه له نیوانیاندا پرووده دات:
سه ره تا یه کیك له هاوړیکان که پروو خساریکی جوانی هه بوو، زۆر به
جوانیه که ی خوی دهنازی، به نازیکه وه به هاوړیکه ی ده لی:

- تۆزۆر ناشرینی..!

ئه وه که جوانی دابه شکرا تو له کوئ بووی؟
کابراش هیچ خوی تیک نادات و به هیمنی ده لیت:

- ئه و پۆژه ی که جوانی دابه شکرا

له هه مان کات و روژدا

ئه خلاق دابه شکرا.. من چوم بۆ ئه وی

ئه خلاق وه رگرم تو چوی جوانی وه رگری

ئیترا تا من ئه خلاقم وه رگرت جوانی نه ما بوو.

تا تۆش جوانیت وەرگرت ئەخلاق نەمابوو.

کابرای پوخسار جوان زانی که قسهیهکی ههلهی کردوو و نهوهی ههیه بهخششی خودایه، بۆیه داوای لیبوردنی له کابرای بهرامبهەر کردوو و پهشیمان بوویهوه لهوهی کهوتی.

• وهلامی بالول دهربارهی حهرام بوونی شهپاب

دهگیرنهوه رۆژی بالول دهچیت بۆلای هاپون لهوکاته دا هاپون خهریکی نوشینی شهپاب بووه، بۆنهوهی حهرامی کارهکهی بشاریتهوه له بالول دهپرسی:

- ئایا خواردنی تری حهرامه؟

- بالول: نهخیر.

هاپون: ئهی خواردنی ئاوی تری؟

- بالول: نهخیر.

- هاپون: ئهی ئهگەر ههرکامیان چهند رۆژی لهبهەر خۆر بمینیتهوه حهرامه؟

- بالول دیسان دهلی: نهخیر.

- هاپون: ئهی بۆچی کاتێ ئهو ئاو و ترییه ماوهیهک لهبهەر ههتاو بمینیتهوه حهرام دهبی؟

بالول وهلامیکی ژیرانهی دهداتهوه و دهلی:

- ئهگەر ههندی گل و خۆل بدن بهسهرت سههرتا ئازار دهبی؟

- هاپون: نهخیر.

- بالول: ئهی ئهگەر ئاوت پیدابکری؟

- ھارون: نەخىر.

- بالول: ئەدى ئەگەر ئاو و گلەكە تىكەل بىرى و خىشتىكى لى
دروست بىرى ماۋىيەك لەبەر ھەتاۋ دابىرى پاشان بىكىشن
بەسەرى مەۋقۇدا؟

- ھارون: بەلى بە دىنبايىيەۋە ئازارى پى دەگەيەنى و سەرى
ئەشكىنى.

ئەوسا بالول وتى:

- ھەروەك چۆن بەتىكەل كىرنى ئاو و گل و دانانى لەبەر خۆر
سەرى مەۋقۇ ئەشكىنى ، ئاۋاش تىكەل كىرنى ئاو و تىرى و دانانى
لەبەر ھەتاۋ خىراپىيەك دىنبايىيە ئاراۋە كە شەرىع ھەرامى كىردە، چۈنكە
بەخواردنى ئەو پىسىيە زىانى زۆر بە مەۋقۇ دەگەيەنى .
ھارون لەۋەلامە لۆژىكىيەكەى بالول سەرى سورماۋ فەرمانى كىرد
شەرابەكە بىرپۇت.

• ئەى پىشم

پۇژىكىان كىبراىيەكى سىتمكار زىلەيەكى توند لە بىناگوۋى گەنجىكى
ھەتىو و ھەژار دەدات، گەنجەكە ھاۋار دەكات و دەلى:

- ئەى پىشم!

سىتمكارەكە زۆر لاي سەير دەپىت بەگەنجەكە دەلى:
- من زىلەم لە بىنا گوۋىدا، تو بۇ ھاۋارى شىت دەكەى؟؟

- گه‌نجه‌که: ئه‌گه‌ر پشت و په‌نام هه‌بوایه‌ تۆ نه‌تده‌توانی ئاوا به‌که‌یفی
خۆت زاله‌ له‌من بده‌یت!!

• به‌ ده‌نکه‌وه‌ پێیان فرۆشتم!!

پۆژیکیان له‌ بازاری به‌سرا بینیان شیتیک به‌ ده‌نکه‌وه‌ خورمای
ده‌خوارد، لییان پرسى:

- ئه‌وه‌ بۆچی به‌ده‌نکه‌وه‌ ئه‌و خورمایه‌ ده‌خۆی؟

- وتى: ئاخ‌ر کاتى کریم ده‌نکه‌که‌شیان له‌سه‌ر حیساب کردم!!

• خۆ خۆت گوپیستی مایه‌پوچیم بووی؟

پۆژیکیان کۆمه‌له‌ خه‌لکێک ده‌چنه‌ لای والی و سکالا له‌ که‌سیک
ده‌که‌ن و ده‌لێن:

- جه‌نابی والی فلانه‌ که‌س (۱۰۰۰) دیره‌مه‌ی ئیمه‌ قه‌رزداره‌ و
نامانداته‌وه‌.

والیش کابرای قه‌رزدارى بانگه‌یشت کرد و پێی وت:

- ها تۆ چی ده‌لێیت، ئایا ئه‌وانه‌ راست ده‌که‌ن؟

- کابرا به‌لێ جه‌نابی والی، هه‌رچی ئه‌وان ده‌لێن راسته‌، به‌لام با
که‌مێک له‌سه‌رم بوه‌ستن تا مه‌ر ومالات و زه‌وى و زاره‌که‌م
ده‌فرۆشم ئینجا حه‌قه‌که‌یان ده‌ده‌مه‌وه‌!!

- وتیان: جه‌نابی والی به‌خوا ئه‌و پیاوه‌ راست ناکات، نه‌ تاکه‌ مه‌ر و
مالاتیکى هه‌یه‌ بيفروشی نه‌ مه‌ترى زه‌وى و زار...

ئینجا کابرای قه‌رزدار ئه‌وه‌ی به‌ده‌رفه‌ت زانی و وتى:

- فەرموو جەنابی والی خۆ خۆت گۆییبیستی مایەچوچ بونم بووی،
ئەي من بەچی بتوانم ئەو قەرزە بدەمەو؟
خاوەن قەرزەکان بێدەنگ بوون و والیش فەرمانی ئازادکردنی دا.

• تۆش شەوان هەلدەستیهو؟؟

پۆژیکیان لە مەجلیسیکدا باسی شەو هەستانەو بۆ شەونویژ
دەکرا، کابرایەکی دەشتەکیش لەوئ ئامادەبوو، نەیدەزانی باسی چی
دەکەن... لەناکاو یەکیک لە ئامادەبوانی مەجلیسەکە پووی لە
دەشتەکیەکە کرد و وتی:

- ئەي فلان ئایا تۆش شەوان هەلدەستیهو؟؟
- کابرای دەشتەکی: بێگومان، ئەي چۆن هەلناستەو!!
- کابرا: جا کە هەلدەستیهو چی دەکەیت؟؟
- کابرای دەشتەکی: والله زۆربەي جار میزیک دەکەم و دەنوومەو!!

• من لە یادم نەچووه!!

جاریکیان کابرایەک دەچیته لای کورپی الجهم و پێی دەلێت:
- گەورەم، تۆ ماوہیەک بەر لە ئیستا بەلێت پێدام کە بریک پارەم
پێدەیت؟

- کورپی الجهم: بیرم نایەت!!
- کابرا: بەلام من هەر بیرم ماوہ.
- کورپی الجهم: بۆچی من لە یادم چووه تۆش هەربیرت ماوہ؟؟

- کابرا: ئاخر گه ورهم، تو پوژانه پهنگه بهلین بهچهندان کس
بدهیت، بهلام نهوهی من بهلینم لیوه رگرتووه تهنه یهک کهسه و
نهویش توی!!

کورپی الجهم زور به وهلامه کهی سه نسام بوو، فهرمانی کردی
پیداویسته کانی بو دابین بکهن.

• ده ترسم له سهر دهستی تو هیدایهت بدریم!!

کاتیک نه بو نه واس نه خوشکهوت کابرایه کی ریاکار و فیلباز هاته لای
و پتی وت:

- نهی نه بو نه واس له خوا بترسه!! چونکه بهراستی خودا لی
خوشبوو و میهره بانه، له زوریک له خراپه کاره کان خوشبووه کانی
تهوبه یان کردووه و داوای لیخوشبوونیان لی کردووه...دهی توش
داوای لیخوشبوون بکه و تهوبه بکه...

- نه بو نه واس: تو راست دهکیت بهلام وا ناکه!

- کابرا: بو؟

- نه بو نه واس: له وه ده ترسم له سهر دهستی کهسیکی وهک توی
ریاکار و فیلباز هیدایهتی وهر بگرم و تهوبه بکه!

• من پیغه مبهرم!!

له سه ردهمی مه ئمون کهسیک بانگه شهی پیغه مبهرایه تی ده کرد و
دهیووت من پیغه مبهرم!!

پوژیکیان مه ئمون بانگه یشتی دهکات و پتی دهلی:

- بەلگەى پىغەمبەرلەيتى تو چىيە؟

- كابرا: بەلگەى من ئەو ھىيە كە ھەرچى لەناخى تۇدايە دەيزانم!!

- مەئمۇن: دەى بابزانم چى لەناخى من دايە؟؟

- كابرا: من دەزانم تو گالتەت بەمن دى و منت پى درۆزنە!!

مەئمۇن لە قاقاي پىكەننىدا و وازى لىھنا

• دەبوو ئىستا سەرت وەك ئىستر بوايە!!

رۇژىكىان دەشتەكەك دەچىتە مىوانخانەى سلېمانى كورى عبدالملك،

ئەوئىش بەكابراى دەشتەكى دەلى:

- فەرموو وەرە فالوزەج بخۇ (جۆرىكە لە شىرىنى) زۆر باشە بو

دەماغ!!

كابراى دەشتەكىش ھەستى كرد كە سلېمان گالتەى پىدەكات، بۆيە

وتى:

- جا ئەگەر ئەو ھەراست بىت، دەبوو ئىستا سەرى جەنابتان ھىندەى

سەرى ئىستىرىك بوايە!!

سلېمان دەمكوت بوو و چىترى نەووت.

• ئەسمەى و دزىك

ئەسمەى ئافرەتتىكى بىنى سەبەتەيەك ھەنارى بەسەرەوہبوو، لەو

لاوہ كابرايەك ھات ھەنارىكى لى دزى، پاشان ئەسمەى دواى

كەوت، بەلام بىنى وا كابرا ھەنارەكەى دەبەخشى بە ھەزارىك!!

ئەسمەى لە كابرا چوہ پىش و وتى:

- سهیره کاتیک دزیت وامزانی چهزت لیتیه تی!! به لام بینیم ی
به خشیت به هه ژاریک!! بوچی ئەم کاره کرد؟

- کابرا وتی: نا من دزیم نه کردوو من بازرگانی له گهل خودای
که وره ده کهم !!

ئه سمه عی وتی چون؟

- کابرا وتی: کاتیک دزیم یه ک گونا هم له سهر نوسرا، به لام ی
به خشیم ۱۰ خیرم بو نوسرا، له کوتایدا ۹ خیرم بو مایه وه!! ئیستا
ده بینێ که چون بازرگانی له گهل خودادا ده کهم؟

- ئه سمه عی وتی:

- به لام له راستی کاتیک دزیت گونا هیکت بو نوسرا، که به خشیت
خودا قبولی ناکات، چونکه خودا پاکه و پاک نه بیت وهری ناگری!
تو وهک ئەو که سهی که پوشاکی پیس به میز ده شوات!
کابرا سهری داخست و پرۆیشت.

• پیاوه تیت لیکه وت!!

گهنجیک له شه قامیکدا پایسکی لیده خوری ...

له ناکاو خوی به ئافره تیکدا

ئافره ته که کهوته سهر زهوی.

کورپه که بۆلای ئافره ته که نه گه رایه وه و داوای لیبور دنی لیته کرد.

سهره پای ئه وهش به ئافره ته که پیده کهنی و دواتریش دهستی

کرده وه به لیخورینی پایسکه کهی!!

پیاویکی خاوه‌ن ئه‌زموون که هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه ئاگاداری ئه‌و دیمه‌نانه
بوو بانگی گه‌نجه‌که‌ی کرد و وتی:

— هۆی گه‌نج بگه‌ریوه، شتیکت لی که‌وتوو!

کو‌ره‌که به‌ خیرایی گه‌رایه‌وه‌و له‌ پایسکه‌که‌ دابه‌زی و ده‌ستی کرد
به‌ گه‌ران له‌ جیگای رووداوه‌که، به‌لام هیچی نه‌دۆزیه‌وه.

دواتر رووی کرده‌ پیاوه‌که و وتی:

— کوا چیم لیکه‌وتوو؟

پیاوه‌که وتی:

— ئه‌وه‌ی لیکه‌وتوو پیاوه‌تیه، تازه‌ بۆی مه‌گه‌ری، ون بوو!!

• تو ناوه‌که‌ی بگو‌ره‌ منیش جل و به‌رگم ده‌گو‌رم

گه‌نجیک عی‌راقی به‌سه‌ردان ده‌چیته‌ ولاتی سوریا، له‌وێ به‌مه‌به‌ستی
چه‌ند کاتیکی خوش و ئارام و به‌سوود سه‌ردانی به‌کینک له‌
سه‌نته‌ره‌کانی ئه‌و ولاته‌ ده‌کات که ناوی (المركز الثقافي العربي) بوو
به‌ مه‌به‌ستی به‌سه‌ربردنی کاتیکی خوش و خویندنه‌وه‌ی چه‌ند
شتیکی به‌سوود.

گه‌نجه‌که به‌جل و به‌رگی عه‌ره‌بی (دشداشه‌) ده‌چیته‌ ئه‌و سه‌نته‌ره‌ و
له‌سه‌ر می‌زیک داده‌نیشی.

دوای که‌میک به‌ریوه‌به‌ری سه‌نته‌ره‌که‌ دیت و به‌گه‌نجه‌که‌ ده‌لێت:

— هه‌رکه‌سیک بیته‌ ئه‌و سه‌نته‌ره‌وه‌ پێویسته‌ جل و به‌رگی غه‌ربی
واتا بانتۆل و کراس ببۆشی، پۆشینی ئه‌و جل و به‌رگی جه‌نابت لێره‌
نه‌گونجاو و رێپێدراو نیه‌!!

گه نجه کهش زۆر به هیمنی وه لّامی به پّیوه بهری دایه وه و وتی:

- به پّیزم هه ر کاتیک تۆ ته نهها یه ک نوقته له ناوی سه نته ره کهت

زیاد بکهیت واتا له (المركز الثقافي العربي) یه وه بیکهیت به (المركز

الثقافي الغربي) ئه وا من ته واوی جل و بهرگه کانم ده گۆرم!!

به پّیوه بهر سه ری شو پ کرد و سر و مات بوو.

• مروّف له سه ر جوانترین شیوه دروستکراوه!!

عیسای کوری موسا ژنه کهی خۆی زۆر خوش ده ویست.

پۆژیک له زۆر خوشه ویستی و زۆر سه رسامی به جوانیه کهی له ده می

ده ر ده چیت و ده لیت:

- ته لا قم که وتبی ئه کهر تۆ له مانگ جوانتر نه بیت!!!

ژنه کهی زۆر به و قسه ی عیسا خه مبار ده بیت و به دل شکاوییه وه

وتی:

- ته واو ته لا قه کهت که وت، بۆیه هه ستا و ماله کهی جیهیشت و

پۆیشت...

ئه و شه وه سلیمان نه یده زانی چی بکات، خه ریک بوو له خه مان دلی

پارچه پارچه ده بوو، هه ر که پۆژبویه وه، زوو چوو بۆلای خه لیفه

منصور و پئی وت:

- گه وره م چاره م بکه، حال م زۆر په ریشانه و مردنم زۆر له و ژیا نه

لا خوشتره!!

دواتر حال و مه سه له کهی بۆ خه لیفه گێترایه وه...

خەلیفەش ئەو بابەتەى زۆر بە گرنک وەرگرت، ھەر بۆیە بانگھێشتى
 ھەموو زانا و شەرعزانانى کرد و پێى وتن:
 - چارەسەرێک بۆ ئەو بابەتە بدۆزنەو.

ھەموو زاناکان لەسەر ئەو کۆک بوون کە عیسا تەلاقەکەى
 کەوتو، جگە لە یەکیکیان کە ھیچ قسەى یەکی نەکرد...
 خەلیفەش پەروى تیکرد و وتى:

- جەنابتان چیتانە؟؟ بۆ قسەى یەک لەسەر ئەو بابەتە ناکەیت؟
 دواتر ئەو زانیە بە زەردەخەنەى یەکەو و وتى:

- جەنابی خەلیفە ئەو تەلاقەکەى نەکەوتوو، بە بەلگەى قورئانى
 پیرۆزبسم الله الرحمن الرحيم ﴿وَالَّذِينَ وَالَّذِينَ وَالَّذِينَ ۝١ وَطُورِ سِينِينَ ۝٢ وَهَذَا الْبَلَدِ
 الْأَمِينِ ۝٣ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝﴾ [التین: ١ - ٤].

بەگوێرەى ئایەتى چوارەمیش مەرووف لەسەر جوانترین شیو
 دروست کراو، ھەر بۆیە تەلاقەکەى نەکەوتوو... ھەموویان لە دانایى
 ئەو زانیە سەریان سوپما و عیساى گەشایەو، دواتر خەلیفە بە
 عیساى وت:

- ئەو خوا دەرگای رەحمەتى لێکردیتەو، دەبرۆ لەگەل
 ھاوسەرەکەت بەخۆشى بژین.

دواى قورئانى پيروژ...

ته فسيري ئاسان (بو تيگه يشتنى قورئان)، بورهان محمد أمين.

- الأجوبة المسكّنة للاستاذ إبراهيم بن عبد الله الحازمي، الشريف للنشر والتوزيع.

- الأجوبة المسكّنة: إبراهيم بن أبي عون، تح: مي أحمد يوسف، ط: عين للدراسات والبحوث الإنسانية والاجتماعية، القاهرة، ط ١٩٩٦، ١ م.

- المستطرف في كل فن مستطرف، شهاب الدين محمد بن أحمد بن منصور الأبشيهي أبو الفتح (المتوفى: ٨٥٢ هـ)، عالم الكتب - بيروت، ط ١٤١٩ هـ.

- قصص العرب، موسوعة تراثية جامعة لقصص ونوادر وطرائف العرب في العصور الجاهلي و الإسلامي، إبراهيم شمس الدين، دار الكتب العلمية بيروت- لبنان، ٢٠٠٢.

- مجلة جامعة دمشق، المجلد ٣٠، العدد ٣+٤، ٢٠١٤.

- متعة الحديث، جمع وإعداد، عبدالله بن محمد بن راشد الداود، مكتبة الملك فهد الوطنية، الرياض، ٢٠١٨.

- أخبار الأذكياء، جمال الدين أبي الفرج عبدالرحمن بن علي بن الجوزي، القرشي البغدادي، دار ابن حزم، بيروت- لبنان، ٢٠٠٣.

الأجوبة و الأسئلة المسكّنة وما جرى مجراها من اللطائف والمكتابات،
د. حسين حسن طلافحة، الأردن. د. ت. ط.

البداية والنهاية، أبو الفداء إسماعيل بن عمر بن كبير القرشي الدمشقي
المحقق: علي شيري، دار إحياء التراث العربي الطبعة: الأولى ١٤٠٨ هـ
- ١٩٨٨ م.

- حتى لا تقع فريسة لزلّة لسانك، ماتياس بوم، نقله الى العربية : د.
إلياس حاجوج، مكتبة العبيكان.

- سرعه البديهة ... سلاح الأذكىاء، أحمد محمد عطيات، دار أمواج للنشر،
عمان، ٢٠١٢.

- الرد الجميل، د. عبير عبدالله النعيم، دار العبيكان للنشر.

- بينگه یوتوب، محاضرات د. زاکیر نایک.

چاوهروانی

به رنگی دووهم بین به PDF

ناماده کردن و کردنه PDF

روژگار که رنگی

بیل گیتس ملیاردیری بهناوبانگ
چووه کافیتریایهکوه و
قاوهیهکی خواردهوه و 1
دۆلاری دابهخاوهن کافیتریاکه ،
ئهویش ووتی
کورکهت دوینی 100 دۆلاری دا
بو قاوهیهک ،
له ولامدا ووتی :
کورکهکهم باوکی ملیاردیره
بهلام من باوکم جوتیاره

